

PREDLOG

[EVA 2013-2611-0059]

SKRAJŠANI POSTOPEK

ZAKON

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Sedanja ureditev sistema socialnovarstvenih prejemkov, tj. denarne socialne pomoči (v nadaljnjem besedilu: DP) in varstvenega dodatka (v nadaljnjem besedilu: VD) je določena z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih (v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre), objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 61/10, 40/11, 110/11 - ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 14/13, in z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljnjem besedilu: ZUPJS), objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 62/10, 40/11, 110/11-ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 57/12-ZPCP-2D in 14/13. ZUPJS, kot procesni zakon, namreč v 9. členu določa, da se pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev oziroma pri ugotavljanju materialnega položaja upoštevajo s tem zakonom določene osebe, njihov dohodek in premoženje, razen za ugotavljanje dohodka pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, glede ugotavljanja katerih, se uporablja zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, tj. ZSVarPre.

Denarna socialna pomoč

ZSVarPre določa, da je do DP upravičen posameznik, ki si sam materialne varnosti začasno po merilih tega zakona ne more zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati. Okoliščine, na katere bi posameznik lahko vplival, veljavni zakon določa primeroma. Namen DP je zagotavljanje sredstev za preživetje v višini, kot jo določa veljavni zakon. DP je namenjena samski osebi oziroma družini kot celoti. Veljavni zakon zato ureja tudi vprašanje, kako obravnavati posameznega družinskega člana, ki je brez sredstev za preživljanje po svoji krivdi (do DP ni upravičen), ter iz katerih virov si mora upravičenec poskušati zagotoviti sredstva za preživetje, preden lahko prejme denarno socialno pomoč (z delom, pravicami iz dela ali zavarovanja, z dohodki iz premoženja in drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, ali na drug način).

Do DP so upravičeni državljani Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji, ter tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Sloveniji in stalno prebivališče v Sloveniji. Tujci brez dovoljenja za stalno prebivanje in stalnega prebivališča v Sloveniji niso upravičeni do DP, prav tako ne državljani Republike Slovenije, ki imajo samo začasno prebivališče v Republiki Sloveniji.

DP po ZSVarPre je namenjena izključno preživetju posameznika oziroma družine. Glede na ekvivalenčno lestvico po veljavnem zakonu znaša DP glede na razmerje do osnovnega zneska minimalnega dohodka (v nadaljnjem besedilu: ozmd):

1. prva odrasla oseba: 1 ozmd oziroma 265,22 evrov,

2. prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec: 1,28 ozmd oziroma 339,48 evrov (vsota osnovnega ponderja 1 ozmd in dodatka za delovno aktivnost 0,28 ozmd),
3. prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec: 1,56 ozmd oziroma 413,74 evrov (vsota osnovnega ponderja 1 ozmd in dodatka za delovno aktivnost 0,56 ozmd),
4. samska oseba med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, prijavljena pri pristojnem organu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi: 0,7 ozmd oziroma 185,65 evrov,
5. samska oseba, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali starejša od 63 let ženska in 65 let moški, ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oziroma dejansko prebiva z njimi: 0,8 ozmd oziroma 212,17 evrov,
6. odrasla oseba, ki je v celodnevnem institucionalnem varstvu: 1 ozmd oziroma 265,22 evrov,
7. vsaka naslednja odrasla oseba: 0,5 ozmd oziroma 132,61 evrov,
8. vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec: 0,78 ozmd oziroma 206,87 evrov (vsota osnovnega ponderja 0,5 ozmd in polovičnega ponderja dodatka za delovno aktivnost prve odrasle osebe, ki je delovno aktivna v enakem obsegu ur na mesec, 0,28 ozmd),
9. vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec: 0,64 ozmd oziroma 169,74 evrov (vsota osnovnega ponderja 0,5 ozmd in polovičnega ponderja dodatka za delovno aktivnost prve odrasle osebe, ki je delovno aktivna v enakem obsegu ur na mesec, 0,14 ozmd),
10. prvi otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, ki je najstarejši in nima statusa dijaka: 0,8 ozmd oziroma 212,17 evrov,
11. vsak naslednji otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, in nima statusa dijaka: 0,7 ozmd oziroma 185,65 evrov,
12. prvi otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, ki je najstarejši in ima status dijaka: 0,99 ozmd oziroma 262,56 evrov,
13. vsak naslednji otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, in ima status dijaka: 0,89 ozmd oziroma 236,04 evrov.

V primeru dodelitve otroka v skupno varstvo in vzgojo se višina minimalnega dohodka za otroka v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka določi v polovični višini zgoraj navedenega merila za otroka.

Zgoraj navedena ekvivalenčna lestvica za določanje minimalnega dohodka za posamezne družinske člane je bila določena na podlagi Raziskave o minimalnih življenjskih stroških, ki jo je izdelala dr. Nada Stropnik z Inštituta za ekonomska raziskovanja junija 2009 s sodelavci z Inštituta za varovanje zdravja in začasno (od 1. januarja 2012 do 31. decembra 2014) spremenjena z uveljavitvijo Zakona o dodatnih interventnih ukrepih (Uradni list RS, št. 110/11 in 43/12; v nadaljnjem besedilu: ZDIU12) in Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 47/13, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I in 63/13 – ZJAKRS-A; v nadaljnjem besedilu: ZUJF). Iz nje je razvidna povezanost med določitvijo ekvivalenčne lestvice za minimalni dohodek za posamezne družinske člane in upoštevanjem otroškega dodatka v lastni dohodek, zato tudi višji zneski minimalnih dohodkov za otroke.

Višina DP je bila določena na podlagi osnovnega zneska minimalnega dohodka, katerega polna višina, tj. 288,81 evra, zaradi uveljavitve ZDIU12 in ZUJF, ki sta znesek minimalnega dohodka določila v višini 260,00 evrov še ni stopil v veljavo. Višina osnovnega zneska minimalnega dohodka se je v času uporabe ZSVarPre uskladila dvakrat, in sicer znaša od 1. januarja 2013 261,56 evrov¹, uporablja pa se od 1. 2. 2013², od 1. julija 2013 pa 265,22 evrov in se uporablja od 1. 8. 2013.³

Po ZUPJS se za družinske člane oz. povezane osebe vlagatelja vloge za DP oziroma VD štejejo:

1. zakonec oziroma oseba, ki živi z osebo, ki uveljavlja pravico do DP, v zunajzakonski skupnosti,

¹ Sklep o usklajeni višini minimalnega dohodka od januarja 2013, dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20138&stevilka=231>, februar 2013.

² Glej prvi odstavek 8. člena ZSVarPre.

³ Sklep o usklajeni višini minimalnega dohodka od julija 2013.

- ki je po predpisu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo oziroma oseba, s katero oseba, ki uveljavlja pravico do DP, živi v registrirani istospolni partnerski skupnosti;
2. otroci in pastorki, ki so jih oseba, ki uveljavlja pravico do DP, ali oseba iz prejšnje točke dolžni preživljati po zakonu;
 3. če je otrok oziroma pastorek iz 2. točke poročen ali živi v zunajzakonski skupnosti ali postane roditelj ter skrbi za otroka, se pri ugotavljanju materialnega položaja upoštevajo:
 1. zakonec oziroma oseba, s katero vlagatelj živi v zunajzakonski skupnosti, ki je po predpisu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo;
 2. oseba, s katero vlagatelj živi v registrirani istospolni partnerski skupnosti,
 3. otroci in pastorki, ki so jih vlagatelj ali oseba iz prejšnje točke dolžni preživljati po zakonu.

Po ZUPJS se za družinske člane oz. povezane osebe vlagatelja vloge za DP oziroma VD ne štejejo:

1. otroci, ki ob razvezi zakonske zveze ali zunajzakonske skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, niso bili zaupani v vzgojo in varstvo vlagatelju ali osebi, s katero oseba, ki uveljavlja pravico do DP, živi v zunajzakonski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo;
2. otroci in pastorki, ki se poročijo ali živijo v zunajzakonski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali postanejo roditelji ter skrbijo za otroka;
3. zakonec osebe, ki v življenjski skupnosti ni več dejansko povezan z družino in je začel postopek za razvezo zakonske zveze;
4. polnoletna oseba, dokler so jo starši skladno s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, dolžni preživljati in ki v življenjski skupnosti zaradi nasilja v družini, zaradi katerega so začeti ali tečejo postopki skladno s predpisi, ki urejajo nasilje v družini, ni več dejansko povezana z njimi;
5. osebe, ki so v institucionalnem varstvu in so delno ali v celoti oproščene plačila storitve,
6. rejenci.

Pomoč se dodeli tako, da se od višine, ki zadošča za preživetje – od minimalnega dohodka samske osebe oziroma družine – odšteje dohodek samske osebe oziroma družine, ugotovljen na način, ki ga določa ZSVarPre (lastni dohodek).

Pri tem se upoštevajo vsi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ne glede na to, ali so oproščeni plačila dohodnine, ali ne. ZSVarPre pa taksativno našteva še naslednje dohodke, ki se upoštevajo v dohodek samske osebe oziroma družine:

1. obdavčljivi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine,
2. pokojninske rente in odkupne vrednosti, izplačane v skladu z zakonom, ki ureja prvi pokojninski sklad Republike Slovenije in preoblikovanje pooblaščenih investicijskih družb ter dodatne starostne pokojnine, v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
3. dohodki, razen povračil stroškov, prejeti na podlagi pogodbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka in na podlagi pogodbe o vojaški službi v rezervni sestavi, razen nadomestila plače oziroma izgubljeni zaslužek ter razen dohodkov za čas opravljanja vojaške službe (v miru ter v izrednem in vojnem stanju),
4. preživnina, nadomestilo preživnine in drugi prejemki, prejeti na podlagi izvršilnega pravnega naslova z namenom kritja življenjskih stroškov otrok in pastorkov do višine minimalnega dohodka, ki bi jim pripadal, če ne bi imeli drugih dohodkov,
5. nagrada skrbnici ali skrbniku v skladu z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja,
6. plačilo dela rejnici ali rejniku, ki se izplačuje iz proračuna v skladu z zakonom, ki ureja rejniško dejavnost,
7. starševski dodatek,
8. otroški dodatek,
9. dodatek za aktivnost po predpisih, ki urejajo zaposlovanje,
10. varstveni dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
11. dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja zagotavljanje socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ,
12. rente iz življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo,
13. veteranski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih veteranov,
14. invalidski dodatek in družinski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih invalidov ali invalidk,
15. sredstva za nego in pomoč ter druge oblike denarnih nadomestil, ki jih dobiva oseba, za katero

- skrbi oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, ali njen družinski član,
16. prejemki za delo pripornikov ali pripornic in obsojencev ali obsojenk,
17. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od organizacij, ki imajo skladno z zakonom, ki ureja humanitarne organizacije, status humanitarne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega ali zdravstvenega varstva, in od organizacij, ki imajo skladno z zakonom, ki ureja invalidske organizacije, status invalidske organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju invalidskega varstva, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posamezni osebi, če ne bi imela drugih dohodkov, kot ga določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, razen pomoči v obliki denarnih sredstev, za katere dajalec sredstev opredeli namen porabe;
18. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih pomoči potrebne osebe prejmejo od dobrodelnih ustanov, katerih ustanovitve in poslovanje sta skladna z zakonom, ki ureja ustanove, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posamezni osebi, če ne bi imela drugih dohodkov, kot ga določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, razen pomoči v obliki denarnih sredstev, za katere dajalec sredstev opredeli namen porabe;
19. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od humanitarnih organizacij, invalidskih organizacij, dobrodelnih ustanov, lokalne skupnosti, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posameznemu upravičencu oziroma družinskemu članu, če ne bi imel drugih dohodkov,
20. plačila za vodenje knjigovodstva na kmetijah po uradni metodologiji Evropske unije za zbiranje računovodskih podatkov o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki so namenjena vodenju knjigovodstva v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kot sta določeni z zakonom, ki ureja dohodnino,
21. dediščine,
22. volila,
23. denarna sredstva, prejeta kot darilo, od fizične osebe, ki ni delodajalka ali delodajalec prejemnika (ali z delodajalcem povezana oseba) ali delodajalec osebe, ki je povezana s prejemnikom,
24. dobitki od iger na srečo po zakonu, ki ureja igre na srečo,
25. izplačila, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zavarovanja za primer bolezni, poškodbe ali invalidnosti, katerih zakon, ki ureja zavarovalništvo, ne določa kot obvezno zavarovanje,

ZSVarPre določa, da se kot dohodek ne upoštevajo:

- preživnina, nadomestilo preživnine in drugi prejemki, prejeti na podlagi izvršilnega pravnega naslova z namenom kritja življenjskih stroškov otrok in pastorkov, nad višino minimalnega dohodka, ki bi jim pripadal, če ne bi imeli drugih dohodkov,
- preživnina, če upravičenec dokaže, da le-te iz razlogov, na katere ne more vplivati, ne prejema,
- sredstva za nego in pomoč ter druge oblike denarnih nadomestil osebe, ki je do le-teh upravičena,
- pomoči humanitarnih organizacij, invalidskih organizacij, dobrodelnih ustanov, lokalnih skupnosti:
 1. v obliki nedenarnih sredstev,
 2. ki niso namenjene za preživetje,
 3. za katere je dajalec pomoči opredelil namen porabe,
 4. namenjene za preživetje, do višine minimalnega dohodka, ki bi pripadal posameznemu upravičencu oziroma družinskemu članu, če ne bi imel drugih dohodkov,
 - subvencije, ki se v skladu s posebnimi predpisi izplačujejo iz proračuna za določene namene,
 - subvencija, ki pripada mladi družini kot spodbuda za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja po zakonu, ki ureja nacionalno stanovanjsko varčevalno shemo in subvencije mladim družinam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja,
 - enkratna denarna pomoč po zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, zakonu o obrambi in zakonu o notranjih zadevah,
 - enkratna solidarnostna pomoč, ki jo izplača sindikat svojim članom z namenom nudenja materialne pomoči v primerih socialne ogroženosti ter v primerih reševanja izjemnih razmer (kot so smrt, naravne in druge nesreče), če je izplačana pod pogoji, ki so določeni z aktom, ki ga sprejme reprezentativni sindikat na ravni države,
 - povračila škode za sredstva, ki jih je zavezanca ali zavezanec dal na razpolago za obrambne potrebe in za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu z zakonom, ki ureja obrambo, zakonom, ki ureja materialno dolžnost, in zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi nesrečami,
 - dohodki, povezani s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ki jih kot izjeme določi minister,

pristojen za socialne zadeve, v soglasju z ministrico ali ministrom, pristojnim za kmetijstvo, in ki ne predstavljajo dohodka oziroma nadomestila za izpad dohodka, ampak so namenjeni povračilu stroškov, povezanih z opravljanjem dejavnosti,

- štipendije in drugi prejemki, izplačani osebi, ki je vpisana kot učenka ali učenec, dijakinja ali dijak ali študentka ali študent za polni učni ali študijski čas, v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem na podlagi posebnih predpisov, in sicer iz proračuna ali sklada, ki je financiran iz proračuna in od navedenih prejemkov, ki jih financira tuja država ali mednarodna organizacija oziroma izobraževalna, kulturna ali znanstveno-raziskovalna ustanova,
- prejemki, izplačani za kritje šolnine in stroškov prevoza ter prebivanja osebi, ki je vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas, ki jih izplača pristojni organ za zaposlovanje, ustanova, ustanovljena z namenom štipendiranja, ki ni povezana oseba ali sedanji, prejšnji ali bodoči delodajalec prejemnika ali osebe, ki je povezana s prejemnikom,
- prejemki, ki so namenjeni plačilu izobraževanja ali usposabljanja,
- prejemki, namenjeni pokritju stroškov prehrane med delom in prevoza na delo in stroškov v skladu z 2., 3., 4. in 5. točko 107. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 28/10 – uradno prečiščeno besedilo).

Veljavni zakon določa, da se upoštevajo tudi sredstva za tujo nego in pomoč, ki jih dobiva oseba, za katero skrbi oseba, ki uveljavlja pravico do DP, ali njen družinski član, nagrada za otroka v rejništvu, ki jo prejema rejniška družina, in posredno ugotovljeni dohodki in prejemki, ki jih samska oseba oziroma družina ne izkazuje, pa se ugotovi, da v določeni višini plačuje oziroma je plačala za blago ali storitve, česar z razpoložljivimi sredstvi ne bi zmogla, od lastnega dohodka pa se odšteje izplačana preživnina, vendar največ v višini izvršljivega pravnega naslova oziroma dogovora.

DP ali VD se poveča za dodatek za pomoč in postrežbo upravičencu do DP ali VD, ki mu je zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti za opravljanje osnovnih življenjskih potreb nujna pomoč druge osebe in ne prejema dodatka za tujo nego in pomoč po drugih predpisih. Višina dodatka za pomoč in postrežbo se določi v višini dodatka za pomoč in postrežbo, ki bi upravičencu pripadal, če bi bil do njega upravičen po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Višina dodatka za pomoč in postrežbo za osebe, ki jih določa zakon, ki ureja družbeno varstvo telesno in duševno prizadetih oseb, pa se določi v višini 0,84 osnovnega zneska minimalnega dohodka, če jim je za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba, ter v višini 0,56 osnovnega zneska minimalnega dohodka, če jim je za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb potrebna stalna pomoč in postrežba.

Določeni so tudi razlogi za zavrnitev DP. Med njimi so, kljub izkazanemu dohodku pod minimalnim dohodkom, premoženje in prihranki v določeni višini v odvisnosti od osnovnega zneska minimalnega dohodka, ki je tudi podlaga za DP, pri čemer so, zaradi zadovoljevanja osnovnih življenjskih potreb upravičenca, izzeti stanovanje, v katerem oseba dejansko prebiva, do vrednosti primerne stanovanja; glede na današnji način življenja (prevoz v šolo, vrtec, službo) nujno potrebni osebni avtomobili oziroma enosledna vozila do vrednosti 28-kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka, določenega z ZSVarPre s spremembami (trenutno 8.060 evrov), za vsak avtomobil oziroma enosledno vozilo, in osebno vozilo, prilagojeno prevozu težko gibalno oviranih oseb; premoženje, ki daje dohodek, višje od 2-kratnika bruto minimalne plače; premoženje, za katerega ima oseba kot najemodajalec sklenjen finančni najem ali poslovni najem (leasing); predmeti, ki so po predpisu, ki ureja izvršbo, izzeti iz izvršbe, razen gotovine; poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premično premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti, dokler ta dohodek iz dejavnosti dosega vsaj višino minimalne plače; kmetijsko in gozdno zemljišče, ki daje dohodek, ki se po tem zakonu upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja; sredstva iz naslova dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisana na osebem računu zavarovanca pri skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja oziroma pri pokojninskem skladu ali zavarovalnici, ki izvaja prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Centri za socialno delo imajo možnost, da v skladu z usmeritvami zakona po prostem preudarku (zaradi pomoči drugih oseb, prebivanja na istem naslovu, kar v nekaterih primerih pomeni tudi porazdelitev nekaterih stroškov, zdravljenja v bolnišnici najmanj 30 dni, lastništva premoženja oziroma prihrankov) DP tudi znižajo ali je ne dodelijo, kadar dejansko stanje kaže, da socialna varnost upravičenca ni tako ogrožena, kar sledi njenemu osnovnemu namenu – zagotavljanje preživetja.

DP je po svoji naravi, kot že omenjeno zgoraj, kratkotrajna oziroma začasna pomoč, saj se prvič lahko dodeli največ za obdobje do 3 mesecev. Ob nespremenjenih okoliščinah se upravičencu lahko dodeli ponovno – za obdobje do 6 mesecev. Ne glede na to se lahko dodeli največ za obdobje do 12 mesecev; če zaradi starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške, bolezni ali invalidnosti ali drugih okoliščin ni mogoče pričakovati izboljšanja socialnega položaja upravičenca, pa tudi trajno, če je upravičenec trajno nezaposljiv ali trajno nezmožen za delo ali v starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške ter je brez premoženja, ki se upošteva po zakonu, ki ureja pravice iz javnih sredstev, in se ne nahaja v institucionalnem varstvu in tudi njegovi družinski člani izpolnjujejo omenjene pogoje.

Veljavni zakon določa tudi, da morajo biti pogoji za dodelitev DP izpolnjeni ves čas njenega prejemanja, zato so natančno urejeni sprememba višine DP v tem času (zvišanje in nižanje), sprememba časa prejemanja in prenehanje upravičenosti zaradi spremenjenih okoliščin v času prejemanja DP. Posledica izbrisa iz evidence brezposelnih oseb nastane v istem trenutku kot na področju zaposlovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti, saj bi, če bi prenehala šele v primeru dokončnosti odločbe o izbrisu iz evidence brezposelnih oseb, to povzročilo, da bi brezposelne osebe kljub nastanku razloga za izbris DP še vedno prejemale in bi jo bile dolžne vrniti samo za obdobje po dokončnosti odločbe o izbrisu (tudi ves čas pritožbenega postopka). V ZUPJS sta opredeljena neupravičeno prejeta DP in njeno vračanje, tako da o vračilu odloči center za socialno delo. Možna je tudi sklenitev dogovora med upravičencem, ki je DP prejemal, in centrom za socialno delo o načinu in času vračanja, pri čemer se upoštevata višina lastnega dohodka upravičenca in njegov socialni položaj. Določena je dolžnost upravičenca, da centru za socialno delo v skladu z dogovorom o vračilu DP, redno pošilja dokazila o izvrševanju obveznosti, drugače je dolžan plačati zakonite zamudne obresti, postopek vračila pa je zaključen že z izvršljivostjo upravne odločbe. Možna sta tudi odlog plačila, v skladu z dogovorom, vendar največ za tri leta, ter odpis dolga (uporabljajo se kriteriji za odpis davčnega dolga davčnim zavezancem – fizičnim osebam). Zaradi varstva pravic upravičencev do DP in načela zaupanja v pravo je predviden skrajni rok, v katerem lahko center za socialno delo po uradni dolžnosti začne postopek ugotavljanja upravičenosti do DP. Predviden je triletni rok, skladno s skrajnim rokom, ki ga Zakon o splošnem upravnem postopku določa za obnovo postopka. Določeno je tudi, da je upravičenec do DP dolžan vrniti DP oziroma njen del, če je DP prejel, naknadno pa je za isto obdobje prejel lastni dohodek. Zahteva po vračilu je v skladu s splošnim načelom pravičnosti, saj nihče ne more biti upravičen do dveh izključujočih se pravic v istem obdobju.

Veljavni zakon določa tudi posebno obliko DP, in sicer izredno denarno socialno pomoč, ki se dodeli, kadar se ugotovi, da se je samska oseba ali družina iz razlogov, na katere ni mogla ali ne more vplivati, znašla v položaju materialne ogroženosti oziroma, če izkazuje izredne stroške, ki so vezani na preživetje, ki jih z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti. Odločitev je vezana na prosti preudarek centra za socialno delo. Omejena je višina mesečnega in letnega zneska te pomoči za upravičence do DP in dodatno še za upravičence do VD. Višina izredne denarne socialne pomoči mesečno ne sme presegati višine enega minimalnega dohodka samske osebe ali družine, v enem koledarskem letu pa ne sme presegati višine petih njenih minimalnih dohodkov, od katerih se lahko višina treh njenih minimalnih dohodkov dodeli le za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka (tj. za potres, poplavo, itd.). Višina izredne denarne socialne pomoči v enem koledarskem letu za:

1. samsko osebo, ki je upravičena do varstvenega dodatka, ali družino, v kateri sta dva družinska člana upravičena do varstvenega dodatka, ne sme presegati višine njenega minimalnega dohodka,
2. družino, v kateri je le en družinski član upravičen do varstvenega dodatka, pa ne sme presegati višine dveh njenih minimalnih dohodkov.

Glede na potrebe samske osebe, ki je upravičena do varstvenega dodatka, ali družine, v kateri sta dva družinska člana upravičena do varstvenega dodatka, se lahko izredna denarna socialna pomoč dodeli le za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka.

Določeno je tudi, da mora upravičenec do izredne denarne socialne pomoči to porabiti za namen, za katerega mu je bila dodeljena, v roku 30 dni po prejetju pomoči oziroma do vložitve nove vloge, če je ta vložena pred potekom tega roka. Upravičencu, ki je iz opravičenih razlogov zamudil omenjeni rok, se na njegov predlog dovoli vrnitev v prejšnje stanje v skladu z določbami zakona o splošnem upravnem postopku. Upravičenec do te pomoči mora v roku 45 dni po prejetju izredne denarne socialne pomoči oziroma najkasneje ob vložitvi nove vloge za izredno denarno socialno pomoč, če je novo vlogo vložil pred potekom 30 dnevnega roka, pristojnemu centru za socialno delo predložiti dokazila o porabi sredstev. Če upravičenec tega ne stori ali pa se iz dokazil ugotovi, da pomoč ni bila namensko porabljena ali ni bila porabljena v roku iz drugega odstavka tega člena, ni upravičen do izredne denarne

socialne pomoči 14 mesecev po mesecu prejema izredne denarne socialne pomoči. Če upravičenec prejete pomoči ne porabi v celoti za namen, za katerega mu je bila dodeljena, mora preostanek teh sredstev vrniti v proračun Republike Slovenije v 15 dneh po poteku 30 dnevnega roka, drugače se šteje, da namenska poraba ni izkazana.

Ugotovitve Inštituta RS za socialno varstvo⁴:

Podatki o številu vlog za denarno socialno pomoč za leti 2011 in 2012 kažejo, da se je skupno število pozitivno rešenih vlog v letu 2012 znižalo za dobrih 6,4-odstotka. Skupni znesek sredstev za denarno socialno pomoč se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 znižal za dobra 2,8-odstotkov. V zadnjih opazovanih mesecih leta 2012 se razlika v primerjavi z letom 2011 manjša. Povprečna vrednost denarne socialne pomoči se je v letu 2012 v primerjavi z letom prej zvišala za slabe 3-odstotke oziroma za slabih 7 evrov. Podatki kažejo, da je bilo januarja 2012 v primerjavi z decembrom 2011 odobrenih 10-odstotkov manj pravic do redne DP. Ugotavlja se, da je bila polovica teh vlog neodobrenih zaradi premoženja vlagatelja (in povezanih oseb), 19-odstotkov zaradi upoštevanja dohodkov in otroškega dodatka vlagatelja (in povezanih oseb) skupaj, 15-odstotkov zaradi upoštevanja dohodkov vlagatelja (in povezanih oseb), dobre 4-odstotke zaradi različnih kombinacij dohodkov in premoženja, dobrih 11-odstotkov vlog pa ni bilo odobrenih zaradi drugih razlogov, med katerimi prevladujejo krivdni razlogi. Dobrim 40-odstotkov vlagateljev se je tako višina DP znižala zaradi upoštevanja dohodka in otroškega dodatka (vlagatelja in povezanih oseb), slabim 15-odstotkom vlagateljev se je višina DP znižala zaradi upoštevanja dohodka (vlagatelja in povezanih oseb), slabim 10-odstotkom vlagateljev pa zaradi upoštevanja otroškega dodatka. Slabi četrtini vlagateljev (23,7-odstotkov) se je višina DP znižala zaradi drugih razlogov. Za večino oseb, ki živijo same (slabih 81-odstotkov), se je višina DP zvišala. Na drugi strani pa se je višina DP znižala več kot dvema tretjinama enostarševskih družin z enim ali dvema otrokoma in slabima dvema tretjinama (64,8-odstotkov) enostarševskih družin s tremi otroki in več. Pri dvostarševskih družinah pa kaže, da se je slabi polovici družin z enim ali dvema otrokoma višina DP zvišala (ob tem ne gre zanemariti podatka, da dobrih 28-odstotkov dvostarševskih družin z enim ali dvema otrokoma ni več upravičenih do DP), dobri polovici družin s tremi otroki in več pa se je višina DP znižala. Primerjava odobrenih pravic do »redne« DP v decembru 2011 in januarju 2012 je torej pokazala, da je bilo zaradi uvedbe nove socialne zakonodaje odobrenih 10-odstotkov manj pravic. Ključni razlogi za ta upad se kažejo v upoštevanju premoženja, dohodkov in otroškega dodatka v lastni dohodek družine. Zakonske podlage za upoštevanje dohodkov in premoženja se niso bistveno spremenile, uveden je bil nekoliko drugačen način ugotavljanja dohodka iz dejavnosti, spremenil pa se je način dostopanja do podatkov o dohodkih in premoženju upravičencev do DP. Pomembna sprememba, ki jo je prinesla nova socialna zakonodaja, se kaže še v upoštevanju otroškega dodatka v lastni dohodek družine, ki uveljavlja pravico do DP. Ta sprememba je pomembno vplivala na upravičenost in višino denarne socialne pomoči družin, še posebej enostarševskih in velikih družin. Podatki kažejo, da se je zaradi upoštevanja otroškega dodatka višina DP znižala slabim 13-odstotkom enostarševskih družin in dobrim 35-odstotkom velikih družin (med velike družine so vštete tudi enostarševske družine s tremi in več otroki).

Realizacija porabe sredstev za denarno socialno pomoč (brez izredne denarne socialne pomoči) je v letu 2011 znašala 130,6 mio. evrov, leta 2012 pa slabih 127 mio. evrov.

Število izplačanih trajnih denarnih socialnih pomoči vse od leta 2011 ostaja na približno enakem povprečnem mesečnem številu 360.

Število pozitivno rešenih vlog za izredno denarno socialno pomoč v letu 2012, se je v primerjavi z letom 2011 znižalo za dobrih 31-odstotkov, skupni znesek za ta namen se je v primerjavi z letom prej znižal za dobrih 19-odstotkov, medtem ko se je povprečni znesek izredne denarne socialne pomoči zvišal za dobrih 19,6-odstotkov oziroma za slabih 49 evrov. Realizacija porabe sredstev za izredno denarno socialno pomoč je v letu 2011 znašala 14,8 mio. evrov, leta 2012 pa slabih 12 mio. evrov. Izplačilo izrednih denarnih socialnih pomoči se je tako med letoma 2011 in 2012 znižalo za 19,3-odstotkov.

Varstveni dodatek

Z uveljavitvijo ZSVarPre in ZUPJS je varstveni dodatek po Zakonu o varstvenem dodatku (Uradni list

⁴ Dremelj, Smolej, Boškić, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV.

RS, št. 10/08) izločen iz sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in prenesen med socialno varstvene prejemke oziroma v samostojno pravico iz javnih sredstev oziroma socialno varstveni prejemek.

Do VD so po ZSVarPre s spremembami upravičene osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali so starejše od 63 let ženske oziroma od 65 let moški in so upravičene do denarne socialne pomoči oziroma bi do nje lahko bile upravičene ali katerih lastni dohodek oziroma lastni dohodek družine, ugotovljen na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu, presega višino njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine, ugotovljenega na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu, ne presega pa višine njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine za varstveni dodatek, ter izpolnjuje druge pogoje po tem zakonu.

Višina minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana za ugotavljanje upravičenosti do varstvenega dodatka se v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena ZSVarPre določi na enak način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu, pri čemer se osebi, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali starejša od 63 let ženska oziroma 65 let moški in pri kateri ni podan krivdni razlog iz 28. člena ZSVarPre, ta višina minimalnega dohodka v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona trenutno⁵ poveča za:

1. 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka (trenutno 193,61 evrov) za samsko osebo, za edino odraslo osebo v družini in za odraslo osebo v družini, v kateri njen odrasli družinski član izpolnjuje pogoje za upravičenost do VD in mu pripada nižji minimalni dohodek;
2. 0,36 osnovnega zneska minimalnega dohodka (trenutno 95,48 evrov) za odraslo osebo v družini, v kateri njen odrasli družinski član izpolnjuje pogoje za upravičenost do VD in mu pripada višji minimalni dohodek ali ima status aktivne osebe.

Višina VD se določi kot razlika med seštevkom minimalnih dohodkov za varstveni dodatek, ki pripadajo posameznim družinskim članom družine, in lastnim dohodkom družine.

Pri presoji upravičenosti do VD se v zvezi z ugotavljanjem družine oziroma družinskih članov, lastnega dohodka, upoštevanjem premoženja in prihrankov, dodeljevanjem, izplačevanjem in povečanjem varstvenega dodatka za dodatek za pomoč in postrežbo, spremembo okoliščin, uskladitvijo višine dodeljenega varstvenega dodatka, zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, katere lastnik je upravičenec do varstvenega dodatka, v korist Republike Slovenije, pristojnostjo organa, ugotavljanjem razlogov za nedodelitev oziroma neupravičenost ter neupravičenim prejetjem varstvenega dodatka, smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po ZSVarPre. Izjemo od navedenega predstavlja upoštevanje prihrankov, ki se pri ugotavljanju upravičenosti do VD ne upoštevajo v višini treh minimalnih dohodkov, ki pripada upravičencu, oziroma seštevka minimalnih dohodkov, ki pripadajo posameznim upravičencem oziroma družinskim članom, ugotovljen na način iz 26. člena ZSVarPre.

Določeno je tudi, če je upravičenec do varstvenega dodatka lastnik nepremičnine, se mu z odločbo o upravičenosti do varstvenega dodatka prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnik je, v korist Republike Slovenije.

Ugotovitve Inštituta RS za socialno varstvo⁶:

Podatki ZPIZ kažejo, da je bilo v letu 2011 za izplačila varstvenih dodatkov namenjenih v povprečju 4.565.176,90 evrov na mesec. Podatki za leto 2012, pa kažejo močan upad sredstev za ta namen. V letu 2012 je bilo namreč za izplačila varstvenih dodatkov na mesec namenjenih v povprečju le 1.623.514,17 evrov. Sredstva, ki jih je izplačal ZPIZ v letu 2012 za akontacije varstvenih dodatkov, v to vsoto niso šteta; upoštevana so le izplačila na osnovi odločb, ki so jih izdali CSD. Razlika v povprečni mesečni višini izplačanih sredstev za varstvene dodatke med letoma 2011 in 2012 je 2.941.662,73 evrov, kar na letni ravni predstavlja zmanjšanje za 35.299.952,74 evrov. Ob koncu leta 2011 je varstveni dodatek k pokojnini prejelo 46.752 oseb. V letu 2012 pa je bilo na osnovi odločb CSD na

⁵ Glej sedmi in osmi odstavek 152. člena ZUJF.

⁶ Dremelj, Smolej, Boškić, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV, stran 60 in 61.

mesec povprečno 13.016 prejemnikov varstvenega dodatka. Če primerjamo podatka o številu prejemnikov varstvenega dodatka decembra 2011 (46.752) in decembra 2012 (10.386), lahko ugotovimo, da se je število prejemnikov zmanjšalo za dobre tri četrtine.

Sistem DP in VD na podlagi trenutno veljavne zakonodaje, tj. ZSVarPre in ZUPJS, je pokazal naslednje slabosti:

- da se določbe ZSVarPre in ZUPJS, ki se nanašajo na osebe, premoženje in dohodke, podvajajo,
- da se je zaradi vštevanja otroškega dodatka v dohodek družine poslabšal materialni položaj enostarševskih družin (tj. skupnost enega od staršev z otroki, kadar je drugi od staršev umrl in otrok po njem ne dobiva prejemkov za preživljanje, ali je drugi od staršev neznan, ali kadar otrok po drugem od staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne dobiva) in velikih družin,
- da se je izplačilo izrednih denarnih socialnih pomoči med letoma 2011 in 2012 znižalo za 19,3-odstotkov⁷,
- da je v praksi pri dodeljevanju izredne denarne socialne pomoči prihajalo do diskriminacije med upravičenci do varstvenega dodatka (skupaj dohodek 458,83 evrov, ki je tudi meja za upravičenost do VD) in osebami, ki so npr. upokojene in prejemajo pokojnino v enaki višini in do varstvenega dodatka niso upravičene (ker s pokojnino presegajo mejo za VD), ravno te osebe pa so glede na veljavne določbe ZSVarPre lahko bile upravičene do izredne denarne socialne pomoči tudi npr. za popravilo strehe, ogrevanje, plačilo položnic, medtem ko so bili lahko upravičenci do varstvenega dodatka z enakimi dohodki kot omenjene upokojene osebe, upravičeni do izredne denarne socialne pomoči samo za plačilo stroškov zaradi naravne nesreče, poplav, in podobno,
- da v praksi do izredne denarne socialne pomoči niso mogle biti upravičene osebe, na strani katerih je obstajal krivdni razlog oziroma prepoved ponovne dodelitve izredne denarne socialne pomoči 14 mesecev po mesecu prejema izredne denarne socialne pomoči (ker upravičenec ni v zakonskem roku predložil dokazil o namenski porabi dodeljenih sredstev ali pa se je iz dokazil ugotovilo, da pomoč ni bila namensko porabljen ali ni bila porabljen v zakonskem roku), čeprav so bile v izredni socialni stiski zaradi stroškov povezanih z višjo silo ali naravno nesrečo,
- da v praksi osebe, ki so v prejšnji odločbi o upravičenosti do izredne denarne socialne pomoči družine kot celote imele status otroka, ob novi vlogi za izredno denarno socialno pomoč pa niso več del primarne družine oziroma staršev, ampak so polnoletne in se ne šolajo, zato se štejejo kot samska oseba ali v primeru, če si ustvarijo novo družino, kot družinski član nove družine, do izredne denarne socialne pomoči niso mogle biti upravičene, saj je na njihovi strani še vedno obstajal krivdni razlog, ker njihovi starši namenske porabe sredstev niso dokazali (do izredne denarne socialne pomoči je namreč upravičena družina kot celota, torej tudi otroci, dejansko pa je dolžnost dokazila porabe sredstev na strani starša),
- da zaradi upoštevjanja dohodka iz naslova študentskega dela v skupni lastni dohodek družine, otroci preživljajo svoje starše, kar ni v skladu z družinsko zakonodajo,
- da trenutno veljavni predpisi o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov ne poznajo pojma trajna nezaposljivost, ki je eden izmed pogojev za upravičenost do varstvenega dodatka,
- da trenutno veljavni predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pojma trajna nezmožnost ne poznajo, določene osebe pa štejejo kot trajno nezmožne za delo brez mnenja invalidske komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije,
- da se je poslabšal materialni položaj odraslih oseb, ki živijo z (zunaj)zakonskim partnerjem brez otrok zaradi znižanja merila za določitev višine minimalnega dohodka za drugo osebo v družini z 0,7 na 0,5,⁸

1.2 Razlogi za sprejem

Razloge za sprejem je mogoče razvrstiti v štiri kategorije, in sicer:

1. izboljšanje sedanjega stanja oziroma zakonskih določb;

⁷ Dremelj, Smolej, Boškić, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV.

⁸ Dremelj, Smolej, Boškić, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV, stran 74.

2. prilagoditev zakonskim spremembam na drugih področjih, predvsem predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in določbam novega Zakona o štipendiranju ter predlogu o ukinitvi pravice do pogrebnine in posmrtnine kot pravici iz zdravstvenega zavarovanja;
3. razširitev kroga upravičencev do varstvenega dodatka;
4. sprememba ekvivalenčne lestvice za določanje višine minimalnega dohodka za posamezne družinske člane.

1.2.1 Izboljšanje sedanjega stanja oziroma zakonskih določb

Predlaga se:

- odprava podvajanja določb ZSVarPre in ZUPJS, ki se nanašajo na osebe, premoženje in dohodke (glej obrazložitev k 2. in 3. členu predloga zakona)

- odprava diskriminacije pri dodeljevanju izredne denarne socialne pomoči med upravičenci do varstvenega dodatka in osebami, ki so npr. upokojene in prejemajo pokojnino v enaki višini in do varstvenega dodatka niso upravičene (glej obrazložitev k 19. členu predloga zakona)

- odprava nepravilnosti pri dodeljevanju izredne denarne socialne pomoči za osebe, ki se jim je spremenil status iz otroka v samsko osebo ali v družinskega člana nove družine in za osebe, na strani katerih je ugotovljen krivdni razlog zaradi nenamenske porabe izredne denarne socialne pomoči in so v izredni socialni stiski zaradi stroškov povezanih z višjo silo ali naravno nesrečo (glej obrazložitev k 20. členu predloga zakona),

- upoštevanje dohodka iz naslova študentskega dela polnoletnega otroka do 26. leta starosti, ki se šola in se zato šteje kot družinski član staršev, v skupni lastni dohodek družine samo v višini razlike med povprečno mesečno višino priložnostnega dohodka (tj. dohodka, prejetega v obdobju zadnjih treh mesecev pred mesecem vložitve vloge) in 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona (trenutno 132,61 evrov), kar posledično glede na podatke v spodnji tabeli pomeni, da se dohodki iz naslova študentskega dela v povprečni mesečni višini 100 evrov (številčno največ) v skupni lastni dohodek družine ne štejejo, dohodki iz naslova študentskega dela v povprečni mesečni višini 200 evrov, pa se štejejo samo v višini 67,39 evrov. Ta znesek še vedno ne presega meje preživetja za otroka po predlogu tega zakona, s čimer otrok ta dohodek porabi samo za svoje preživetje. Tako se odpravlja kršitev družinske zakonodaje oziroma pomanjkljivost trenutne določbe ZSVarPre v zvezi z upoštevanjem dohodka iz naslova študentskega dela, na podlagi katere je prihajalo do tega, da so otroci preživljali svoje starše, čeprav so jih bili v skladu z družinsko zakonodajo še dolžni preživljati starši.

Tabela 1: Število otrok v družini svojih staršev z zneskom upoštevanja dohodka iz naslova študentskega servisa v skupni lastni dohodek družine glede na višino prejetega dohodka (odobrene vloge za DP od 1. 6. 2012)

Znesek dohodka iz naslova študentskega dela povprečno mesečno (evri)	število	Trenutni znesek v evrih, ki se šteje v skupni lastni dohodek družine – nad 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka (74,26 evrov)	Znesek v evrih, ki se šteje v skupni lastni dohodek družine po predlogu – nad 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka (132,61 evrov)
Man kot 100	1 016	25,74	0
Manj kot 200	505	125,74	67,39
Manj kot 300	312	225,74	167,40
Manj kot 400	179	325,74	267,40
Manj kot 500	102	425,74	367,40

Manj kot 600	36	525,74	467,40
Manj kot 700	17	625,74	567,40
Manj kot 800	6	725,74	667,40
Manj kot 900	1	825,74	767,40
skupaj	2174		

- da se kot delovno aktivne osebe, ki so upravičene do dodatka za delovno aktivnost, poleg zaposlenih oseb, oseb, ki opravljajo dejavnost, in oseb, ki so vključene v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in programe psihosocialne rehabilitacije, katerih cilj je zaposlitev, štejejo tudi družinski pomočnik po zakonu, ki ureja socialno varstvo, osebe, ki so upravičene do delnega plačila za izgubljeni dohodek po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, osebe, ki imajo sklenjen dogovor (pisni ali ustni) o prostovoljskem delu po zakonu, ki ureja prostovoljstvo, osebe, ki imajo sklenjeno pogodbo o opravljanju volonterskega pripravništva ter osebe, vključene v zaposlitveno rehabilitacijo.

1.2.2 Prilagoditev zakonskim spremembam na drugih področjih, predvsem predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in novemu Zakonu o štipendiranju ter predlogu ukinitve pravice do pogrebne in posmrtnine kot pravici iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

1.2.2.1 Prilagoditev predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in novemu Zakonu o štipendiranju

Glej točko 1.2.4.

Da bi bilo upoštevanje premoženja enotno urejeno na enem mestu za vse pravice iz javnih sredstev, se določbe o tem, kaj se šteje kot premoženje in kaj ne, s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev urejajo samo v tem zakonu, iz ZSVarPre pa se zato črtajo. Hkrati se meje prihrankov, ki se ne upoštevajo kot premoženje, zvišujejo in s tem se izboljšuje položaj prosilcev za pravico do DP. ZSVarPre trenutno določa, da se pri ugotavljanju upravičenosti do DP kot premoženje ne upoštevajo prihranki do višin 500 evrov za samsko osebo oziroma 1500 evrov za družino, s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev pa naj se ne bi upoštevala denarna sredstva samske osebe do višine treh minimalnih dohodkov, to je trenutno 795,66 evrov oziroma treh minimalnih dohodkov družine. Ker je višina minimalnega dohodka družine odvisna od števila in vrste družinskih članov, predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev določa, da višina denarnih sredstev družine, ki se kot premoženje ne upoštevajo, ne sme preseči 2500 evrov.

1.2.2.2 Ukinitve pravice do pogrebne in posmrtnine kot pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

Zaradi ukinitve pravice do pogrebne in posmrtnine kot pravici iz obveznega zdravstvenega zavarovanja se predlaga, da se osebam, ki so te prejemke prejemale, zagotovi pomoč na področju socialno varstvenih prejemkov v okviru predloga zakona.

Pogrebina je po do sedaj veljavnih predpisih, ki urejajo zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, denarna dajatev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, namenjena pokritju nujnih stroškov pogreba osebe, ki je bila v obveznem zdravstvenem zavarovanju zavarovana za to pravico določeno obdobje. Pravico do pogrebne ima oseba, ki je poskrbela za pogreb osebe, ki je bila v obveznem zdravstvenem zavarovanju zavarovana za to pravico. Upravičenec vlogo za izplačilo pogrebne vloži pri območni enot ali izpostavi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, če je pri računu za opravljene pogrebne storitve ni odštelo že pogrebno podjetje. V slednjem primeru se za znesek pogrebne upravičencu zmanjša račun za pogrebne storitve, pogrebno podjetje pa znesek pogrebne nato dobi povrnjen pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Vlogi za izplačilo pogrebne je potrebno priložiti originalni račun za opravljeni pogreb ter dokazilo o smrti, če podatek ni vpisan v slovenski matični register o smrti.

Pravica do pogrebne je zagotovljena, če je bil pokojnik neposredno pred smrtjo obvezno zdravstveno

zavarovan za to pravico neprekinjeno najmanj en mesec ali s prekinitvami najmanj dva meseca v zadnjem letu. Ta pogoj ne velja za novorojenčke do starosti enega meseca.

Za pravico do pogrebnine so zavarovane osebe, ki so obvezno zdravstveno zavarovane kot:

1. osebe, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji (RS);
2. osebe v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslane na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino, če niso obvezno zavarovane v državi, v katero so bile poslane;
3. osebe, zaposlene pri tujih in mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvi s sedežem v RS, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno;
4. osebe s stalnim prebivališčem v RS, zaposlene pri tujem delodajalcu, ki niso zavarovane pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja;
5. osebe, ki na območju RS samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic;
6. osebe, ki so lastniki zasebnih podjetij v RS, če niso zavarovane iz drugega naslova;
7. kmetje, člani njihovih gospodarstev in druge osebe, ki v RS opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic (če plačujejo prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje od osnove, določene za pokojninsko in invalidsko zavarovanje);
8. vrhunski športniki in vrhunski šahisti - člani telesnokulturnih in šahovskih organizacij v RS, ki niso zavarovani iz drugega naslova;
9. brezposelne osebe, ki prejemajo pri zavodu za zaposlovanje denarno nadomestilo;
10. osebe s stalnim prebivališčem v RS, ki prejemajo pokojnino po predpisih RS oziroma preživnino po predpisih o preživitinskem varstvu kmetov;
11. osebe s stalnim prebivališčem v RS, ki so uživalci invalidnin po predpisih o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne, pravic po predpisih o varstvu vojnih veteranov, žrtev vojnega nasilja in udeležencev drugih vojn ter uživalci republiških priznavalnin, če niso zavarovane iz drugega naslova;
12. osebe s stalnim prebivališčem v RS, ki prejemajo nadomestilo po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih odraslih oseb, če niso zavarovane iz drugega naslova;
13. vojaški obvezniki na civilnem služenju vojaškega roka ali vojaški obvezniki med služenjem vojaškega roka oziroma med usposabljanjem za rezervno sestavo policije;
14. osebe s stalnim prebivališčem v RS, če ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje po eni izmed točk iz 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 - ZUPJS, 87/11, 40/12 - ZUJF, 21/13 - ZUTD-A in 63/13 - ZIUPTDSV; v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ) (20. točka 15. člena ZZVZZ);
15. upravičenci do pravic po zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih;
16. otroci do 18. leta starosti, ki se šolajo in niso zavarovani kot družinski člani, ker njihovi starši ne skrbijo za njih oziroma ker starši ne izpolnjujejo pogojev za vključitev v obvezno zavarovanje;
17. družinski pomočniki po zakonu, ki ureja socialno varstvo;
18. ožji družinski člani zavarovancev iz prejšnjih točk,

ne pa tudi npr. državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki niso zavarovanci iz drugega naslova, zato jim obvezno zdravstveno zavarovanje krije občina stalnega prebivališča.

Pogrebina pripada tudi ob smrti zavarovane osebe, če je bila smrt posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, nastale v primerih iz 17. in 18. člena ZZVZZ ter ob smrti osebe, ki je umrla v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja ali opravljanja druge dejavnosti. Do pogrebne je upravičena tudi oseba, ki je oskrbela pogreb mrtvorjenega otroka zavarovanca iz zgornje 1. do 17. točke.

Višina pogrebne znaša 80 % povprečne cene nujnih stroškov pogreba v RS in se izplača v višini, ki je veljala na dan smrti zavarovane osebe, vendar ne več, kot so znašali dejanski stroški pogreba. Trenutni znesek pogrebne je 507,12 evrov.

Po veljavni zakonski ureditvi je pravica do pogrebne urejena v Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in v Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja. V letu 2012 je bilo do te pravice upravičenih 18.600 upravičencev, zato je obremenitev proračuna za ta namen znašala dobrih 9 mio. evrov.

Posmrtnina je po do sedaj veljavnih predpisih, ki urejajo zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, enkratna denarna pomoč iz obveznega zdravstvenega zavarovanja ožjemu družinskemu

članu umrlega zavarovanca, ki je bil v obveznem zdravstvenem zavarovanju zavarovan za to pravico določeno obdobje. Do posmrtnine je upravičen ožji družinski član umrlega zavarovanca, ki je bil zavarovan za to pravico, in je ožjega družinskega preživljajal do svoje smrti. Upravičenec vlogo za izplačilo posmrtnine vloži pri območni enot ali izpostavi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Vlogi za izplačilo posmrtnine je potrebno priložiti dokazila o preživljanju, če upravičenec ni bil zavarovan kot ožji družinski član po umrlem zavarovancu. Vlogi je potrebno priložiti tudi dokazilo o smrti, če ta podatek ni vpisan v slovenski matični register o smrti.

Pravica do posmrtnine je ožjemu družinskemu članu zagotovljena, če je bil umrli zavarovanec zavarovan za to pravico najmanj en mesec pred smrtjo ali najmanj šest mesecev v zadnjih treh letih. Šteje se, da je umrli zavarovanec preživljajal upravičenca do posmrtnine, če je bil slednji obvezno zdravstveno zavarovan po umrlem kot ožji družinski član. Ožji družinski člani, ki niso bili obvezno zdravstveno zavarovani kot ožji družinski člani po umrlem zavarovancu, morajo pogoj, da jih je umrli preživljajal do svoje smrti, izkazati z ustreznimi dokazili.

Za ožjega družinskega člana se štejejo otroci (zakonski, zunajzakonski, posvojenci, otroci, ki so bili z odločbo pristojnega organa nameščeni v zavarovančevo družino z namenom posvojitve) in zakonec (tudi zunajzakonski partner in razvezani zakonec, kateremu je umrli na podlagi sodne odločbe plačeval preživnino).

Za pravico do posmrtnine so zavarovane osebe, ki so obvezno zdravstveno zavarovane kot:

1. osebe, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji (RS);
2. osebe v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslane na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino, če niso obvezno zavarovane v državi, v katero so bile poslane;
3. osebe, zaposlene pri tujih in mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvi s sedežem v RS, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno;
4. osebe s stalnim prebivališčem v RS, zaposlene pri tujem delodajalcu, ki niso zavarovane pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja;
5. osebe, ki na območju RS samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic;
6. osebe, ki so lastniki zasebnih podjetij v RS, če niso zavarovane iz drugega naslova;
7. kmetje, člani njihovih gospodarstev in druge osebe, ki v RS opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic (če plačujejo prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje od osnove, določene za pokojninsko in invalidsko zavarovanje);
8. vrhunski športniki in vrhunski šahisti - člani telesnokulturnih in šahovskih organizacij v RS, ki niso zavarovani iz drugega naslova;
9. brezposelne osebe, ki prejemajo pri zavodu za zaposlovanje denarno nadomestilo;
10. osebe s stalnim prebivališčem v RS, ki prejemajo pokojnino po predpisih RS oziroma preživnino po predpisih o preživninskem varstvu kmetov;
11. osebe s stalnim prebivališčem v RS, ki so uživalci invalidnin po predpisih o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne, pravic po predpisih o varstvu vojnih veteranov, žrtev vojnega nasilja in udeležencev drugih vojn ter uživalci republiških priznavalnin, če niso zavarovane iz drugega naslova;
12. osebe s stalnim prebivališčem v RS, ki prejemajo nadomestilo po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih odraslih oseb, če niso zavarovane iz drugega naslova;
13. vojaški obvezniki na civilnem služenju vojaškega roka ali vojaški obvezniki med služenjem vojaškega roka oziroma med usposabljanjem za rezervno sestavo policije;
14. osebe s stalnim prebivališčem v RS, če ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje po eni izmed točk iz 15. člena ZZVZZ (20. točka 15. člena ZZVZZ);
15. upravičenci do pravic po zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih;
16. otroci do 18. leta starosti, ki se šolajo in niso zavarovani kot družinski člani, ker njihovi starši ne skrbijo za njih oziroma ker starši ne izpolnjujejo pogojev za vključitev v obvezno zavarovanje;
17. družinski pomočniki po zakonu, ki ureja socialno varstvo;
18. ožji družinski člani zavarovancev iz prejšnjih točk.

Za pravico do posmrtnine so zavarovani tudi zavarovanci pri opravljanju dela oz. aktivnosti iz 17. in 18. člena ZZVZZ.

Višina posmrtnine znaša 100 % zjamčene plače, kar trenutno znaša 237,73 evrov. Posmrtnina se izplača v tej višini ne glede na število upravičencev.

Po veljavni zakonski ureditvi je pravica do posmrtnine urejena v Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in v Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja. V letu 2012 je bilo do te pravice upravičenih 680 upravičencev, zato je obremenitev proračuna za ta namen znašala dobrih 162.000 evrov.

Višina potrebnih sredstev za izplačilo pravice do pogrebne in posmrtnine se za leti 2014 in 2015 znižuje na približno 4,5 mio. evrov, saj se zaradi novih pogojev, določenih v predlogu zakona, znižuje skupno število upravičencev na približno 9.000.

Predlagatelj predloga zakona predlaga, da se uvedeta dve novi obliki izredne denarne socialne pomoči kot pomoč pri kritju pogrebnih stroškov in kot pomoč ob smrti družinskega člana, ki nista vezani na vključenost v obvezno zdravstveno zavarovanje za ti pravici za določeno obdobje, in sicer se predlaga uvedba:

- enkratne izredne denarne socialne pomoči zaradi smrti družinskega člana kot ene pomoči za vso družino v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena ZSVarPre (trenutno 265,22 evrov).

Do te pravice je upravičen samo en družinski član umrlega (tj. zakonec oziroma oseba, s katero je umrl živel v zunajzakonski skupnosti, ki je po predpisu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo oziroma oseba, s katero je umrl živel v registrirani istospolni partnerski skupnosti, otroci in pastorki umrlega, ne glede na to, ali jih je umrl ob smrti preživel, ali ne), če:

1. je bil na dan smrti umrlega upravičen do socialno varstvenih pravic po tem zakonu ali
2. katerega lastni dohodek oziroma skupni lastni dohodek družine (kot družinski člani družinskega člana umrlega se štejejo osebe, za katere ZUPJS določa, da se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja), pri izračunu katerega se ne upoštevajo otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek in državna štipendija, ni presegal višine cenusa za varstveni dodatek.

Določeno je, da se pri izračunu cenusa za varstveni dodatek krivdni razlogi iz 28. člena ZSVarPre ne upoštevajo. Prav tako se samo družinskemu član umrlega, ki uveljavlja pravico do enkratne izredne denarne socialne pomoči, znesek minimalnega dohodka, ugotovljenega na enak način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči, poveča za 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

Glede na zgoraj navedeno znaša meja za upravičenost do enkratne izredne denarne socialne pomoči zaradi smrti družinskega člana (če oseba ni upravičenec do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka) za samsko osebo trenutno 458,83 evrov, za dve odrasli osebi brez otrok trenutno 591,44 evrov, za dve odrasli osebi z enim otrokom pa trenutno 803,61 evrov.

Vloga se vloži pri pristojnem centru za socialno delo. Vlogi je treba priložiti dokazilo o smrti, če podatek ni vpisan v matični register o smrti.

- izredne denarne socialne pomoči kot pomoč pri kritju stroškov pogreba v višini dvakratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena ZSVarPre (trenutno 530,44 evrov).

Do te pravice je upravičen družinski član umrlega (tj. zakonec oziroma oseba, s katero je umrl živel v zunajzakonski skupnosti, ki je po predpisu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo oziroma oseba, s katero je umrl živel v registrirani istospolni partnerski skupnosti, otroci in pastorki umrlega, ne glede na to, ali jih je umrl ob smrti preživel, ali ne), če:

1. je poskrbel za pogreb in
2. je bil na dan smrti umrlega upravičen do socialno varstvenih pravic po tem zakonu ali
3. katerega lastni dohodek oziroma skupni lastni dohodek družine (kot družinski člani družinskega člana umrlega se štejejo osebe, za katere ZUPJS določa, da se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja), pri izračunu katerega se ne upoštevajo otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek in državna štipendija, ni presegal višine 606 evrov za samsko osebo oziroma 909 evrov za družino (tj. prag tveganja revščine po zadnjih znanih končnih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije).

Določeno je tudi, da zgoraj navedena zneska minister, pristojen za socialno varstvo, na novo določi s sklepom po letu, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, in sicer na podlagi zadnjih znanih končnih podatkov Statističnega urada Republike Slovenije o pragu tveganja revščine.

Predlaga se, da se ta pomoč izplača v denarju družinskemu članu, ki je poskrbel za pogreb, oziroma z nakazilom zavodu, ki je poskrbel za pogreb. Vloga se vloži pri pristojnem centru za socialno delo, če zneska te pomoči pri računu za opravljene pogrebne storitve ni odštelo že pogrebno podjetje. V primeru, da je pogrebno podjetje pri računu za opravljene pogrebne storitve odštelo znesek izredne denarne socialne pomoči, pogrebniemu podjetju ta znesek povrne izplačevalec pravice do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka.

1.2.3 Razširitev kroga upravičencev do varstvenega dodatka

Z uveljavitvijo ZSVarPre in ZUPJS je varstveni dodatek po Zakonu o varstvenem dodatku (Uradni list RS, št. 10/08) izločen iz sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in prenesen med socialno varstvene prejemke oziroma v samostojno pravico iz javnih sredstev. Do VD so trenutno upravičene osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali so starejše od 63 let ženske oziroma od 65 let moški in so upravičene do denarne socialne pomoči oziroma bi do nje lahko bile upravičene ali katerih lastni dohodek oziroma lastni dohodek družine, ugotovljen na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po ZSVarPre, presega višino njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine, ugotovljenega na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po ZSVarPre, ne presega pa višine njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine za varstveni dodatek, ter izpolnjujejo druge pogoje po ZSVarPre.

Podatki ZPIZ kažejo, da je bilo v letu 2011 za izplačila varstvenih dodatkov namenjenih v povprečju 4.565.176,90 EUR na mesec. Podatki za leto 2012, pa kažejo močan upad sredstev za ta namen. V letu 2012 je bilo namreč za izplačila varstvenih dodatkov na mesec namenjenih v povprečju le 1.623.514,17 EUR. Sredstva, ki jih je izplačal ZPIZ v letu 2012 za akontacije varstvenih dodatkov, v to vsoto niso šteta; upoštevana so le izplačila na osnovi odločb, ki so jih izdali CSD. Razlika v povprečni mesečni višini izplačanih sredstev za varstvene dodatke med letoma 2011 in 2012 je 2.941.662,73 EUR, kar na letni ravni predstavlja zmanjšanje za 35.299.952,74 EUR.⁹ Ob koncu leta 2011 je varstveni dodatek k pokojnini prejelo 46.752 oseb.¹⁰ V letu 2012 pa je bilo na osnovi odločb CSD na mesec povprečno 13.016 prejemnikov varstvenega dodatka. Če primerjamo podatka o številu prejemnikov varstvenega dodatka decembra 2011 (46.752) in decembra 2012 (10.386), lahko ugotovimo, da se je število prejemnikov zmanjšalo za dobre tri četrtine.¹¹

Obseg dohodkov, prejemkov in premoženja, ki se pri odmeri varstvenega dodatka upoštevajo po ZSVarPre, je večji, kot po Zakonu o varstvenem dodatku, kar je tudi eden od razlogov za znižanje števila prejemnikov tega dodatka. Prihranki se trenutno ne upoštevajo do vrednosti 795,66 evrov za samsko osebo, za dvočlansko družino pa do vrednosti 1.193,50 evrov. Nad omenjenima višinama imajo centri za socialno delo prosti preudarek pri odločanju ali vrednost prihrankov osebi omogoča preživetje, ali ne, in če ugotovijo, da ji omogočajo preživetje, višino varstvenega dodatka, do katerega bi oseba po ZSVarPre lahko bila upravičena, zmanjšajo za 1/3 vrednosti prihrankov. Posledično to pomeni, da oseba do varstvenega dodatka ni upravičena ali pa je upravičena, vendar v nižjem znesku.

ZUPJS ter predlog sprememb in dopolnitev tega zakona, ki je v postopku, uvajata enoten način ugotavljanja materialnega položaja, tj. enotno opredelitev oseb, ki se štejejo poleg vlagatelja, ko ta uveljavlja pravico do nekega socialnega transferja, enotno definicijo dohodka (vrst dohodkov, ki se upoštevajo pri ugotovitvi dohodkovnega položaja) in enotno definicijo premoženja pri uveljavljanju vseh socialnih transferjev, ki so odvisni od materialnega položaja. Predlagatelj zato predlaga črtanje določb

⁹ Dremelj, Smolej, Boškič, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV, stran 60.

¹⁰ Dremelj, Smolej, Boškič, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV, stran 61.

¹¹ Dremelj, Smolej, Boškič, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV, stran 62.

ZSVarPre, ki se nanašajo na upoštevanje družinskih članov oz. povezanih oseb, upoštevanje dohodka in premoženja, in prenos njihove ureditve v predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Ugotovilo se je tudi, da trenutno veljavni predpisi o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov ne poznajo pojma trajna nezaposljivost, ki je eden izmed pogojev za upravičenost do varstvenega dodatka, trenutno veljavni predpisi o predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa ne pojma trajna nezmožnost za delo ter da se določene osebe štejejo kot trajno nezmožne za delo brez mnenja invalidske komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Predlagatelj zato predlaga, da se vsebinsko opredeli, kdo se šteje kot trajno nezaposljiva oseba in katera oseba je trajno nezmožna za delo, in ne, kdo trajno nezaposljivost oziroma trajno nezmožnost za delo ugotavlja.

Predlaga se, da se kot trajno nezaposljiva oseba šteje oseba, ki razpolaga z odločbo o nezaposljivosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oziroma drugega ustreznega organa po predpisih, ki urejajo status invalidov, in ne z mnenjem rehabilitacijske komisije oziroma izvajalca zaposlitvene rehabilitacije. Rehabilitacijske komisije in izvajalci zaposlitvene rehabilitacije namreč izdelajo mnenje, na podlagi tega mnenja pa Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje izda odločbo.

Predlaga se, da se kot oseba, ki je trajno nezmožna za delo, šteje oseba, ki:

- ima status invalida I. kategorije ali
- je invalidsko upokojena (tj. za polni delovni čas, saj je Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 in 39/13; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) pri ureditvi invalidskega zavarovanja prinesel novost pri preimenovanju delne invalidske pokojnine v delno nadomestilo z namenom, da se to nadomestilo ne bi mešalo z invalidsko pokojnino; tisti, ki ima pravico do invalidske pokojnine, je lahko tako upokojen zgolj za osem ur, invalidska pokojnina za polovični delovni čas pa se po ZPIZ-2 tako imenuje "delno nadomestilo") ali
- ima mnenje invalidskih komisij Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v nadaljnjem besedilu: invalidska komisija) o trajni nezmožnosti za delo po predlogu tega zakona ali
- ima status invalida po zakonu, ki ureja varstvo duševno in telesno prizadetih oseb.

Predlaga se, da invalidska komisija izdela mnenje po predlogu zakona na zahtevo osebe, ki uveljavlja pravico do varstvenega dodatka. V svojem mnenju ugotovi, ali je oseba trajno nezmožna za delo. Pri pripravi mnenja v zvezi s postopkom in ugotavljanjem trajne nezmožnosti za delo invalidska komisija smiselno uporablja določbe, ki veljajo za ugotavljanje trajne nezmožnosti za delo po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Oseba, ki potrebuje mnenje o trajni nezmožnosti za delo invalidske komisije, pa je sama dolžna plačati izdelavo le-tega.

Če je upravičenec do varstvenega dodatka lastnik nepremičnine, se mu z odločbo o upravičenosti do varstvenega dodatka prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnik je, v korist RS. Zakon o dedovanju pa v 128. členu določa, da se dedovanje premoženja osebe, ki je uživala varstveni dodatek, omeji do višine vrednosti prejete pomoči. Varstveni dodatek po Zakonu o varstvenem dodatku ni bil podvržen zaznambi na premoženje prejemnika in omejitvi dedovanja, zato se predvideva, da se je okrog 16.100 oseb (9.97241 do 31. 12. 2011 na ZPIZ, v 2012 6.100 na CSD), ki so bile po predpisih, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, upravičene do varstvenega dodatka, odpovedalo tej pravici.¹²

Predlagatelj zato predlaga, da se v predlogu zakona začasno, in sicer do nove ureditve omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v obliki varstvenega dodatka, oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika, v zakonu, ki ureja dedovanje, tj. ne glede na določbe 128. in 129. člena Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list SRS/I, št. 17/91-ZUDE, Uradni list RS, št. 13/94-ZN, 40/94-Odl.US, 82/94-ZN-B, 117/00-Odl.US, 67/01, 83/01-OZ, 73/04-ZN-C in 31/13-Odl.US) dedovanje premoženja te osebe, lahko omeji samo do višine 2/3 vrednosti prejete pomoči.

¹² Dremelj, Smolej, Boškić, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV, stran 59.

Če je oseba prejela pomoč v obliki denarne socialne pomoči (tudi izredna denarna socialna pomoč kot njena posebna oblika, izvzeti pa sta dve novi posebni obliki izredne denarne socialne pomoči kot pomoč pri kritju stroškov pogreba in kot pomoč ob smrti družinskega člana) pa se ne glede na določbe 128. in 129. člena Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list SRS/I, št. 17/91-ZUDE, Uradni list RS, št. 13/94-ZN, 40/94-Odl.US, 82/94-ZN-B, 117/00-Odl.US, 67/01, 83/01-OZ, 73/04-ZN-C in 31/13-Odl.US) dedovanje zapustnikovega premoženja ne omeji, če je zapustnik to pomoč prejel za 12 ali manj mesecev. Če je zapustnik pomoč prejel za več kot 12 mesecev, se dedovanje zapustnikovega premoženja omeji tako, da se od prejete pomoči najprej odšteje 12 najvišjih mesečnih zneskov, nato pa še 1/3 od preostalih mesečnih zneskov prejete pomoči.

Pri ugotavljanju upravičenosti do varstvenega dodatka se po veljavnem ZSVarPre kot premoženje (prihranki) ne upoštevajo prihranki v višini treh minimalnih dohodkov, ki pripada upravičencu, oziroma seštevka minimalnih dohodkov, ki pripadajo posameznim upravičencem oziroma družinskim članom, ugotovljen na način iz 26. člena ZSVarPre. Da bi bilo upoštevanje premoženja enotno urejeno na enem mestu za vse pravice iz javnih sredstev, se določbe o tem, kaj se šteje kot premoženje in kaj ne, s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev urejajo samo v tem zakonu iz ZSVarPre pa se zato črtajo. Hkrati se meje prihrankov, ki se ne upoštevajo kot premoženje, zvišujejo in s tem se izboljšuje položaj prosilcev za pravico do varstvenega dodatka. S predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se namreč predlaga, da se pri osebah, ki so trajno nezaposljive, trajno nezmožne za delo ali so starejše od 63 let ženske oziroma 65 let moški, oziroma pri družinah s takšno osebo, kot premoženje ne upoštevajo denarna sredstva samske osebe v višini do 2500 evrov oziroma družine do 3500 evrov.

1.2.4 Sprememba ekvivalenčne lestvice za določanje višine minimalnega dohodka za posamezne družinske člane

Višina DP, ki naj bi preprečevala absolutno revščino in zagotavljala sredstva za zadovoljevanje minimalnih potreb, ki omogočajo preživetje, se določi tako, da se od višine, ki zadošča za preživetje – od minimalnega dohodka samske osebe oziroma družine – odšteje dohodek samske osebe oziroma družine, ugotovljen na način, ki ga določa zakon (lastni dohodek). Minimalni dohodek mora izpolnjevati dve pomembni zahtevi: zadovoljevati mora osnovne potrebe in ne sme povzročati izgube motivacije za delo¹³.

Predlog zakona koncepta določanja višine DP ne spreminja, spreminja le ekvivalenčno lestvico, ki se uporablja za določanje minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana, z upoštevanjem novega Zakona o štipendiranju, predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ter Ocene učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje Inštituta RS za socialno varstvo¹⁴ v zvezi s poslabšanjem položaja enostarševskih družin.

Veljavna ekvivalenčna lestvica v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka¹⁵ je navedena zgoraj. Iz nje je razvidna razmejitev med upoštevanjem otroškega dodatka v lastni dohodek posameznika oziroma družine in določitvijo meril oziroma uteži za posamezne otroke.

V zvezi z upoštevanjem otroškega dodatka v dohodek je v ureditvah evropskih držav mogoče zaslediti dve različni ureditvi.

- Države, ki upoštevajo otroški dodatek – za določanje minimalnega dohodka so v njih v veljavi naslednje ekvivalenčne lestvice:

¹³ Stanovnik, Stropnik. 2009. Raziskava o minimalnih življenjskih stroških. Ljubljana: IER, stran 3.

¹⁴ Dremelj, Smolej, Boškic, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV.

¹⁵ Višina DP je bila določena na podlagi osnovnega zneska minimalnega dohodka, katerega polna višina, tj. 288,81 evra, zaradi uveljavitve ZDIU12 in ZUJF, ki sta znesek minimalnega dohodka določila v višini 260,00 evrov, še ni stopil v veljavo. Višina osnovnega zneska minimalnega dohodka se je v času uporabe ZSVarPre uskladila dvakrat, in sicer znaša od 1. januarja 2013 261,56 evrov, uporablja pa se od 1. 2. 2013, od 1. julija 2013 pa znaša 265,22 evrov in se uporablja od 1. 8. 2013.

Tabela 2: Implicitne ekvivalenčne lestvice, ki se uporabljajo za določanje minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana

Član družine	Finska	Norveška	Nemčija	Francija
Samska/prva odrasla oseba	1	1	1	1
Prva nadaljnja oseba	0,7	0,66	0,8	0,5
Druga nadaljnja oseba				0,3
Prvi in drugi otrok	0,58–0,73 (glede na starost)	0,38–0,64 (glede na starost)	0,6 (do 14 let) 0,8 (14 let in več)	0,5/0,3 - 0,3
Tretji in nadaljnji otrok	0,58–0,73 (glede na starost)	0,38–0,64 (glede na starost)		0,4

Opombe:

- Države, ki ne upoštevajo otroškega dodatka – za določanje minimalnega dohodka so v njih v veljavi naslednje ekvivalenčne lestvice:

Tabela 3: Implicitne ekvivalenčne lestvice, ki se uporabljajo za določanje minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana

Član družine	Danska	Nizozemska	Luksemburg	Irska
Samska/prva odrasla oseba	1 0,5 – oseba, ki živi s partnerjem	1	1	1
Prva nadaljnja oseba	0,5	1	0,5	0,66
Druga nadaljnja oseba				
Prvi otrok	0	0,14	0,19	0,3
Drugi otrok	0	0,1	0,22	0,32
Tretji in nadaljnji otrok	0	0,19	0,21	0,36
Otrok, starejši od 15 let	0,31	0	0	0
Otrok med 7. in 14. leto	0,31	0	0	0
Otrok, mlajši od 6 let	0,31	0	0	0

Prikazane so zakonske ali aritmetične lestvice (uteži), ki se uporabljajo za določanje minimalnega dohodka za posamezne člane družine. Gre za poenostavljen prikaz, saj v nekaterih državah razlikujejo med posamezniki in družinami glede na to, ali živijo v samostojnem gospodinjstvu, s partnerjem ali (tudi) z otroki itd. Ponekod minimalni dohodek vsebuje otroški dodatek, ki vpliva na ekvivalenčne lestvice tudi zato, ker se razlikujejo glede na starost, število in vrstni red rojstev otroka.

V nekaterih državah je otroški dodatek selektiven, v drugih univerzalen. Posledice dejstva, da se pri

ugotavljanju upravičenosti do socialnih pomoči otroški dodatki ne štejejo v dohodke, so bolj strmo padajoče ekvivalenčne lestvice. Te lestvice torej upoštevajo, da so družine od države že prejele določene prejemke za otroke, ki zagotavljajo del dohodkov za preživetje otrok, zato je lahko minimalni dohodek zanje nižji.

Iz tabel 2 in 3 vidimo, da so v razvitih¹⁶ evropskih državah uteži za otroke:

- enake 0,3 na Cipru in za nekatere otroke v Franciji;
- še nižje: 0,26–0,27 (za drugega in nadaljnjega otroka) v Liechtensteinu, 0,2 v Islandiji, 0,17 (za drugega in nadaljnjega otroka) v Italiji, 0,19–0,22 v Luksemburgu, 0,1 na Malti;
- podobne v državah, kjer minimalni dohodek za otroka vsebuje otroški dodatek: 0,32–0,36 na Irskem;
- in celo še nižje od 0,3 na Nizozemskem (0,14–0,19), kjer minimalni dohodek za otroka vsebuje otroški dodatek.

So pa tudi razvite države z višjimi utežmi za otroke, na primer Nemčija (0,6 za otroka, mlajšega od 14 let, in 0,8 za otroka, starejšega od 14. leta) in Finska (0,53–0,73) ali pa Velika Britanija (1,42–1,84, vključno otroške dodatke), ki je poseben primer.

V različnih državah je primarni namen otroških dodatkov različen. V načelu lahko naravo otroških dodatkov razvrstimo v tri kategorije:

- kot ukrep družinske oziroma razvojne politike, kjer je otroški dodatek pravica vsakega otroka, ne glede na premoženjski položaj družine, je univerzalne narave
- kot ukrep socialne politike, kjer se otroški dodatki dodeljujejo glede na premoženjski položaj družine, je selektivne narave
- kot ukrep politike spodbujanja rodnosti, kjer družine z manj otroki do dodatka sploh niso upravičene ali pa višina otroškega dodatka narašča s številom otrok v družini.

Aktualna ureditev otroških dodatkov v Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/06-UPB2, 114/06-ZUTPG, 122/07- Odl.US RS, 10/08, 62/10-ZUPJS, 40/12-ZUJF) je taka, da kombinira prav vse tri namene, pri čemer je potrebno zaključiti, da se zlasti z uvedbo ZUJF, ki je začasno ukinil izplačevanje v sedmem in osmem razredu otroškega dodatka, v ospredje postavlja socialna komponenta otroškega dodatka. Ne glede na navedeno pa je potrebno zaključiti, da je navedeni ukrep iz ZUJF začasne narave, in da je sicer meja za pridobitev otroškega dodatka v 7. in 8. razredu (povprečna plača na družinskega člana) postavljena tako visoko, da je tako zastavljen otroški dodatek skoraj univerzalen in vsekakor pravica, ki jo lahko umestimo v ukrep družinske politike. Tudi povprečno mesečno število upravičencev do otroškega dodatka kaže na skoraj univerzalnost te pravice.

Z vidika sistema uveljavljanja javnih pravic in logike upoštevanja premoženja in dohodkov družine je tako pravilno, da se višina otroškega dodatka, ki predstavlja 20-odstotkov najvišjega zneska otroškega dodatka, ki – kot je bilo navedeno zgoraj opravlja funkcijo družinskega prejemka – ne upošteva kot dohodek družine. Na ta način se »univerzalni« del otroškega dodatka ne upošteva pri pravicah in subvencijah po ZUPJS, med katere sodita tudi denarna socialna pomoč in varstveni dodatek. Sicer imajo univerzalni družinski prejemki za cilj ublažiti poslabšanje ekonomskega položaja gospodinjstva rojstvom otroka.

V Sloveniji se pri ugotavljanju upravičenosti do DP otroški dodatki v skladu z veljavnim ZSVarPre in ZUPJS štejejo v dohodek družine v celoti, tj. skupaj z dodatkom za enostarševsko družino in 20-odstotnim povečanjem za otroka, ki je doma. Po ZUPJS je bila uvedena sprememba pri določitvi kroga upravičencev do otroškega dodatka; tako so ostali upravičenci le še otroci do 18. leta starosti, saj se pravice iz javnih sredstev za starejše od 18. leta zagotovijo v sistemu državnih štipendij in prek drugih pravic iz javnih sredstev. Zlasti sredstva in meje za pridobitev državne štipendije za polnoletne so se močno povečale in je državna štipendija postala tako dostopnejša. Zaradi ukinitve štipendij za mladoletne je bila novost tudi uvedba razlikovanja višine otroškega dodatka glede na starost oziroma status dijaka, saj je bilo ugotovljeno, da imajo dijaki večje potrebe in višje stroške, povezane s preživljanjem, kot mlajši otroci (npr. prevozní stroški, neobstoí učbeníških skladov, stroški za prehrano...). Ker pa se z novim Zakonom o štipendiranju ponovno uvajajo državne štipendije za dijake v polovični višini, sedaj odpade potreba po višjih otroških dodatkih za dijake, ki so upravičeni do

¹⁶ Razvitost povezujemo z nizkim deležem izdatkov za hrano in brezalkoholne pijače v izdatkih gospodinjstev za življenjske potrebščine.

državnih štipendij (prvih pet razredov otroškega dodatka). Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev uvaja tudi drugačen način upoštevanja otroškega dodatka kot dohodka, in sicer se predlaga črtanje dveh višin otroškega dodatka od rojstva do 18. leta starosti (za predšolske in šolske otroke ter za dijake – zaradi ponovne upravičenosti do polovičnega zneska državne štipendije za mladoletne dijake), razen za 6. dohodkovni razred (ker mladoletni dijak v tem razredu ni upravičen do državne štipendije), ter upoštevanje otroškega dodatka kot dohodka brez dodatka za enostarševsko družino, znižan za 20-odstotkov otroškega dodatka, ki pripada prvemu otroku v prvem dohodkovnem razredu. Predviden procent predstavlja v celotni višini otroškega dodatka tisti del, ki odpade na razvojno funkcijo otroškega dodatka oziroma tisti del, ki predstavlja univerzalni del otroškega dodatka.

Tabela 3: Znesek otroških dodatkov po predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev v sistemskem delu

dohodkovni razred	povprečni mesečni dohodek na osebo (v %)	znesek otroškega dodatka za otrok do konca osnovne šole ali do 18 leta (v EUR)			znesek otroškega dodatka za otroka v srednji šoli vendar najdlje do 18 leta (v EUR)		
		1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok
1	do 18 %	114,31	125,73	137,18	114,31	125,73	137,18
2	nad 18 % do 30 %	97,73	108,04	118,28	97,73	108,04	118,28
3	nad 30 % do 36 %	74,48	83,25	91,98	74,48	83,25	91,98
4	nad 36 % do 42 %	58,75	67,03	75,47	58,75	67,03	75,47
5	nad 42 % do 53 %	48,04	56,06	64,03	48,04	56,06	64,03
6		30,44	38,10	45,71	30,44	38,10	45,71

	nad 53 % do 64 %						
7	nad 64 % do 82 %	22,83	30,44	38,10	28,83	36,44	49,65
8	nad 82 % do 99 %	19,88	27,50	35,11	22,88	30,50	39,89

Tabela 4: Znesek otroških dodatkov po predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda (prehodna določba)

dohodkovni razred	povprečni mesečni dohodek na osebo (v % in EUR)	znesek otroškega dodatka za otroka do konca osnovne šole ali do 18 leta (v EUR)			znesek otroškega dodatka za otroka v srednji šoli, vendar najdlje do 18 leta (v EUR)		
		1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok
1	do 18 %	114,31	125,73	137,18	114,31	125,73	137,18
2	nad 18 % do 30 %	97,73	108,04	118,28	97,73	108,04	118,28
3	nad 30 % do 36 %	74,48	83,25	91,98	74,48	83,25	91,98
4	nad 36 % do 42 %	58,75	67,03	75,47	58,75	67,03	75,47

5	nad 42 % do 53 %	43,24	50,45	57,63	43,24	50,45	57,63
6	nad 53 % do 64 %	27,40	34,29	41,14	39,10	45,99	64,05

Zaradi zgoraj navedene nove prehodne ureditve otroških dodatkov v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in novega Zakona o štipendiranju ter ob upoštevanju drugih virov za kritje posameznih stroškov osnovnega preživetja (subvencija malice za dijake in študente, subvencija vrtca, nižje plačilo vrtca za drugega otroka v družini, če sta oba otroka v vrtcu, itd.), ekonomije obsega pri potrošnji v gospodinjstvu in glede na zgoraj prikazane uteži za otroke v razvitih državah, so po mnenju predlagatelja primerne naslednje uteži za otroke, ki jih je oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja.

Otroci, ki jih je oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja.

Za prvega otroka osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, in je najstarejši: 0,7, in za vsakega naslednjega otroka osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja: 0,6. Do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, se v prehodnih določbah predlaga povečanje navedenih uteži v sistemskem delu za vsakega otroka za 0,1 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

Druga odrasla oseba v družini

Glede na to, da so stroški prebivanja in prehrane v primerih skupnega prebivanja običajno nižji, saj se nekateri med njimi porazdelijo ali pa niso odvisni neposredno od števila oseb (vzdrževanje, ogrevanje, komunalne storitve ipd.), ter zaradi ekonomije obsega, druga odrasla oseba ne more imeti enake uteži kot prva odrasla oseba v družini. Na podlagi ugotovitev Ocene učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje Inštituta RS za socialno varstvo¹⁷ v zvezi s poslabšanjem položaja dvočlanskih družin brez otrok, se do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, predlaga zvišanje uteži za vsako naslednjo odraslo osebo v družini z 0,5 na 0,6.

Ponder 1 za osebe, ki so v institucionalnem varstvu

Predlagatelj predlaga črtanje uteži 1 za osebo, ki je v institucionalnem varstvu, saj se taka oseba po predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev šteje kot samska oseba in ji tako pripada ponder 1 po predlogu tega zakona že na tej podlagi. Dodatna utež je bila uvedena z namenom razbremenitve proračunov občin, ki so zavezanke za doplačilo oskrbe osebe, ki je v celodnevem institucionalnem varstvu, saj je bila oseba kljub oskrbi, zagotovljeni z institucionalnim varstvom, upravičena do denarne socialne pomoči v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka (ob izpolnjevanju ostalih zakonsko določenih pogojev – dohodki, premoženje). Omenjena razbremenitev občin, kljub črtanju uteži, tako ostaja in je oseba, ki je v institucionalnem varstvu, še vedno lahko upravičena do denarne socialne pomoči, če izpolnjuje vse ostale zakonsko

¹⁷ Dremelj, Smolej, Boškić, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV.

določene pogoje.

Povečanje za otroke v enostarševskih družinah¹⁸

V primeru enostarševskih družin se trenutno zaradi večje stopnje tveganja revščine višina minimalnega dohodka za to družino za vsakega otroka, katerega drugi od staršev je umrl in otrok po njem prejemkov za preživljanje ne prejema ali je drugi od staršev neznan ali kadar otrok po drugem od staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne prejema, poveča za utež 0,1 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona (prej za utež 0,3 na družino). Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje Inštituta RS za socialno varstvo¹⁹ je pokazala, da se je položaj enostarševskim družinam z uveljavitvijo ZSVarPre in ZUPJS poslabšal, oziroma da se je višina DP zaradi vštevanja otroškega dodatka v dohodek družine znižala slabim 13-odstotkom enostarševskih družin. Predlagatelj zato predlaga povečanje dodatka *na otroka* v enostarševski družini iz 10-odstotkov na 20-odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka, tj. trenutno 53,04 evrov na otroka (torej, v kolikor ima vlagatelj dva otroke z omenjenim statusom, njegovi družini pripada povečanje za 40-odstotkov oziroma 106,08 evrov). Povečanje se torej predlaga samo za tiste otroke, ki po drugem od staršev, s katerim ne živijo ali pa je umrl ali je neznan, prejemkov za preživljanje ne prejema in je prag tveganja revščine take enostarševske družine zaradi tega višji. Ostali otroci lahko namreč po drugem roditelju, s katerim ne živijo ali pa je umrl, prejemajo preživnino, nadomestilo preživnine ali pa družinsko pokojnino in so zato na boljšem kot otroci, ki teh prejemkov ne prejemajo.

Na podlagi zgoraj navedenih dejstev in dejstev, navedenih v točki 1.2.4, predlagatelj za Slovenijo predlaga naslednjo lestvico:

Predlagana ekvivalenčna lestvica za Slovenijo, ki se uporablja za določanje minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana

ČLAN DRUŽINE	Utež člana	Obrazložitev ponderja
prva odrasla oseba	1	
prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec,	1,56	vsota osnovnega ponderja 1 in dodatka z aktivnost 0,56
prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec,	1,28	vsota osnovnega ponderja 1 in dodatka z aktivnost 0,28
samska oseba med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, prijavljena pri pristojnem organu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot njeni starši ali dejansko prebiva z njimi ter imajo starši dovolj lastnih sredstev za preživljanje	0,7	
samska oseba, ki je starejša od 63 let za ženske oziroma 65 let za moške ali trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo, ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oziroma dejansko prebiva z njimi	0,7	

¹⁸ Za enostarševsko družino se šteje skupnost enega od staršev z otroki, kadar je drugi od staršev umrl in otrok po njem ne dobiva prejemkov za preživljanje, ali je drugi od staršev neznan, ali kadar otrok po drugem od staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne dobiva.

¹⁹ Dremelj, Smolej, Boškić, Narat, Rihter, Kovač in Kobal Tomc. 2013. *Ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje*. Končno poročilo. Ljubljana: IRSSV.

vsaka naslednja odrasla oseba	0,5	
vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec	0,78	vsota osnovnega ponderja 0,5 in dodatka za aktivnost 0,28
vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec	0,64	vsota osnovnega ponderja 0,5 in dodatka za aktivnost 0,14
prvi otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, ki je najstarejši	0,7	
vsak naslednji otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja	0,6	

Do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, se v prehodnih določbah predlaga povečanje zgoraj navedenih uteži za vsakega otroka, za vsako naslednjo odraslo osebo, za vsako naslednjo odraslo osebo, ki je delovno aktivna, in za samsko osebo, ki je starejša od 63 let za ženske oziroma 65 let za moške ali trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo, ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oziroma dejansko prebiva z njimi, za 0,1 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami zakona se želi spremeniti in dopolniti oziroma popraviti tiste glavne pomanjkljivosti oziroma zaznane probleme, ki so se v času od začetka uporabe zakona, to je od 1. 1. 2012, torej v slabem letu in pol, pokazali kot tisti, ki narekujejo nujne in takojšnje spremembe, s tem pa tudi vplivati na socialni položaj najbolj socialno ogroženih skupin prebivalstva. Osnovni cilji predlaganih sprememb so izboljšanje sedanjega stanja (uvredba prostega preudarka v zvezi z ne upoštevanjem nepremičnin v lasti stranke, za katero je mogoče sklepati, da si s to nepremičnino preživetja začasno ne more zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati, upoštevanje dohodkov iz naslova študentskega dela na način, da otroci ne preživljajo svojih staršev, odprava diskriminacije pri dodeljevanju izredne denarne socialne pomoči upravičencem do varstvenega dodatka in izključitev krivdnega razloga pri izredni denarni socialni pomoči zaradi višje sile ali naravne nesreče ali zaradi menjave statusa iz otroka v samsko osebo ali iz otroka ene družine v družinskega člana nove družine, dodane so nove osebe, ki se štejejo kot delovno aktivne in so lahko upravičene do dodatka za delovno aktivnost, s prenosom določb, ki se nanašajo na premoženje, v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se meje prihrankov, ki se ne upoštevajo kot premoženje, zvišujejo in s tem se izboljšuje položaj prosilcev za pravico do DP in VD, osebe s podaljšano roditeljsko pravico pa se štejejo kot samske osebe, in ne več kot družinski člani svojih staršev), prilagoditev zakonskim spremembam na drugih področjih, predvsem predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in novemu Zakonu o štipendiranju (uvredba novih meril za določitev minimalnega dohodka, ki posameznemu družinskemu članu zagotavlja osnovno preživetje, povečanje dodatka za otroke v enostarševskih družinah), odprava podvajanja zakonskih določb z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev oziroma usklajitev določb z določbami Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, razširitev kroga upravičencev do varstvenega dodatka ter izključitev 1/3 vrednosti prejete denarne socialne pomoči (če je zapustnik to pomoč prejel za več kot 12 mesecev in še po dodatnem odštetju 12 najvišjih mesečnih zneskov) in varstvenega dodatka iz omejitve dedovanja po 128. členu Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 in št. 23/78, RS, št. 17/91-I-ZUDE, 13/94-ZN, 40/94 Odl.US: U-I-3/93-17, 82/94-ZN-B, 117/00 Odl.US: U-I-330/97-28, 67/01, 83/01-OZ, 31/13 Odl.US: U-I-212/10-15) ter uvedba dveh novih posebnih oblik izredne denarne socialne pomoči zaradi ukinitve pravice do pogrebnine in pravice do posmrtnine

kot pravici iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

2.2 Načela

Pri pripravi zakona smo upoštevali naslednja načela:

Načelo subsidiarnosti v smislu odgovornosti posameznika za zagotavljanje lastne socialne varnosti in socialne varnosti njegovih družinskih članov. Načelo je v predlog zakona vpeljeno preko krivdnih razlogov.

Načelo enakosti pred zakonom, kar pomeni, da mora zakon dodeljevati enake pravice oziroma obveznosti tistim, ki so v enakem položaju glede na namen konkretnega zakona oziroma, da je treba enako obravnavati tisto, kar je enako oziroma tisto, kar je enako v bistvenem. Načelo je v predlog zakona vpeljeno z odpravo dodatnega pogoja pri dodeljevanju izredne denarne socialne pomoči za upravičence do varstvenega dodatka in z jasno določitvijo oseb, ki so trajno nezmožne za delo in trajno nezaposljive osebe, ki so zato lahko upravičene do višje ravni sredstev za preživetje.

Načela pravne države, kar pomeni, da so norme opredeljene tako, da je mogoče z ustaljenimi metodami razlage ugotoviti vsebino predpisa brez pravnih praznin. Načelo je v predlog zakona vpeljeno s spremembami oziroma izboljšavami zakonskih določb ter s črtanjem določb veljavnega zakona in prenosom le-teh v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev z namenom odprave podvajanja določb.

Načelo varovanja človekovega dostojanstva: Načelo je v predlog zakona vpeljeno s spremembami oziroma izboljšavami zakonskih določb.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Glej točko 1.2.

b) Način reševanja:

Predvidene rešitve se bodo reševale s predlaganim zakonom.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z obstoječim pravnim redom, s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, ter s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Izvajanje predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih je vezano na izvajanje predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, zato je treba spremembe in dopolnitve obeh predlogov zakonov obravnavati »paketno«.

č) Usklajenost predloga predpisa:

Predlog zakona je usklajen v pretežni meri.

Bistvena odprta vprašanja:

- v zvezi s pripombo, naj se spodbude za prostovoljstvo išče skozi druge rešitve (npr.: davčne olajšave, razpise za prostovoljske organizacije, s povečanjem priznavanja znanj in spretnosti, pridobljenih s prostovoljskim delom, itd.), saj so rešitve, ki bi jih predlog zakona vpeljal, v nasprotju z določbam Zakona o prostovoljstvu in bi ključno posegle v koncept prostovoljstva poudarjamo, da predvideno povečanje za 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka, tj. 74,26 evrov, za več deset ur dela ne predstavlja koristi za prostovoljca oziroma po našem mnenju ne predstavlja ključnega posega v koncept prostovoljstva, v izogib zlorabam se določba navezuje na zakon, ki ureja prostovoljstvo, po katerem se kot prostovoljsko delo ne šteje delo, ki se opravi za osebo v sorodstvenih ali prijateljskih odnosih;
- v zvezi s pripombo, naj se pri ugotavljanju upravičenosti do trajne denarne socialne pomoči po uradni

dolžnosti enkrat letno črta stavek »Za potrebe odločanja se kot dan vložitve vloge šteje 31. marec.«, saj se začetek postopka po uradni dolžnosti po Zakonu o splošnem upravnem postopku (postopki odločanja o pravicah iz javnih sredstev se skladno s 34. členom Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev vodijo po določbah Zakona o splošnem upravnem postopku) navezuje na dejanje, ki ga opravi pristojni organ in v tem primeru ne gre za vlaganje vlog poudarjamo, da bi črtanje omenjenega datuma privedlo do diskriminacije med upravičenci do trajne denarne socialne pomoči, ki se jih preverja po uradni dolžnosti, saj bi bilo ugotavljanje lastništva in vrednosti premoženja in pa tudi morebitnega novega dohodka upravičenca, odvisno od datuma, v katerem bi center za socialno delo začel dejanje po uradni dolžnosti, in torej ne od enotnega datuma, ki se predlaga, saj Zakon o socialno varstvenih prejemkih določa, da nova odločba za vse omenjene upravičence velja od 1. aprila dalje;

- v zvezi s predlogom, da se razveljavitev določb, ki se v Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju nanašajo na pogrebno in posmrtnino, uredi kot posebna določba, saj dejansko ne gre za prehodno obdobje, zato se ne morejo uvrstiti v prehodne določbe, poudarjamo, da je predlog nomotehnično usklajen s Službo Vlade RS za zakonodajo.

d) Povzetek Poročila o sodelovanju javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil objavljen na spletnem naslovu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/) dne 19. 7. 2013. Pripombe, predloge, mnenja je bilo mogoče posredovati do 18. 8. 2013. Predlog zakona je bil objavljen tudi na portalu E-demokracija (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>) in na posebej predstavljen še Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije in Sindikatu centrov za socialno delo – SINCE07 dne 24. 7. 2013 ter Zvezi društev upokojencev Slovenije dne 10. 7. 2013 ter predstavnikom vseh treh združenj občin Slovenije. Predloga zakona sta obravnavala tudi oba strokovna sveta kot posvetovalni telesi ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, t. j. Svet za družino in Svet za socialno varstvo.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin.

Stališče so nam posredovali Center za socialno delo Radlje ob Dravi, Slovenska filantropija, Združenje na promocijo prostovoljstva, Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS), Skupnost občin Slovenije, Poslanska skupina Nove Slovenije, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, Socialna zbornica Slovenije, Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Združenje upokojencev Slovenije.

Gradivo je bilo obravnavano tudi na seji Ekonomsko socialnega sveta dne 19. 7. 2013.

Vsi predlagajo določene dopolnitve, od katerih smo nekatere upoštevali, nekaterih pa ne.

Upoštevani so bili:

- v pretežni meri

Upoštevane so bile vse tiste pripombe, mnenja in predlogi, ki izboljšujejo zakonsko besedilo obstoječega zakona, ki odpravljajo zaznane probleme ali pomanjkljivosti in tiste, ki po svoji naravi nimajo oziroma imajo le neznatne posledice za državni proračun. Tisti predlogi, ki pomenijo dodatno obremenitev državnega proračuna pa v zdajšnji finančni situaciji niso bili upoštevani.

Bistvena odprta vprašanja:

- v zvezi s pripombo, da je potrebno pri uveljavljanju pravice do varstvenega dodatka oblikovati merila glede dolžnosti, da je polnoletni otrok dolžan po svojih zmožnostih preživljati svoje starše, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih ne morejo pridobiti, poudarjamo, da področje preživetja ni vsebinska materija predloga tega zakona;
- v zvezi z dvigom osnovnega zneska minimalnega dohodka pojasnjujemo, da je bila višina osnovnega zneska minimalnega dohodka z zakonom, ki ureja uravnoteženje javnih financ,

zaradi gospodarske krize »zamrznjena«, dvig pa bi v zdajšnji finančni situaciji prinesel preveliko dodatno obremenitev državnega proračuna;

- v zvezi s predlogom, naj se predlog zakona umakne iz obravnave oziroma naj se pripravi novo gradivo, saj niso bila upoštevana priporočila in predlogi Računskega sodišča, Inštituta RS za socialno varstvo ter drugih institucij poudarjamo, da se s predlogom zakona želi spremeniti in dopolniti oziroma popraviti tiste glavne pomanjkljivosti oziroma zaznane probleme, ki so se v času od začetka uporabe zakona pokazali kot tisti, ki narekujejo nujne in takojšnje spremembe, s tem pa tudi vplivati na socialni položaj najbolj socialno ogroženih skupin prebivalstva, ostale pomanjkljivosti zakona, ki zahtevajo temeljitejše spremembe in analize, pa bomo začeli odpravljati naslednje leto;
- v zvezi s pripombo, naj se črta avtomatična določitev ponderja v višini 0,7 za samsko osebo med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, ki je prijavljena pri pristojnem organu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi, saj glede na dejansko stanje ni primerna poudarjamo, da je bila ta določba s sprejemom ZSvarPre sprejeta iz razloga, ker je v sistemu denarnih socialnih pomoči v povprečju 20.000 prejemnikov, ki imajo prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu, oziroma dejansko prebivajo z njimi; pri takšnih osebah se je do sedaj uveljavljalo 30-odstotno znižanje osnovnega zneska minimalnega dohodka, vendar v skladu s prostim preudarkom centra za socialno delo, kar je v praksi pomenilo, da so bili podobni primeri na različnih centrih za socialno delo obravnavani različno, čeprav bi morali biti obravnavani enako; stroški prebivanja in prehrane so namreč v takih primerih običajno nižji, saj se nekateri med njimi porazdelijo ali pa niso odvisni neposredno od števila oseb (vzdrževanje, ogrevanje, komunalne storitve ipd.); prisotne so bile tudi težave pri praktičnem ugotavljanju dejanskega stanja na področju samostojnega gospodinjstva, ki posredno omogočajo prikrivanje dejanskega stanja; pripombi smo delno ugodili na način, da smo dodali še dodaten pogoj za avtomatično določitev ponderja 0,7, tj. da imajo starši dovolj lastnih sredstev za preživljanje v višini cenusa za denarno socialno pomoč, kar z drugimi besedami pomeni, da če so starši upravičeni do denarne socialne pomoči, se predpostavlja, da si stroškov bivanja in prehrane ne morejo deliti, zato se omenjeni osebi dodeli ponder 1;
- v zvezi s pripombo, naj se dodatek za enostarševsko družino pri denarni socialni pomoči poveča za 30-odstotkov, in ne samo za 20-odstotkov, torej enako kot to velja za otroški dodatek odgovarjamo, da predstavlja 20-odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka, tj. trenutno 53,04 evrov, več kot predstavlja 30-odstotkov posameznega zneska otroškega dodatka, tj. največ 41,15 evrov,
- v zvezi s predlogom, naj se poveča obseg pristojnosti »komisij« za ugotavljanje začasne nezaposljivosti tudi za ugotavljanje »dolgotrajne nezaposljivosti« poudarjamo, da predlog predstavlja, ne samo spremembe veljavnega zakona, ampak tudi spremembe na drugih področjih, prav tako zahteva temeljite analize, zato ga v okviru predloga tega zakona, s katerim želimo spremeniti in dopolniti oziroma popraviti tiste glavne pomanjkljivosti oziroma zaznane probleme, ki so se v času od začetka uporabe zakona pokazali kot tisti, ki narekujejo nujne in takojšnje spremembe, ne urejamo, preučili pa ga bomo pri pripravi temeljitejših sprememb veljavnega zakona naslednje leto;
- v zvezi s predlogom, naj se določba predloga zakona, ki ureja omejitve dedovanja v prehodnem obdobju, ustrezneje terminološko opredeli s terminom »socialno posojilo« (prosilci bi se namreč na ta način že ob oddaji vloge v večji meri zavedali, da ne gre zgolj za pomoč) poudarjamo, da so vlagatelji vlog za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic že sedaj na vlogi opozorjeni na določbe zakona, ki ureja dedovanje, in dodatno še, da se omenjena določba nanaša na omejitve dedovanja po smrti prejemnika pravice do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, kar pomeni, da ne gre za »posojilo«, saj ga sam prejemnik denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka ni dolžan vračati;
- v zvezi s pomisleki glede uvedbe dodatka za delovno aktivnost tudi za osebe, ki opravljajo prostovoljsko delo, poudarjamo, da omenjen dvig za 74,26 evrov za več deset ur dela ne predstavlja koristi za prostovoljca oziroma po našem mnenju ne predstavlja ključnega posega v koncept prostovoljstva; v izogib morebitnim zlorabam se predlagana določba navezuje na zakon, ki ureja prostovoljstvo, po katerem se kot prostovoljsko delo ne šteje delo, ki se opravi za osebo v sorodstvenih ali prijateljskih odnosih;
- v zvezi s predlogom, naj se krivdni razlog glede odsvojitve premoženja pri denarni socialni pomoči in varstvenem dodatku obravnava enako, kot je določeno v predlogu ZUJPS za oprostitev, tj. da če oseba neodplačno odsvoji svoje premoženje v enem letu pred

uveljavljanjem ali med uveljavljanjem pravice, ni upravičena do pravice, odgovarjamo, da se bo področje, če bo to potrebno, uredilo s podzakonskim aktom;

- v zvezi s pripombo, naj se črta določba, na podlagi katere ima center za socialno delo prosti preudarek pri dodelitvi denarne socialne pomoči, ker je oseba najmanj 30 dni v bolnišnici ali drugi ustanovi, v kateri ji je zagotovljena celodnevna oskrba, saj bivanje v bolnišnici ni avtomatsko stroškovno ničelno poudarjamo, da omenjena določba v nadaljevanju napotuje na podzakonski akt, v katerem je že trenutno določeno in bo tudi po morebitnem sprejemu predloga tega zakona, da se v omenjenem primeru šteje, da ima oseba zagotovljeno osnovno oskrbo v višini 40-odstotkov minimalnega dohodka, ki bi mu pripadal, če ne bi imel drugih dohodkov, in torej ne 100-odstotkov osnovne oskrbe, kar z drugimi besedami pomeni, da bivanje v bolnišnici pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči ni in tudi ne bo obravnavano kot stroškovno ničelno;
- v zvezi s pripombo, da bi uvedba dostopa do invalidskih komisij Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje RS za ugotavljanje trajne nezmožnosti za delo za osebe, ki uveljavljajo varstveni dodatek, lahko imela negativne učinke, saj lahko postane izgovor za delodajalce, da povečajo svoje želje po odpovedi delovnega razmerja invalidom odgovarjamo, da z omenjeno določbo želimo razširiti krog upravičencev do varstvenega dodatka, morebitni negativni učinki, ki se pri tem lahko pojavijo, pa se ne morejo odpravljati s socialno zakonodajo oziroma predlogom tega zakona, ampak z delovnopravno zakonodajo;
- v zvezi s pripombo, naj prosilci mnenja o nezmožnosti za delo pri invalidskih komisijah Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje RS ne nosijo sami stroška izdelave le-tega, saj gre za socialno ogrožene osebe poudarjamo, da bi prenos stroška na državo v zdajšnji finančni situaciji prinesel preveliko dodatno obremenitev državnega proračuna;
- v zvezi s pripombo, naj bodo osebe, ki so v institucionalnem varstvu, upravičene do varstvenega dodatka, saj v ceni bivanja v domu plačujejo tudi stroške, kritju katerih je namenjen varstveni dodatek poudarjamo, da bi sprejem te pripombe prinesel dodatno veliko obremenitev za državni proračun;
- v zvezi s predlogom, naj zaznamba v zemljiški knjigi o prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnin, katerih lastnik je upravičenec do varstvenega dodatka, v korist RS, začne veljati šele po določenem obdobju upravičenosti do varstvenega dodatka poudarjamo, da je namen zaznambe zavarovanje terjatve, ki jo ima RS po zakonu, ki ureja dedovanje, in bi sprejem tega predloga tako izničil njen namen;
- v zvezi z uvedbo posebne oblike izredne denarne socialne pomoči zaradi »deložacij« poudarjamo, da predlog zaradi materialne ogroženosti oseb sicer sodi v področje sociale, vendar menimo, da problema, povezanega z nezmožnostjo odplačevanja kredita ni mogoče reševati z ukrepom nove oblike izredne denarne socialne pomoči, pač pa v okviru ukrepov stanovanjske politike;
- v zvezi s črtanjem krivdnega razloga zaradi neuspešno opravljenega poskusnega dela iz razlogov, zaradi katerih se lahko odpove pogodba o zaposlitvi iz krivdnih razlogov (tj. samo zaradi kršenja pogodbene obveznosti ali druge obveznosti iz delovnega razmerja, ne pa tudi zaradi nedoseganja pričakovanih delovnih rezultatov, ker delavec dela ne opravlja pravočasno, strokovno in kvalitetno, neizpolnjevanje pogojev za opravljanje dela, določenih z zakoni in drugimi predpisi, izdanimi na podlagi zakona, zaradi česar delavec ne izpolnjuje oziroma ne more izpolnjevati pogodbenih ali drugih obveznosti iz delovnega razmerja, kar se šteje kot razlog nesposobnosti) poudarjamo, da je navedena določba v skladu z namenom denarne socialne pomoči, tj. zagotavljanje sredstev za preživetje, pod pogojem, da oseba na nastanek materialne ogroženosti ni mogla oziroma morala vplivati;
- v zvezi s črtanjem določbe »V Zakonu za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 47/13, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I in 63/13 – ZJAKRS-A) se v prvem, drugem, petem, šestem, sedmem, osmem, devetem in desetem odstavku 152. člena besedilo »do 31. decembra 2014« nadomesti z besedilom »do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda«, saj pomeni, da bo osnovni znesek minimalnega dohodka ostal v nižji višini kot 288,81 evrov, ne samo do 31. 12. 2014, ampak glede na dikcijo dlje časa, poudarjamo da bi črtanje te določbe v zdajšnji finančni situaciji prineslo preveliko dodatno obremenitev državnega proračuna.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima negativnih finančnih posledic za druga javno finančna sredstva, ima pa pozitivni učinek na Zavod za zdravstveno zavarovanje v višini 9.600.000 evrov, saj se ukinja izplačevanje pogrebne in posmrtnine iz zdravstvenega zavarovanja. Bo pa treba zaradi te ukinitve zagotoviti dodatna sredstva v višini 4.500.000 evrov iz državnega proračuna, saj se bosta ti dve pravici nadomestili s posebnima oblikama izredne denarne pomoči, ki se bosta izplačevali v bistveno ožjem obsegu.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

- vsa sredstva (razen za posebni obliki izredne denarne socialne pomoči) so zagotovljena v predlogu državnega proračuna v okviru naslednjih proračunskih postavk 3562 - Transferi socialno ogroženim, 3556 - Otroški dodatek, 152710 - Regresirana prehrana učencev in 863810 - Regresirana prehrana učencev,
- manjkajoča sredstva na postavki 3562 - Transferi socialno ogroženim (razen za posebni obliki izredne denarne socialne pomoči) bodo zagotovljena s prerazporeditvijo v okviru predlaganega državnega proračuna iz postavke 3560 - Otroški dodatek,
- sredstva za posebni obliki izredne denarne socialne pomoči bodo zagotovljena s spremembami državnega proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost predlagane ureditve pravu evropske unije:

Sedanja ureitev je usklajena s Priporočilom o skupnih merilih glede zagotavljanja zadostnih virov in socialne pomoči v sistemih socialne varnosti, ki ga je sprejel Svet EU z dne 24. 6. 1992 (92/441/ECC, OJ L 245, 26/08/1992 P. 0046), pravno zavezujoči akti na tem področju pa ne obstajajo, zato je predlagan ureitev prilagojena pravu evropske unije.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih:

DENARNA SOCIALNA POMOČ:

Državljanstvo

Razen v nekaterih državah (Španija, Finska, Švedska) je državljanstvo temeljni pogoj za pridobitev DP, medtem ko morajo legalni begunci ali azilanti dokazovati rezidenčni pogoj – prebivanje. Prosilci morajo dokazati, da prebivajo v državi, od katere pričakujejo pomoč pri reševanju svojih materialnih problemov.

Prebivališče

Pogoj prebivanja je skupnem vsem državam EU: upravičenec mora praviloma prebivati v državi oziroma mora zakonito prebivati v državi (Irska, Nizozemska, Norveška, Portugalska). Na Švedskem je pogoj pravica do prebivanja, v Luksemburgu pa je dodaten pogoj vsaj petletno prebivanje v državi v zadnjih 20 letih (izjema: za državljane EU in Švice ter za begunce in azilante). Nekatere države priznavajo pomoč tudi svojim državljanom, ki prebivajo v drugi državi (Nemčija).

Starost

Velja pravilo, da se pomoč dodeljuje od 18. leta (Velika Britanija od 16. leta). Diferenciacija višine DP med prejemniki se običajno ne izvaja, izjemo predstavlja Nizozemska, kjer prejemnikom med 18. in 21. letom starosti pripada nižji znesek DP od običajnega. V Luksemburgu in Franciji so prejemniki starejši

od 25 let, z določenimi izjemami, kar naj bi preprečevalo odvisnost mladih od družbene pomoči in jih stimuliralo k izobraževanju in ekonomski neodvisnosti. V Belgiji so prejemniki tudi mladoletne osebe le, če so poročene, samohranilke ali noseče.

Izhodiščna vrednost zneska minimalnega dohodka

Načini določanja izhodiščne vrednosti zagotovljenega minimalnega dohodka se od države do države močno razlikujejo. Glede na določenost ali pa okvirnost zneskov zagotovljenega minimalnega dohodka lahko države EU razvrstimo v tri skupine:

- države, kjer so zneski minimalnega dohodka enotno določeni glede na ugotovljene dohodke oziroma status upravičenca in konkretni socialno-ekonomski položaj prosilca nima nanje nobenega vpliva (Danska, Francija, Velika Britanija);
- države, kjer so določeni le okvirni zneski in imajo socialnovarstveni delavci pravico oceniti konkretne potrebe prosilca (Avstrija);
- države, kjer so ob zneskih minimalnega dohodka določeni tudi posebni dodatki, ki jih odobrijo pristojni organi na podlagi diskrecijske pravice (Danska, Irska, Ciper).

Trajanje upravičenosti

Sistem DP poznajo tudi v drugih državah EU. DP je zadnja oblika pomoči v mreži socialnih transferjev. Dodeli se, če si oseba ali družina krajši ali daljši čas ni sposobna zagotavljati minimalnega dohodka za preživetje (takšno ureditev pozna večina držav EU). Glede trajanja imajo države različne ureditve, običajno pa velja pravilo, da se DP podeljuje za nedoločen čas oziroma dokler obstaja potreba – dokler se okoliščine, ki so prejemanje DP upravičile, ne spremenijo (na primer Nemčija, Avstrija, Španija, Portugalska DP podeljuje za obdobje 1 leta, potem pa se po potrebi lahko podaljša). V drugih državah pa je DP praviloma začasen ukrep, ki bo premostil čas do ponovne socialne in profesionalne integracije ter ekonomske neodvisnosti in jo dodeljujejo za obdobja od 3 do 12 mesecev z možnostjo podaljšanja.

Zagotavljanje sredstev

Sredstva za denarno socialno pomoč se običajno zagotavljajo iz državnih proračunov. Posebnost pri tej standardizirani obliki ureditve zagotavljanja sredstev pa imajo na Slovaškem, kjer pristojnost za zagotavljanje sredstev in izplačevanje DP po dveh letih pride iz državnega proračuna na občinsko raven, in se sredstva zagotavljajo iz občinskih proračunov ter na Madžarskem, kjer 80-95% sredstev za denarno socialno pomoč zagotavlja državni proračun, 20-5% pa občinski proračun.

Subsidiarnost virov zagotavljanja minimalnega dohodka oziroma upoštevanje dohodkov pri ugotavljanju upravičenosti

Povsod velja pravilo, da mora posameznik najprej uveljaviti pravico do drugih transferjev in šele potem, če skupni viri še vedno ne dosegajo ravni minimalnega dohodka, lahko zaprosi za denarno socialno pomoč. Tako nekatere države med finančne vire, ki se upoštevajo pri določanju višine DP, štejejo vse dohodke in druge finančne vire vlagatelja in družinskih članov ne glede na njihov izvor (na primer Finska, Norveška, Poljska, Švedska, Nemčija, Španija), tudi otroške dodatke, saj je DP zadnji finančni instrument za blaženje socialnih oziroma materialnih stisk. Običajno pa se v dohodke ne štejejo socialni transferji, ki so posebej ciljno naravnani (štipendije in pomoč neodvisnih humanitarnih organizacij na primer v Avstriji, stanovanjski dodatki v Veliki Britaniji) oziroma povezani z nego (nadomestilo za invalidnost v Avstriji in Veliki Britaniji). Na Malti med dohodke štejejo tudi »možne ocenjene« prihodke od nepremičnine, ki se ne uporablja oziroma prejemnik v njej ne živi, oziroma se med dohodke šteje prihodek, ki bi ga prosilec imel, če bi vrednost nepremičnine vezal na banki s 5,5-odstotno obrestno mero.

Posebni dodatki poleg DP

V večini držav se lahko dodelijo tudi posebni dodatki za izredne izdatke, ki jih upravičenci ne morejo kriti sami (stanovanjski stroški in dietna prehrana na Cipru, zdravila oziroma stroški, povezani z zdravljenjem, na Slovaškem, šolska prehrana, šolske potrebščine v Nemčiji, ipd.), vendar pa morajo te stroške dokazati.

Neupravičeno prejeta DP

Upravičenec mora pomoč vrniti, če je posredoval lažne podatke oziroma ni sporočil sprememb okoliščin, na Cipru, Poljskem, Finskem in Portugalskem pa tudi v primeru administrativnih napak. V Nemčiji mora izplačano pomoč prejemnik vrniti le v izjemnih primerih (na primer, če je bil obtožen kaznivega dejanja). V Bolgariji prejemnik, ki je pomoč prejel na podlagi posredovanja lažnih podatkov, eno leto ne more biti ponovno upravičen do pomoči. V Veliki Britaniji, na Norveškem, Finskem, Švedskem in Irskem pa mora upravičenec vrniti tudi tisto pomoč, ki jo je prejel zgolj za prehodno obdobje – ko je čakal na drugo nadomestilo, ki ga je nato prejel. Skrajni rok, v katerem lahko organ začne postopek ugotavljanja upravičenosti do pomoči, je 3 leta v Avstriji (z določenimi izjemami) ter na Slovaškem 3 leta od upravičenosti do pomoči in največ 10 let od prejema pomoči.

Vračanje socialnovarstvenih prejemkov po smrti upravičenca

V večini držav članic EU dedičem ni treba vračati zneska prejetih DP (Finska, Švedska, Italija, Švica, Španija, Belgija) v Nemčiji, Avstriji (izjema: negotovo finančno stanje dedičev), Češki, Malti, Madžarski dediči vračajo znesek prejetih DP, v Luksemburgu in na Danskem pa morajo dediči vrniti znesek prejetih DP v določenih primerih, tj. če izplačani znesek presega določeno mejo.

VARSTVENI DODATEK:

Upravičenci

Velja pravilo, da se pomoč dodeljuje osebam, ki izpolnjujejo upokojitveno starost (Portugalska in Nemčija nad 65 let) in nimajo sredstev, ki bi zadostovala za preživetje. V Nemčiji tudi osebam, ki so starejše od 18 let in so nezmožne za delo.

Izhodiščna vrednost minimalnega dohodka oziroma cenzusa

V Nemčiji je cenzus enak kot za denarno socialno pomoč. Na Portugalskem cenzus za samsko osebo znaša 418 evrov, za par 732 evrov. Na Madžarskem cenzus znaša 80–odstotkov od minimalne starostne pokojnine oziroma za osebo pod 70 let 95–odstotkov, za osebo nad 70 let pa 130–odstotkov.

Trajanje upravičenosti

V Nemčiji načeloma za 12 mesecev in oseba mora ponovno uveljavljati pravico. Na Portugalskem in na Madžarskem trajno oziroma dokler so izpolnjeni pogoji.

Subsidiarnost virov zagotavljanja minimalnega dohodka oziroma upoštevanje dohodkov pri ugotavljanju upravičenosti

Povsod velja pravilo, da mora posameznik najprej uveljaviti pravico do drugih transferjev in šele potem, če skupni viri še vedno ne dosegajo ravni minimalnega dohodka, lahko zaprosi za varstveni dodatek. V Nemčiji gre za samostojno pomoč, ki se dodeli namesto denarne socialne pomoči, na Madžarskem in Portugalskem pa se lahko kombinira z ostalimi socialnimi pravicami.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem predloga tega zakona ne bo imel drugih posledic.

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima administrativnih posledic v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima administrativnih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona nima posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Predlog zakona ne bo imel učinkov na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Glej točko 1.2.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona ne bo imel učinkov na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

Za izvajanje predpisa bo treba spremeniti veljavne podzakonske akte.

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona, ne obstajajo.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 110/11 - ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 14/13) se v 1. členu za besedilom »postopek ugotavljanja neupravičeno prejete denarne socialne pomoči« vejica nadomesti z »in« in črta besedilo »in način vračila neupravičeno prejete denarne socialne pomoči«.

2. člen

Za 1. členom se doda nov 1.a člen, ki se glasi:

»1.a člen (pojmi, uporabljeni v tem zakonu)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. lastni dohodek – dohodek, ki se upošteva po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, in na način, določen v tem zakonu
2. družinski član ali članica (v nadaljnjem besedilu: družinski član) – oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja vlagatelja vloge za denarno socialno pomoč in varstveni dodatek po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.«.

3. člen

V prvem odstavku 3. člena se pred besedo »tujci« črta beseda »ter« in na koncu besedila pred piko doda besedilo »ter osebe, ki jim je priznana mednarodna zaščita in njihovi družinski člani, ki so na podlagi pravice do združitve družine pridobili dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji in imajo prijavljeno stalno oziroma začasno prebivališče v Republiki Sloveniji«.

4. člen

5. člen se spremeni tako, da se glasi:

»5. člen (upoštevanje zakonov)

Pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka ter pri določanju njune višine se upoštevajo osnove in merila, določene s tem zakonom in z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.«.

5. člen

Na koncu drugega odstavka 6. člena se pred piko doda besedilo »in z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.«.

Na koncu tretjega odstavka se pred piko doda besedilo »in po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.«.

6. člen

7. člen se spremeni tako, da se glasi:

»7. člen (upravičenci do varstvenega dodatka)

(1) Do varstvenega dodatka so upravičene osebe, ki so:

- trajno nezaposljive
- trajno nezmožne za delo ali
- nezaposlene starejše od 63 let za ženske oziroma od 65 let za moške.

(2) Osebe iz prejšnjega odstavka so upravičene do varstvenega dodatka, če so upravičene do denarne socialne pomoči oziroma bi do nje lahko bile upravičene ali katerih lastni dohodek oziroma lastni dohodek družine, ugotovljen na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu, presega višino njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine, ugotovljenega na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu, ne presega pa višine njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine za varstveni dodatek, ter izpolnjujejo druge pogoje po tem zakonu in po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek do varstvenega dodatka niso upravičene osebe, ki so v celodnevnem institucionalnem varstvu v socialnovarstvenem zavodu.«.

7. člen

V oddelku »1. Način ugotavljanja materialnega položaja« se črta naslov pododdelka »1.1 Osebe, ki se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja« ter 9. in 10. člen.

8. člen

Naslov pododdelka »1.2 Družinski člani, ki se ne upoštevajo pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči« in 11. člen se spremenita tako, da se glasita:

»1.2 Uporaba zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev

11. člen (ugotavljanje dohodka in premoženja)

(1) Pri uveljavljanju pravice do denarne socialne pomoči se pri ugotavljanju materialnega položaja upoštevajo osebe, določene z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, njihov dohodek in premoženje, razen načina in obdobja upoštevanja dohodka in premoženja, glede katerih se uporablja ta zakon.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se glede načina in obdobja upoštevanja dohodka iz dejavnosti ter dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, uporablja zakon, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.«.

9. člen

12. člen se črta.

10. člen

15. in 16. člen se črtata.

11. člen

Prvi odstavek 17. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Osebam, ki so poročene, živijo v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti ali postanejo starši in skrbijo za otroka in so jih zaradi šolanja dolžni preživljati starši, se ob izpolnjevanju drugih pogojev po tem zakonu in po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, v lastni dohodek šteje preživnina, ki jo prejemajo na podlagi izvršljivega pravnega naslova.«.

12. člen

18. člen se spremeni tako, da se glasi:

»18. člen

(upoštevanje dohodkov osebam z družinskimi člani, ki ne izpolnjujejo splošnega pogoja)

Osebam, katerih družinski član ne izpolnjuje splošnega pogoja iz 3. člena tega zakona, se ob izpolnjevanju drugih pogojev po tem zakonu v lastni dohodek šteje povprečni mesečni dohodek tega družinskega člana, prejet v obdobju iz 20. člena tega zakona, zmanjšan za višino minimalnega dohodka, ki po tem zakonu pripada vsaki naslednji odrasli osebi.«.

13. člen

Tretji in četrti odstavek 20. člena se črtata.

14. člen

Drugi odstavek 21. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če je upravičenec v obdobju iz prejšnjega člena periodični dohodek šele začel prejemati ali če je iz ugotovljenega dejanskega stanja razvidno, da je periodični dohodek začel prejemati šele v mesecu vložitve vloge, se kot višina njegovega lastnega dohodka upošteva višina zadnjega prejetega mesečnega dohodka.«

15. člen

Prvi odstavek 22. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Priložnostni dohodki prejeti v obdobju iz 20. člena tega zakona se upoštevajo samo v višini razlike med povprečno mesečno višino priložnostnega dohodka in 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona.«.

16. člen

Naslov pododdelka »1.5 Premoženje in prihranki« ter 24. in 25. člen se črtajo.

17. člen

26. člen se spremeni tako, da se glasi:

»26. člen

(merila za določitev višine minimalnega dohodka)

(1) Višina minimalnega dohodka za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja se v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona določi po naslednjih merilih:

1. prva odrasla oseba: 1,
2. prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec: 1,28 (vsota osnovnega ponderja 1 in dodatka za delovno aktivnost 0,28),
3. prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec: 1,56 (vsota osnovnega ponderja 1 in dodatka za delovno aktivnost 0,56),
4. samska oseba med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, prijavljena pri pristojnem organu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi ter imajo starši dovolj lastnih sredstev za preživljanje: 0,7,
5. samska oseba, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali nezaposlena in starejša od 63 let za ženske in 65 let za moške, ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oziroma dejansko prebiva z njimi: 0,7,
6. vsaka naslednja odrasla oseba: 0,5,
7. vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec: 0,78 (vsota osnovnega ponderja 0,5 in polovičnega ponderja dodatka za delovno aktivnost prve odrasle osebe, ki je delovno aktivna v enakem obsegu ur na mesec, 0,28),
8. vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec: 0,64 (vsota osnovnega ponderja 0,5 in polovičnega ponderja dodatka za delovno aktivnost prve odrasle osebe, ki je delovno aktivna v enakem obsegu ur na mesec, 0,14),
9. prvi otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, ki je najstarejši: 0,7,
10. vsak naslednji otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja: 0,6.

(2) V primeru dodelitve otroka v skupno varstvo in vzgojo se višina minimalnega dohodka za otroka v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka določi v polovični višini merila iz prejšnjega odstavka.

(3) Kot prva odrasla oseba se šteje:

1. samska oseba,

2. mladoletna oseba brez staršev, ker so ti umrli ali ker v življenjski skupnosti zaradi nasilja v družini, zaradi katerega so začeti ali tečejo postopki s skladu s predpisi, ki urejajo nasilje v družini, ni več dejansko povezana z njimi,

3. polnoletna oseba, dokler so jo starši v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, dolžni preživljati in ki v življenjski skupnosti zaradi nasilja v družini, zaradi katerega so sproženi ali tečejo postopki v skladu s predpisi, ki urejajo nasilje v družini, ni več dejansko povezana z njimi.

(4) Kot prva odrasla oseba v družini se:

1. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti, od katerih nobena nima statusa aktivne osebe, šteje tista oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, razen če je na njeni strani podan krivdni razlog iz tega zakona,

2. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti, ki imata obe status aktivne osebe, šteje tista oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči oziroma tista oseba, ki ima status delovno aktivne osebe, razen če je na njeni strani podan krivdni razlog iz tega zakona,

3. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti, od katerih ima ena status aktivne osebe, šteje tista oseba, ki ima status aktivne osebe, razen če je na njeni strani podan krivdni razlog iz tega zakona,

4. v primeru enostarševske družine, šteje tista oseba, ki je roditelj.

(5) Za naslednjo odraslo osebo v družini se šteje polnoletna oseba, ki se po tem zakonu šteje v družino in ki ni otrok iz 9. ali 10. točke prvega odstavka tega člena.

(6) Kot aktivna oseba se šteje oseba, ki je zaposlena ali nezaposlena in je zmožna za delo.

(7) Dodatek za delovno aktivnost je dodatek k minimalnemu dohodku delovno aktivne samske osebe ali odraslega družinskega člana, namenjen spodbujanju k delu ali ohranjanju motivacije za delo.

(8) Kot delovno aktivne osebe se štejejo zaposlene osebe, osebe, ki opravljajo dejavnost, osebe, ki so vključene v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in programe psihosocialne rehabilitacije, katerih cilj je zaposlitev, družinski pomočnik po zakonu, ki ureja socialno varstvo, osebe, ki so upravičene do delnega plačila za izgubljeni dohodek po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, osebe, ki imajo sklenjeno pogodbo o opravljanju volonterskega pripravništva, osebe, ki imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljskem delu po zakonu, ki ureja prostovoljstvo, ter osebe, ki so vključene v zaposlitveno rehabilitacijo.

(9) Za osebe iz prejšnjega odstavka, ki so vključene v programe psihosocialne rehabilitacije, ter za osebe, ki imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljnem delu, se šteje, da so delovno aktivne v obsegu od 60 do 128 ur na mesec.

(10) Za osebe, ki opravljajo dejavnost, se štejejo osebe, ki opravljajo katerokoli samostojno dejavnost, kot so samostojni podjetniki posamezniki ali samostojne podjetnice posameznice po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, osebe, ki opravljajo kmetijsko in gozdarsko dejavnost, osebe, ki z osebnim delom samostojno opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno dejavnost, osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost s področja zdravstva, socialne varnosti, znanosti ali zasebno veterinarsko dejavnost, osebe, ki opravljajo odvetniško ali notarsko dejavnost, osebe, ki opravljajo duhovniško oziroma drugo versko službo.

(11) Za osebe, ki opravljajo dejavnost, se šteje, da so delovno aktivne v obsegu več kot 128 ur na mesec, razen če se iz drugih okoliščin ugotovi drugače.

(12) Šteje se, da imajo osebe iz 4. in 5. točke prvega odstavka tega člena, ki niso družinski člani, dovolj

lastnih sredstev za preživljanje, če njihov dohodek presega minimalni dohodek, ki bi jim pripadal, če ne bi imele drugih dohodkov.

(13) V primeru otroka, ki živi v enostarševski družini po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, se višina minimalnega dohodka za družino za vsakega takega otroka poveča za 20 odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona.«.

18. člen

V prvem odstavku 27. člena se besedilo »ki ima prihranke oziroma premoženje, ki se upoštevajo po tem zakonu« nadomesti z besedilom »ki ima premoženje, ki se upošteva po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev«.

V napovednem stavku drugega odstavka se beseda »stanovanje« nadomesti z besedilom »stanovanje ali stanovanjsko hišo (v nadaljnjem besedilu: stanovanje)« in besedilo »po drugem odstavku 24. člena tega zakona« nadomesti z besedilom »v zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev«.

Za tretjim odstavkom se dodata nov četrti in peti odstavek, ki se glasita:

»(4) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko center za socialno delo odloči, da se denarna socialna pomoč dodeli samski osebi ali družini, ki ima v lasti nepremičnino oziroma nepremičnine, katere vrednost oziroma katerih skupna vrednost presega višino iz prvega odstavka tega člena, ne presega pa višine 50.000 eurov, in za katero je mogoče sklepati, da si s to nepremičnino oziroma s temi nepremičninami preživetja začasno ne more zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati.

(5) Kot okoliščine iz prejšnjega odstavka, na katere oseba ne more vplivati, se štejejo zlasti:

- nasilje v družini, zaradi katerega so začeti ali tečejo postopki v skladu s predpisi, ki urejajo nasilje v družini,
- začet postopek odtujitve ali razdružitve nepremičnine z namenom pridobitve sredstev za preživetje, ki ne traja več kot 24 mesecev,
- če je oseba upravičena do oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev ali do prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika po zakonu, ki ureja socialno varstvo, in je začet postopek zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine v zemljiški knjigi.«.

19. člen

V drugem odstavku 28. člena se:

1. v 1. točki:

- prva alineja spremeni tako, da se glasi: »- pisnega sporazuma o prenehanju pogodbe o zaposlitvi«;
- tretja alineja spremeni tako, da se glasi: »- redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delavca, razen v primeru, ko zakon, ki ureja delovna razmerja, določa, da ima delavec kljub redni odpovedi enake pravice, kot če pogodbo o zaposlitvi odpove delodajalec iz poslovnih razlogov«;

- četrta alineja spremeni tako, da se glasi: »- delodajalčeve redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, podane delavcu iz krivdnega razloga in delodajalčeve izredne odpovedi iz razlogov na strani delavca«;
- peta alineja spremeni tako, da se glasi: »- redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga ali razloga nesposobnosti v primerih, ko je delodajalec delavcu ponudil sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za ustrezno delo in za nedoločen čas, delavec pa je to ponudbo odklonil«;
- šesta alineja črta;
- dosedanja sedma alineja, ki postane šesta alineja, spremeni tako, da se glasi: »- če sodišče s pravnomočno sodbo ugotovi, da je odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu nezakonita, pa delavec ni želel nadaljevati delovnega razmerja«;
- dosedanja osma alineja, ki postane sedma alineja, spremeni tako, da se glasi: »- delodajalčeve redne odpovedi v nasprotju z določbami zakona, ki ureja delovna razmerja, ki določajo posebno varstvo delavca pred odpovedjo, delavec pa za zavarovanje svojih pravic ni zahteval arbitražne odločitve ali sodnega varstva«;
- dosedanja deveta alineja, ki postane osma alineja, spremeni tako, da se glasi: »- če delavcu pred upokojitvijo, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja delovna razmerja, ni zagotovljena pravica do denarnega nadomestila iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino, pa je dal pisno soglasje k odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga«;

2. 6. točka spremeni tako, da se glasi: »6. neprijavljenost pri pristojnem organu za zaposlovanje, kadar bi se oseba s statusom študenta, starejša od 26 let, po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti lahko vpisala v evidenco iskalcev zaposlitve«.

V tretjem odstavku se za besedo »dohodki« dodata besedi »in premoženje«.

20. člen

Prvi odstavek 31. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Center za socialno delo lahko odloči, da se denarna socialna pomoč ne dodeli ali se dodeli v nižjem znesku samski osebi ali družini, za katero je mogoče sklepati, da ji je dohodek v višini minimalnega dohodka v celoti ali delno zagotovljen, ker:

1. ima premoženje, ki se upošteva po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki ne dosega vrednosti premoženja iz 27. člena tega zakona,
2. je najmanj 30 dni v bolnišnici ali drugi ustanovi, v kateri ji je zagotovljena celodnevna oskrba, in sama ni zavezana k plačilu ali je zavezana k delnemu plačilu stroškov, razen, če je v celodnevnem institucionalnem varstvu,
3. živi z osebami oziroma ji pri preživljanju pomagajo osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu, ali je njeno preživetje zagotovljeno na drug način.«.

V drugem odstavku se v 1. točki črtata besedi »prihrankov oziroma«.

21. člen

Četrty odstavek 32. člena se črta.

Dosedanji peti odstavek postane četrti.

22. člen

33. člen se spremeni tako, da se glasi:

»33. člen

(namen in dodelitev)

(1) Ne glede na določbe tega poglavja se lahko samski osebi oziroma družini kot posebna oblika denarne socialne pomoči dodeli izredna denarna socialna pomoč, če se ugotovi, da se je samska oseba ali družina iz razlogov, na katere ni mogla ali ne more vplivati, znašla v položaju materialne ogroženosti oziroma, če izkazuje izredne stroške, ki so vezani na preživljanje, ki jih z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti.

(2) Izredna denarna socialna pomoč se glede na potrebe samske osebe ali družine dodeli v enkratnem znesku ali za obdobje iz drugega in tretjega odstavka 36. člena tega zakona.

(3) Višina izredne denarne socialne pomoči mesečno ne sme presegati višine enega minimalnega dohodka samske osebe ali družine, v enem koledarskem letu pa ne sme presegati višine petih njenih minimalnih dohodkov, od katerih se lahko višina treh njenih minimalnih dohodkov dodeli le za izredne stroške, nastalih zaradi naravne nesreče ali višje sile.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek se v primeru osebe, ki je imela v prejšnji odločbi o upravičenosti do izredne denarne socialne pomoči status otroka, ob novi vlogi za izredno denarno socialno pomoč pa se šteje kot samska oseba ali kot družinski član nove družine, znesek izredne denarne socialne pomoči, prejete na podlagi prejšnje odločbe, ne šteje v višino petih minimalnih dohodkov v enem koledarskem letu.«.

23. člen

Na koncu četrtega odstavka 34. člena se pred piko doda vejica in besedilo »razen v primeru vložitve nove vloge za izredno denarno socialno pomoč zaradi naravne nesreče ali višje sile«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ne glede na prejšnji odstavek je do izredne denarne socialne pomoči lahko upravičena oseba, ki je imela v prejšnji odločbi o upravičenosti do izredne denarne socialne pomoči status otroka, ob novi vlogi za izredno denarno socialno pomoč pa se šteje kot samska oseba ali kot družinski član nove družine.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti.

24. člen

Za 34. členom se dodata novi 34.a in 34.b člen, ki se glasita:

»34.a člen

(posebna oblika izredne denarne socialne pomoči po smrti družinskega člana)

(1) Ne glede na določbe tega poglavja se družinskemu članu umrlega kot posebna oblika izredne

denarne socialne pomoči dodeli enkratna izredna denarna socialna pomoč v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona.

(2) Do pravice iz prejšnjega odstavka je upravičen družinski član umrlega, če je bil na dan smrti umrlega upravičen do socialno varstvenih pravic po tem zakonu ali katerega lastni dohodek oziroma katerega skupni lastni dohodek družine, pri izračunu katerega se ne upoštevajo denarna socialna pomoč in varstveni dodatek po tem zakonu, otroški dodatek po zakonu, ki ureja družinske prejemke in državna štipendija po zakonu, ki ureja štipendiranje, ni presegal višine njegovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov, določenega na način iz 50. člena tega zakona, pri čemer se krivdni razlogi iz 28. člena tega zakona ne upoštevajo.

(4) Pri izračunu višine minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov, določenega na način iz 50. člena tega zakona, se šteje, da samo družinski član umrlega, ki uveljavlja pravico iz tega člena, izpolnjuje pogoj iz drugega odstavka 50. člena tega zakona.

(5) Kot družinski člani umrlega iz tega člena se štejejo naslednje osebe:

1. zakonec oziroma oseba, s katero je umrli živel v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo oziroma oseba, s katero je umrli živel v registrirani istospolni partnerski skupnosti,

2. otroci in pastorki.

(6) Vloga za enkratno izredno denarno socialno pomoč iz prvega odstavka tega člena se vloži pri pristojnem centru za socialno delo. Vlogi je treba priložiti dokazilo o smrti, če podatek ni vpisan v matični register o smrti.

(7) Enkratna izredna denarna socialna pomoč iz prvega odstavka tega člena se dodeli in izplača vlagatelju kot pomoč za vse družinske člane umrlega.

34.b člen

(posebna oblika izredne denarne socialne pomoči kot pomoč pri kritju stroškov pogreba)

(1) Ne glede na določbe tega poglavja se družinskemu članu umrlega, ki je poskrbel za pogreb, kot posebna oblika izredne denarne socialne pomoči dodeli izredna denarna socialna pomoč kot pomoč pri kritju stroškov pogreba v višini dvakratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona.

(2) Do pravice iz prejšnjega odstavka je upravičen družinski član umrlega, če je bil na dan smrti umrlega upravičen do socialno varstvenih pravic po tem zakonu ali katerega lastni dohodek oziroma skupni lastni dohodek družine, pri izračunu katerega se ne upoštevajo denarna socialna pomoč in varstveni dodatek po tem zakonu, otroški dodatek po zakonu, ki ureja družinske prejemke in državna štipendija po zakonu, ki ureja štipendiranje, ni presegal višine 606 eurov za samsko osebo oziroma 909 eurov za družino.

(3) Kot družinski člani umrlega iz tega člena se štejejo naslednje osebe:

1. zakonec oziroma oseba, s katero je umrli živel v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo oziroma oseba, s katero je umrli živel v registrirani istospolni partnerski skupnosti;

2. otroci in pastorki.

(4) Družinski član umrlega, ki je poskrbel za pogreb, vlogo za izredno denarno socialno pomoč iz prvega odstavka tega člena vloži pri pristojnem centru za socialno delo, če zneska te pomoči pri računu za opravljene pogrebne storitve ni odštelo že pogrebno podjetje. Vlogi je treba priložiti originalni račun

za opravljeni pogreb in dokazilo o smrti, če podatek ni vpisan v matični register o smrti.

(5) Če je pogrebno podjetje pri računu za opravljene pogrebne storitve odštelo znesek izredne denarne socialne pomoči iz prvega odstavka tega člena, pogrebni podjetju ta znesek povrne izplačevalec pravice iz prvega odstavka tega člena.

(6) Izredna denarna socialna pomoč iz prvega odstavka tega člena se izplača v denarju družinskemu članu, ki je poskrbel za pogreb, oziroma z nakazilom pogrebni podjetju.

(7) Zneska iz drugega odstavka tega člena minister, pristojen za socialno varstvo, na novo določi s sklepom po letu, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, na podlagi zadnjih znanih končnih podatkov Statističnega urada Republike Slovenije o pragu tveganja revščine.«.

25. člen

Peti in šesti odstavek 36. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(5) Upravičencu, ki se v skladu s 54. členom tega zakona šteje kot trajno nezaposljiv ali trajno nezmožen za delo ali ki je nezaposlen in starejši od 63 let za ženske in od 65 let za moške ter je brez premoženja, ki se upošteva po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ali je v institucionalnem varstvu in tudi njegovi družinski člani izpolnjujejo pogoje iz tega odstavka, se dodeli trajna denarna socialna pomoč.

(6) Center za socialno delo enkrat letno po uradni dolžnosti preveri, ali osebe iz prejšnjega odstavka na 1. april še izpolnjujejo pogoje za upravičenost do socialno varstvenih pravic po tem zakonu in ali so nastopile spremembe, ki vplivajo na višino oziroma obdobje upravičenosti do teh pravic in izda novo odločbo. Za potrebe odločanja se kot dan vložitve vloge šteje 31. marec«.

26. člen

37. člen se črta.

27. člen

V 39. členu se črta besedilo »in se izplačuje vlagatelju ali njegovemu družinskemu članu, ki se upošteva pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, če izplačilo na transakcijski račun vlagatelja ni mogoče«.

28. člen

43. člen se spremeni tako, da se glasi:

»43. člen

(odločanje po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev)

Pri uveljavljanju pravice do denarne socialne pomoči se v zvezi z dolžnostjo in rokom sporočanja sprememb, načinom upoštevanja sprememb, postopkom ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči in vračilom neupravičeno prejete denarne socialne pomoči, upoštevajo določbe zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, če ni s tem zakonom določeno drugače.«.

29. člen

44. in 45. člen se črtata.

30. člen

V prvem odstavku 46. člena se besedilo »iz prvega odstavka prejšnjega člena« nadomesti z besedilom »treh let po dokončnosti odločbe o upravičenosti do denarne socialne pomoči in ves čas prejemanja trajne denarne socialne pomoči«.

V tretjem odstavku se za besedilom »Pristojni organ odpravi« dodata besedi »ali razveljavi«.

31. člen

48. člen se črta.

32. člen

52. člen se spremeni tako, da se glasi:

»52. člen

(smiselna uporaba določb, ki veljajo za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči)

Pri presoji upravičenosti do varstvenega dodatka se v zvezi z ugotavljanjem družine oziroma družinskih članov, lastnega dohodka, upoštevanjem premoženja, dodeljevanjem, zmanjševanjem, izplačevanjem in povečanjem varstvenega dodatka za dodatek za pomoč in postrežbo, uskladitvijo višine dodeljenega varstvenega dodatka, zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, katere lastnik je upravičenec do varstvenega dodatka, v korist Republike Slovenije, pristojnostjo organa, ugotavljanjem razlogov za nedodelitev oziroma neupravičenost, smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu.«.

33. člen

54. člen se spremeni tako, da se glasi:

»54. člen

(oseba, trajno nezmožna za delo in trajno nezaposljiva oseba)

(1) V postopku ugotavljanja upravičenosti do varstvenega dodatka se kot oseba, ki je trajno nezmožna za delo, šteje oseba, ki:

- ima status invalida I. kategorije
- je invalidsko upokojena
- ima status invalida po zakonu, ki ureja varstvo duševno in telesno prizadetih oseb ali
- ima mnenje invalidskih komisij Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v

nadaljnem besedilu: invalidska komisija) o trajni nezmožnosti za delo.

(2) Invalidska komisija iz četrte alineje prejšnjega odstavka na zahtevo osebe, ki uveljavlja pravico do varstvenega dodatka po tem zakonu, izdela mnenje o tem, ali je oseba trajno nezmožna za delo.

(3) Pri pripravi mnenja v zvezi s postopkom in ugotavljanjem trajne nezmožnosti za delo invalidska komisija smiselno uporablja določbe, ki veljajo za ugotavljanje trajne nezmožnosti za delo po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(4) Stroški za izdelavo mnenja invalidske komisije gredo v breme osebe, ki uveljavlja pravico do varstvenega dodatka.

(5) V postopku ugotavljanja upravičenosti do varstvenega dodatka se kot trajno nezaposljiva oseba šteje oseba, ki razpolaga z odločbo o nezaposljivosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oziroma drugega ustreznega organa po predpisih, ki urejajo status invalidov.«.

34. člen

V 62. členu se za sedmim odstavkom doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Za potrebe odšteti zneska izredne denarne socialne pomoči iz 34.b člena tega zakona pri računu za opravljene pogrebne storitve, lahko pogrebno podjetje v centralni zbirki podatkov iz 60. člena tega zakona, na podlagi podatka o osebnem imenu in EMŠO osebe, ki je poskrbela za pogreb, vpogleda v podatek o upravičenosti do socialno varstvenih pravic po tem zakonu. Pogrebno podjetje lahko podatek o EMŠO osebe, ki je poskrbela za pogreb, pridobi od te osebe samo za namen iz tega odstavka in ga po pridobitvi podatka o upravičenosti do socialno varstvenih pravic po tem zakonu ne sme nadalje obdelovati.«.

VII. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

35. člen

(način dokončanja postopkov za pridobitev denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka)

Za postopke ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka na podlagi vloženih vlog na prvi stopnji, o katerih do začetka uporabe tega zakona še ni bilo odločeno, se uporabljajo prehodne določbe zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki določajo način dokončanja postopkov za pridobitev denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka.

36. člen

(veljava posameznih določb zakona)

(1) Ne glede na prvi odstavek 8. člena zakona se osnovni znesek minimalnega dohodka od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, določi v višini 265,22 eurov.

(2) Ne glede na drugi odstavek 23. člena zakona se od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, občasni, neperiodični dohodki, ki jih je upravičenec prejel pred obdobjem iz prvega odstavka 20. člena zakona, vendar v obdobju dvanajstih mesecev pred mesecem vložitve vloge, upoštevajo, če dosegajo ali presegajo višino 13.780 eurov.

(3) Ne glede na 5., 6., 7., 8., 9. in 10. točke prvega odstavka 26. člena zakona se od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega

proizvoda, višine minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka, povečajo za 0,1 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(4) Ne glede na prvi odstavek 27. člena zakona se od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, denarna socialna pomoč ne dodeli samski osebi ali družini, ki ima premoženje, ki se upošteva po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki dosega ali presega 13.780 evrov.

(5) Ne glede na četrti odstavek 32. člena zakona, 8.a člen in drugi odstavek 9.a člena Zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83 ter Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre, 40/11 – ZSVarPre-A, 110/11 – ZDIU12 in 40/12 – ZUJF; v nadaljnjem besedilu: ZDVDTP), se od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, višina transferjev za osebe, ki jih določa ZDVDTP, določi v višini, kot je določena s sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, veljavnim na dan 1. januar 2014, za nadomestilo za invalidnost in za dodatek za tujo nego in pomoč.

(6) Ne glede na 1. točko drugega odstavka 50. člena zakona se višina minimalnega dohodka, določena v skladu s prvim odstavkom 50. člena zakona, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena zakona, od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, poveča za 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(7) Ne glede na 2. točko drugega odstavka 50. člena zakona se višina minimalnega dohodka, določena v skladu s prvim odstavkom 50. člena zakona, od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena zakona, poveča za 0,36 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(8) Ne glede na prvi odstavek in 1. točko četrtega odstavka 51. člena zakona se višina varstvenega dodatka od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, določi v višini 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(9) Ne glede na 2. točko četrtega odstavka 51. člena zakona se višina varstvenega dodatka od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, določi v višini 0,36 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

37. člen

(ugotavljanje gospodarske rasti)

Gospodarsko rast v skladu s 34.b členom in prejšnjim členom ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2 odstotka bruto domačega proizvoda, Vlada Republike Slovenije objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda.

38. člen

(prenehanje veljavnosti posameznih določb nekaterih zakonov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona v Zakonu za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 47/13, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I in 63/13 – ZJAKRS-A) prenehajo veljati prvi, drugi, četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti in deseti odstavek 152. člena, ki pa se uporabljajo do 31. decembra 2013.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona v Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 - ZUPJS,

87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A in 63/13 – ZIUPTDSV) prenehajo veljati:

1. 3. točka drugega odstavka 13. člena,
 2. peti odstavek 23. člena v delu, ki se nanaša na pogrebno in posmrtnino,
 3. poglavje Pogrebna in posmrtnina s členi 36., 37. in 38.,
 4. 2. in 4. točka 46. člena v delu, ki se nanaša na pogrebno in posmrtnino,
 5. 2. točka prvega odstavka 47. člena v delu, ki se nanaša na pogrebno in posmrtnino in
 6. 84. člen v delu, ki se nanaša na pogrebno in posmrtnino,
- ki se uporabljajo do 31. decembra 2013.

39. člen

(omejitev dedovanja)

(1) Ne glede na določbe 128. in 129. člena Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 in 23/78, ter Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 82/94 – ZN-B, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01-OZ, 73/04-ZN-C in 31/13 - odl. US) se do nove ureditve omejitve dedovanja premoženja zapustnika, ki je užival pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, višina prejete pomoči v obliki varstvenega dodatka, oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika, zmanjša za 1/3.

(2) Ne glede na določbe 128. in 129. člena Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 in 23/78, ter Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 82/94 – ZN-B, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01-OZ, 73/04-ZN-C in 31/13 - odl. US) se do nove ureditve omejitve dedovanja premoženja zapustnika, ki je užival pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, za prejeto denarno socialno pomoč dedovanje zapustnikovega premoženja ne omeji, če je zapustnik to pomoč prejel za 12 ali manj mesecev.

(3) Če je zapustnik pomoč iz prejšnjega odstavka prejel za več kot 12 mesecev, se dedovanje zapustnikovega premoženja omeji tako, da se od prejete pomoči najprej odšteje 12 najvišjih mesečnih zneskov, nato pa še 1/3 od preostalih mesečnih zneskov prejete pomoči.

(4) Ne glede na določbo 128. Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 in 23/78, ter Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 82/94 – ZN-B, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01-OZ, 73/04-ZN-C in 31/13 - odl. US) se do nove ureditve omejitve dedovanja premoženja zapustnika, ki je užival pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, za prejeto izredno denarno socialno pomoč iz 34.a in 34.b člena zakona dedovanje zapustnikovega premoženja ne omeji.

40. člen

(uveljavitev in začetek uporabe zakona)

(1) Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. septembra 2014.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se sprememba 3. in 7. člena zakona, 9. in 10. točka prvega odstavka 26. člena zakona, sprememba 33. in 34. člena zakona, 34.a in 34.b člen zakona, sprememba 39., 54. in 62. člena zakona ter 39. člen tega zakona začnejo uporabljati 1. januarja 2014.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Zaradi črtanja določb veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se med drugim nanašajo tudi na način vračila neupravičeno prejete denarne socialne pomoči, in zaradi prenosa njihove ureditve v Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. členu), ki je v postopku, se iz 1. člena črta besedilo »in način vračila neupravičeno prejete denarne socialne pomoči«.

K 2. členu:

Julija 2010 je bil sprejet Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki je začel veljati štirinajstega avgusta 2010 in uporabljati prvega januarja 2012. Gre za zakon, ki ureja enoten postopek uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, vsebinsko urejanje določenih pravic, pa je urejeno v posameznih zakonih. Med pravice iz javnih sredstev ta zakon uvršča tudi pravici do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka, ki sta vsebinsko urejeni v Zakonu o socialno varstvenih prejemkih. Veljavni Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ter predlog sprememb in dopolnitev tega zakona, ki je v postopku, uvajata enoten način ugotavljanja materialnega položaja, tj. enotno opredelitev oseb, ki se štejejo poleg vlagatelja, ko ta uveljavlja pravico do nekega socialnega transferja, enotno definicijo dohodka (vrst dohodkov, ki se upoštevajo pri ugotovitvi dohodkovnega položaja) in enotno definicijo premoženja pri uveljavljanju vseh socialnih transferjev, ki so odvisni od materialnega položaja. Zaradi uskladitve pojmov, ki so uporabljeni v Zakonu o socialno varstvenih prejemkov, tj. »družinski član« in »lastni dohodek«, s pojmi v Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, se doda nov 1.a člen.

K 3. členu:

V skladu s 95. členom Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 11/11-UPB2) so osebe, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, pri uveljavljanju pravic iz socialnega varstva izenačene z državljani Republike Slovenije. Osebe z mednarodno zaščito so osebe s statusom begunca, ki imajo v RS dovoljenje za stalno prebivanje, in osebe s subsidiarno zaščito, ki imajo v RS dovoljenje za začasno prebivanje. V praksi se še vedno lahko zgodi, da je osebi s subsidiarno zaščito izdana negativna odločba za denarno socialno pomoč z utemeljitvijo, da oseba v RS nima stalnega prebivališča. Da bi se tovrstnim napakam izognili, se predlaga, da so že v samem zakonu osebe z mednarodno zaščito opredeljene kot upravičenci.

Po trenutno veljavni zakonodaji lahko oseba s priznano mednarodno zaščito združuje družino s svojimi družinski člani na podlagi Zakona o mednarodni zaščiti, s čimer družinski član osebe s priznano mednarodno zaščito avtomatično pridobi status mednarodne zaščite, s tem pa tudi vse pravice teh oseb po navedenem zakonu. Ker je neprimerno, da se družinskim članom oseb s priznano mednarodno zaščito brez presoje upravičenosti do priznanja mednarodne zaščite prizna status mednarodne zaščite, se institut združevanja družine za osebe s priznano mednarodno zaščito prenaša v Zakon o tujcih. Navedeno v praksi pomeni, da bodo družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito pridobili status tujca z dovoljenjem za prebivanje. Ker gre za specifično populacijo tujcev, ki ima glede na izvorna okolja iz katerih prihajajo osebe s priznano mednarodno zaščito ter drugačno kulturno, jezikovno, izobrazbeno, itd. ozadje predlagamo, da se jih uvrsti med upravičence do socialno varstvenih prejemkov, s čimer bi se tej kategoriji oseb tudi v prihodnosti omogočilo lažje vključevanje v okolje. V zvezi s tem poudarjamo, da navedeni predlog širi krog upravičencev do socialno varstvenih prejemkov zgolj na zakonski ravni, v praksi pa ne. Ker je družinskim članom oseb s priznano mednarodno zaščito po trenutno veljavni zakonodaji priznan status mednarodne zaščite, so trenutno že upravičeni do socialno varstvenih prejemkov, predlagana sprememba se predlaga zgolj zaradi načrtovanih statusnih sprememb teh oseb v prihodnje.

K 4. členu:

Zaradi črtanja določb veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo na

upoštevanje družinskih članov oz. povezanih oseb, upoštevanje dohodka in premoženja, in zaradi prenosa njihove ureditve v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. členu), se besedilo 5. člena veljavnega zakona spremeni na način, da se pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka ter pri določanju njune višine, ne upoštevajo le osnove in merila, določena s tem zakonom, ampak tudi z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

K 5. členu:

Glej obrazložitev k 2. in 3. členu.

K 6. členu:

Zaradi črtanja določb veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo na upoštevanje družinskih članov oz. povezanih oseb, upoštevanje dohodka in premoženja, in zaradi prenosa njihove ureditve v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, se na koncu prvega odstavka doda sklicevanje na pogoje po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

Pri pogoju za upravičenost do varstvenega dodatka, tj. starost nad 63 let za ženske oziroma 65 let za moške, se doda še pogoj, da morajo biti te osebe nezaposlene. Če so osebe zaposlene in starejše od 63 oziroma 65 let, namreč ni mogoče zaključiti, da so trajno nezaposljive oziroma trajno nezmožne za delo in zato ne morejo biti upravičene do varstvenega dodatka.

Zaradi nejasnosti veljavnih določb v zvezi z upravičenostjo do varstvenega dodatka oseb, ki so v institucionalnem varstvu in s tem povezanimi problemi pri izvajanju veljavnega zakona v praksi (samo osebe, ki so v celodnevem institucionalnem varstvu v socialnovarstvenem zavodu namreč trenutno niso upravičene do varstvenega dodatka) se predlaga, da se v 7. členu, ki določa upravičence do varstvenega dodatka, doda drugi odstavek, v katerem je izrecno zapisano, da do varstvenega dodatka niso upravičene osebe, ki so v celodnevem institucionalnem varstvu v zavodski obliki oziroma v socialno varstvenem zavodu. Storitev institucionalnega varstva je namreč lahko zagotovljena v socialnovarstvenem zavodu (kot celodnevno varstvo ali v obliki dnevnega varstva), v drugi družini ali v drugi organizirani obliki. Zavodsko obliko institucionalnega varstva zagotavljajo domovi za starejše, posebni socialni zavodi, domovi za otroke, zavodi za usposabljanje, varstveno delovni centri ter druge pravne ali fizične osebe, ki izpolnjujejo predpisane zakonske pogoje za opravljanje dejavnosti. Celodnevno varstvo je oblika institucionalnega varstva, namenjena posameznikom, ki potrebujejo celodnevno oskrbo 24 ur na dan. Dnevno varstvo je oblika institucionalnega varstva, namenjena posameznikom, ki še ne potrebujejo celodnevne, stacionarne oskrbe in si želijo oziroma potrebujejo pomoč, nadzor ali organizirano obliko bivanja le za določeno število ur dnevno in se uporabniki dnevno vračajo domov. Osebe v celodnevem institucionalnem varstvu v zavodski obliki nimajo življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju in niso stroški za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb, tj. stroškov z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin, čemur je varstveni dodatek namenjen, zato do varstvenega dodatka ne morejo biti upravičene.

K 7. členu:

Zaradi črtanja določb veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo na upoštevanje družinskih članov oz. povezanih oseb, upoštevanje dohodka in premoženja, in zaradi prenosa njihove ureditve v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. in 3. členu), se naslov pododdelka »1.1 Osebe, ki se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja« ter 9. in 10. člen črtajo.

K 8. členu:

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ureja enoten postopek uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, vsebinsko urejanje določenih pravic, pa je urejeno v posameznih zakonih. Med pravice iz javnih sredstev ta zakon uvršča tudi pravici do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka, ki

sta vsebinsko urejeni v Zakonu o socialno varstvenih prejemkih. Veljavni Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ter predlog sprememb in dopolnitev tega zakona, ki je v postopku, urejata enoten način ugotavljanja materialnega položaja, tj. enotno opredelitev oseb, ki se štejejo poleg vlagatelja, ko ta uveljavlja pravico do nekega socialnega transferja, enotno definicijo dohodka (vrst dohodkov, ki se upoštevajo pri ugotovitvi dohodkovnega položaja) in enotno definicijo premoženja pri uveljavljanju vseh socialnih transferjev, ki so odvisni od materialnega položaja. Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev pa ne ureja načina in obdobja upoštevanja dohodka in premoženja pri ugotavljanju materialnega položaja za upravičenost do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Tu zakon napotuje na Zakon o socialno varstvenih prejemkih, po katerem se dohodki ugotavljajo v obdobju zadnjih treh mesecev od meseca vložitve vloge, določen pa je tudi poseben način upoštevanja dohodkov glede na to, ali gre za redne, periodične dohodke ali le priložnostne oziroma občasne dohodke. Denarna socialna pomoč in varstveni dodatek sta namreč prejemka, namenjena kritju minimalnih življenjskih stroškov za krajše obdobje, do katerega je posameznik oziroma družina upravičena, ko se znajde v materialni stiski. Pri presoji materialne stiske so zato pomembni dohodki, s katerimi družina razpolaga v trenutku uveljavljanja pravice, kar je mogoče oceniti le med vložitvijo vloge in v kratkem obdobju pred tem. Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev uvaja tudi, da se pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka premoženje in dohodek upošteva na način in glede na obdobje, določeno v Zakonu o socialno varstvenih prejemkih.

Zaradi jasne razmejitve med določbami Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki določajo enotno opredelitev oseb, ki se štejejo poleg vlagatelja, ko ta uveljavlja pravico do nekega socialnega transferja, enotno definicijo dohodka (vrst dohodkov, ki se upoštevajo pri ugotovitvi dohodkovnega položaja) in enotno definicijo premoženja ter določbami Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki določajo še način in obdobje upoštevanja dohodkov in premoženja, ugotovljenega v skladu z določbami Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, je treba navedeno v 11. členu veljavnega zakona izrecno zapisati, naslov pododdelka »1.2 Družinski člani, ki se ne upoštevajo pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči« pa spremeniti v »1.2 Uporaba zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev«.

K 9. in 10. členu:

Zaradi prenosa določb Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo na upoštevanje dohodka, razen določb v zvezi z zmanjšanjem in povečanjem lastnega dohodka, v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. in 3. členu), se 12., 15. in 16. člen veljavnega zakona črtajo.

K 11. členu:

Zaradi navezave na življenjsko skupnost iz 1. točke prvega odstavka 9. člena veljavnega zakona, ki je po predlogu zakona črtan, njegova ureditev pa prenesena v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in zaradi morebitnih sprememb členov Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev v prihodnosti, se predlaga, da se 1. točka prvega odstavka 9. člena vsebinsko opredeli. Doda se tudi, da morajo osebe izpolnjevati, ne samo druge pogoje po Zakonu o socialno varstvenih prejemkih, ampak tudi pogoje po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Glej tudi obrazložitev k 2. in 3. členu.

K 12. členu:

18. člen veljavnega zakona določa ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči, če posamezni družinski član ni upravičenec do denarne socialne pomoči, ker nima prijavljenega stalnega prebivališča v RS oziroma kot tujec nima dovoljenja za stalno prebivanje in stalnega prebivališča v državi (3. člen predloga zakona). Zato do denarne socialne pomoči ni upravičen, zaradi dolžnosti preživljanja med njim in njegovimi družinskimi člani oziroma do njih, pa je družinskim članom, ki do denarne socialne pomoči so upravičeni, pri njihovem dohodku treba upoštevati tudi dohodek tega družinskega člana, njemu pa zagotoviti preživetje. Predlaga se, da se v dohodek šteje povprečni mesečni dohodek tega družinskega člana (prejet v obdobju zadnjih treh mesecev pred mesecem vložitve vloge), mesečno zmanjšan za višino minimalnega dohodka, ki po tem zakonu pripada vsaki

naslednji odrasli osebi.

K 13. členu:

Zaradi prenosa določb Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo na upoštevanje dohodka, v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. in 3. členu), se drugi in tretji odstavek 20. člena črtata.

K 14. členu:

Predlaga se, da se drugi odstavek 21. člena ZSVarPre, ki določa način upoštevanja dohodka, ki ga je stranka šele začela prejemati, spremeni na način, da se v lastni dohodek stranke, če se ugotovi, da je v obdobju zadnjih treh mesecev pred mesecem vložitve vloge periodični dohodek šele začela prejemati ali če je iz ugotovljenega dejanskega stanja razvidno, da je periodični dohodek začela prejemati šele v mesecu vložitve vloge (to je dodano), kot višina njegovega lastnega dohodka upošteva višina zadnjega prejetega mesečnega dohodka. S tem se že pri odločanju ob vlogi zajame dohodek, ki jih je stranka začela prejemati v mesecu vložitve vloge in prepreči obremenitev centra za socialno delo s ponovnim odločanjem o spremembi odločbe zaradi začetka prejemanja periodičnega dohodka, kar glede na veljavno določbo drugega odstavka 21. člena ZSVarPre sedaj ni bilo možno.

K 15. členu:

Za vse priložnostne dohodke, prejete v obdobju treh koledarskih mesecev pred mesecem vložitve vloge, predlagatelj zaradi motivacije za delo predlaga, da se njihovo upoštevanje izenači z načinom upoštevanja občasnih dohodkov na način, da se upoštevajo samo v višini razlike med povprečno mesečno višino priložnostnega dohodka in 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona, in ne tako kot sedaj, v višini razlike med povprečno mesečno višino priložnostnega dohodka in 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona. Ostali dve višini, tj. 0,38 oz. 0,48 osnovnega zneska minimalnega dohodka, se v praksi nista uporabljali, saj se nanašata na dohodke iz naslova malega dela, zakon, ki ureja malo delo, pa ni bil sprejet.

123. člen Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih določa, da so starši dolžni preživljati svoje otroke tudi po polnoletnosti, če se redno šolajo. V praksi je bila ta določba zaradi trenutno veljavnega načina upoštevanju dohodka iz naslova študentskega dela v skupni lastni dohodek družine, tj. v višini razlike med povprečno mesečno višino dohodka in 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka (74,26 evrov), kršena. Posledično so namreč šolajoči otroci preživljali svoje starše, ki so bili brez zaposlitve in tudi brez dohodka, saj družina zaradi dohodkov študenta do denarne socialne pomoči ni bila upravičena.

Predlagatelj zato predlaga, da se dohodki otroka iz naslova dela preko študentskega servisa, upoštevajo samo v višini razlike med povprečno mesečno višino priložnostnega dohodka, prejetega v obdobju zadnjih treh mesecev pred mesecem vložitve vloge, in 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka, tj. trenutno 132,61 evrov. Navedeno glede na tabelo v točki 1.2.1 pomeni, da se dohodki iz naslova študentskega dela v povprečni mesečni višini 100 evrov (številčno največ) v skupni lastni dohodek družine ne štejejo in torej otroci staršev ne preživljajo, dohodki iz naslova študentskega dela v povprečni mesečni višini 200 evrov, pa se štejejo samo v višini 67,39 evrov. Ta znesek ne presega meje preživetja za otroka po predlogu zakona, s čimer otrok ta dohodek porabi samo za svoje preživetje. Tako se odpravlja kršitev družinske zakonodaje oziroma pomanjkljivost trenutne določbe ZSVarPre v zvezi z upoštevanjem dohodka iz naslova študentskega dela.

K 16. členu:

Zaradi črtanja določb veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo med drugim tudi na upoštevanje premoženja, in zaradi prenosa njihove ureditve v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. in 3. členu), se naslov pododdelka »1.5 Premoženje in prihranki« ter 24. in 25. člen črtajo.

K 17. členu:

Za obrazložitev k spremembam prvega odstavka 26. člena glej točko 1.2.4 Sprememba ekvivalenčne lestvice za določanje višine minimalnega dohodka za posamezne družinske člane.

V tretjem in četrtem odstavku tega člena je določeno, kdo se šteje za prvo odraslo osebo v družini in kdo se šteje za prvo odraslo osebo, v kolikor družina ne obstaja.

Kot prva odrasla oseba, v kolikor družina ne obstaja, se šteje:

1. samska oseba,
2. mladoletna oseba brez staršev, ker so ti umrli ali ker v življenjski skupnosti zaradi nasilja v družini, zaradi katerega so začeti ali tečejo postopki skladno s predpisi, ki urejajo nasilje v družini, ni več dejansko povezana z njimi, in
3. polnoletna oseba, dokler so jo starši v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, dolžni preživljati in ki v življenjski skupnosti zaradi nasilja v družini, zaradi katerega so sproženi ali tečejo postopki v skladu s predpisi, ki urejajo nasilje v družini, ni več dejansko povezana z njimi.

Pojavljajo se namreč primeri mladoletnih otrok brez staršev (starši so umrli ali pa gre za begunce oziroma azilante, ki so v Sloveniji brez staršev) in brez sorodnikov, ki bi jih preživljali, ter brez sredstev za preživljanje, ki so lahko tako samostojni vlagatelji, ter primeri mladoletnih otrok, ki so jih starši v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, dolžni preživljati, vendar v življenjski skupnosti s starši zaradi nasilja v družini, zanemarjanja in podobno, niso več povezani. Z navedenim določilom bodo te osebe lahko ob izpolnjevanju vseh pogojev prejele denarno socialno pomoč v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka oziroma v višini razlike med tem zneskom in lastnim dohodkom, drugače bi se štele v družino svojih staršev in do denarne socialne pomoči ne bi bile upravičene ali bi bile lahko upravičene le do višine minimalnega dohodka, ki ga ta zakon določa za otroka.

Kot prva odrasla oseba v družini se:

1. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti, od katerih nobena nima statusa aktivne osebe, šteje tista oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, razen če je na njeni strani podan krivdni razlog iz tega zakona,
2. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti, ki imata obe status aktivne osebe, šteje tista oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči oziroma tista oseba, ki ima status delovno aktivne osebe, razen če je na njeni strani podan krivdni razlog iz tega zakona,
3. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti, od katerih ima ena status aktivne osebe, šteje tista oseba, ki ima status aktivne osebe, razen če je na njeni strani podan krivdni razlog iz tega zakona,
4. v primeru enostarševske družine, šteje tista oseba, ki je roditelj.

S tem določilom zasledujemo namen, da naj se osebi, ki ima status aktivne osebe oziroma status delovno aktivne osebe, dodeli višji ponder od ostalih družinskih članov v družini, ki tega statusa nimajo. Dodatno je določena izjema, in sicer, da če je na strani take osebe podan krivdni razlog iz veljavnega zakona, se kot prva odrasla oseba v družini šteje druga odrasla oseba v družini. V praksi je namreč prihajalo do primerov, ko je bil vlagatelj vloge za denarno socialno pomoč mož s statusom aktivne osebe (npr. bil je brez zaposlitve), ki ni bil prijavljen pri Zavodu RS za zaposlovanje ali pa je bil obsojen na prestajanje zaporne kazni, zaradi česar je bil na njegovi strani ugotovljen krivdni razlog in mu je po zakonu pripadal ponder 0, medtem, ko je njegovi ženi, kot drugi odrasli osebi v družini, brez krivdnega razloga, pripadal ponder 0,5. Tako je bila lahko družina, ob izpolnjevanju ostalih zakonsko določenih pogojev, upravičena do denarne socialne pomoči samo v višini 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka. Če bi bila vlagateljica vloge za denarno socialno pomoč žena, pa bi bila družina upravičena

do denarne socialne pomoči v višini 1 osnovnega zneska minimalnega dohodka. Podobno velja za ostala dva primera, navedena pod točkama 1. in 3.

Zaradi črtanja posameznih točk iz prvega odstavka 26. člena je treba v petem odstavku ustrezno spremeniti sklicevanje.

Zaradi spodbujanja nadomestnih oblik institucionalnega varstva, se v osmem odstavku dodata dve novi osebi, ki se štejeta kot delovno aktivni in sta tako upravičeni do dodatka za delovno aktivnost, in sicer družinski pomočnik po zakonu, ki ureja socialno varstvo, ter osebe, ki so upravičene do delnega plačila za izgubljeni dohodek po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke. Z namenom stimuliranja oseb, ki opravljajo določene neformalne oblike dela se predlaga, da se kot delovno aktivne osebe, ki so upravičene do nižjega dodatka za delovno aktivnost, štejejo tudi osebe, ki imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljskem delu po zakonu, ki ureja prostovoljstvo in osebe, ki imajo sklenjeno pogodbo o opravljanju volonterskega pripravništva. Predlaga se tudi, da se kot delovno aktivne osebe, ki so upravičene do dodatka za delovno aktivnost glede na obseg opravljenih ur, upravičene tudi osebe, ki so vključene v zaposlitveno rehabilitacijo.

V desetem odstavku je kot oseba, ki opravlja dejavnost, dodana oseba, ki opravljajo kmetijsko in gozdarsko dejavnost.

V primeru enostarševskih družin se zaradi večje stopnje tveganja revščine višina minimalnega dohodka za to družino za vsakega otroka, katerega drugi od staršev je umrl in otrok po njem prejemkov za preživljanje ne prejema ali je drugi od staršev neznan ali kadar otrok po drugem od staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne prejema, poveča za 20-odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona (torej, v kolikor ima vlagatelj dva otroka z omenjenim statusom, njegovi družini pripada povečanje za 40-odstotkov). Gre za spremembo v primerjavi s trenutno veljavno zakonodajo, ki za enostarševske družine določa povečanje za 10-odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka za otroka. Glej tudi obrazložitev k točki 1.2.4.

K 18. členu:

Zaradi črtanja določb veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo med drugim tudi na upoštevanje premoženja, in zaradi prenosa njihove ureditve v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. in 7. členu), se prvi in drugi odstavek 27. člena spremenita tako, da se pri ugotavljanju premoženja in njegove vrednosti ne sklicujeta več na določbe oziroma določbo Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ampak na določbe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Zaradi črtanja 12. člena veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki je v četrtem odstavku med drugim določal tudi, da se za besedi »stanovanje« in »stanovanjska hiša« v nadaljnjem besedilu uporablja enoten izraz »stanovanje«, je treba omenjeno dodati v določbo drugega odstavka 27. člena veljavnega zakona.

Po ZSVarPre je do denarne socialne pomoči upravičen posameznik oziroma družina, ki si sam oziroma sama materialne varnosti začasno po merilih tega zakona ne more zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati. Prvi odstavek 27. člena ZSVarPre določa, da se denarna socialna pomoč ne dodeli samski osebi oziroma družini, ki ima premoženje, ki se upošteva po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki dosega ali presega višino 48 osnovnih zneskov minimalnega dohodka (tj. trenutno 13.780 evrov). V praksi so se pojavili primeri oseb brez lastnega dohodka ali z lastnim dohodkom pod mejo preživetja, ki so bili lastniki oziroma solastniki nepremičnine oziroma nepremičnin, katerih vrednost oziroma skupna vrednost je presegala 13.780 evrov. Te osebe zaradi zgoraj navedenega člena ZSVarPre do denarne socialne pomoči niso mogle biti upravičene, čeprav so dokazale, da si preživetja s pomočjo te nepremičnine oziroma teh nepremičnin začasno ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati. Kot razloge so navajali, da gre za nasilje v družini, da je nepremičnina v solastnini in soglasja za prodajo ni mogoče pridobiti, da nepremičnine, kljub trudu in nižji ceni, že dalj časa ni mogoče prodati, da so nepremičnine podedovali pred kratkim, da je na sodišču postopek razdružitve nepremičnine, ipd. Z namenom zagotovitve preživetja omenjenim osebam, se predlaga uvedba prostega preudarka centra za socialno delo pri ugotavljanju obstoja okoliščin, na katere oseba ne more vplivati.

Posebna določba drugega odstavka 27. člena ZSVarPre v zvezi z dodelitvijo denarne socialne pomoči, če ima stranka v lasti stanovanje oziroma stanovanjsko hišo, katere vrednost nad vrednostjo primerne stanovanja, določene po drugem odstavku 24. člena ZSVarPre, presega višino 13.780 evrov in se strinja z zaznambo in je v zadnjih 18 mesecih denarno socialno pomoč prejela več kot dvanajstkrat, se ne spreminja.

K 19. členu:

Predlaga se uskladitev terminologije z novim Zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13).

Predlaga se, da krivdni razlog določen v trenutno veljavni 6. točki drugega odstavka, tj. neprijavljenost pri pristojnem organu za zaposlovanje, kadar bi se oseba po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti lahko vpisala v evidenco iskalcev zaposlitve, velja samo za osebe s statusom študenta, starejše od 26 let, ki jih starši v skladu z družinsko zakonodajo niso več dolžni preživljati, zato je njihova dolžnost iskanje zaposlitve oziroma aktivno reševanje svoje socialne stiske, in ne šolanje.

Predlaga se tudi, da se tretji odstavek 28. člena spremeni na način, da se pri osebah, na strani katerih obstajajo krivdni razlogi iz 28. člena, pri ugotavljanju minimalnega dohodka družine ne upoštevajo (imajo ponder 0), kljub temu, pa se pri ugotavljanju materialnega položaja upoštevajo ne samo njihovi dohodki, ampak tudi premoženje.

K 20. členu:

31. člen veljavnega zakona daje centrom za socialno delo in organu, ki odloča o pritožbah zoper odločbe o denarnih socialnih pomočeh, bolj usmerjeno možnost odločanja po diskrecijski pravici, ne glede na ugotovljeno višino lastnega dohodka, pri zniževanju denarne socialne pomoči, ki bi samski osebi oziroma družini pripadal, glede na višino lastnega dohodka, kadar dejansko stanje kaže, da njihova socialna varnost ni tako ogrožena. Tako jim je zaradi pogostih primerov izkazanih lastnih dohodkov upravičenca oziroma družine, vendar popolnoma drugačnega načina življenja, zunanjega videza in drugih zunanjih znakov, da njihov socialni položaj ni ogrožen, dana možnost, da v skladu z usmeritvami zakona (zaradi pomoči drugih oseb, prebivanje na istem naslovu, kar v nekaterih primerih pomeni tudi porazdelitev nekaterih stroškov, nastanitve v bolnišnici najmanj 30 dni, lastništva premoženja nad vrednostjo primerne stanovanja ali stanovanjske hiše oziroma prihrankov nad določeno višino) denarne socialne pomoči ne dodelijo ali jo dodelijo v nižjem znesku, kar sledi njenemu osnovnemu namenu – zagotavljanje preživetja. Razlogi za nižanje denarne socialne pomoči in način njihovega ugotavljanja ter metodologija upoštevanja vrednosti osnovne oskrbe so natančno obrazloženi v podzakonskem predpisu.

Po veljavnem zakonu so v tem členu omenjeni prihranki. Zaradi črtanja določb veljavnega Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo med drugim tudi na upoštevanje premoženja, in zaradi prenosa njihove ureditve v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. in 7. členu), se beseda »prihranki« črta iz tega člena, saj se prihranki po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev štejejo v premoženje samske osebe oziroma družine. V 2. točki prvega odstavka 31. člena predloga je izrecno zapisano, da je do denarne socialne pomoči lahko upravičena oseba, ki je v institucionalnem varstvu in je delno ali v celoti oproščena plačila storitve, ne glede na celodnevno oskrbo, ki jo ima oseba zagotovljeno v institucionalnem varstvu.

K 21. členu:

Četrti odstavek 32. člena veljavnega zakona določa, da se višina dodatka za pomoč in postrežbo za osebe, ki jih določa zakon, ki ureja družbeno varstvo telesno in duševno prizadetih oseb, določi:

1. v višini 0,84 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona, če jim je za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba,
2. v višini 0,56 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona, če jim je za

opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb potrebna stalna pomoč in postrežba.

Pri sprejetju Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 40/11), na podlagi katerega se je pravica do nadomestila za invalidnost po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, 114/06-ZUTPG, 61/10-ZSVarPre in 40/11-ZSVarPre-A) skupaj z dodatkom za tujo nego in pomoč prenesla iz Zakona o socialno varstvenih prejemkih nazaj v Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, pomotoma ni bila črtana zgornja določba. DPP za omenjene osebe je tako urejen v Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

Zaradi črtanja četrtega odstavka je določeno, da dosedanji peti odstavek, postane četrti.

K 22. členu:

Pri odločitvi o dodelitvi izredne pomoči je zasledovan namen zagotoviti sredstva za preživetje, osnovno načelo dodelitve le-te pa je upoštevanje širše – izredna denarna socialna pomoč je v vrsti zadnji prejemek, ki ga zagotavlja država osebam v socialni stiski. Namenjena je izrednim stroškom, ki so vezani na preživljanje, ki jih samska oseba ali družina z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti, iz razlogov, na katere ni mogla ali ne more vplivati. Izredna denarna socialna pomoč se lahko dodeli v enkratnem znesku ali za obdobje, določeno za t.i. redno denarno socialno pomoč. Da je izredna denarna socialna pomoč po svoji naravi izredna, pove že njeno ime, in ker je tekoče preživetje samske osebe oziroma družine zagotovljeno z denarno socialno pomočjo oziroma lastnimi dohodki, in se lahko dodeli ne glede na višino lastnega dohodka, je predvidena omejitev višine izredne denarne socialne pomoči mesečno in letno, ter predvidena dolžnost upravičenca do izredne denarne socialne pomoči, da je le-to dolžan porabiti za namen, za katerega mu je bil dodeljena.

Na podlagi veljavnega zakona višina izredne denarne socialne pomoči v enem koledarskem letu ne sme preseči višine petih minimalnih dohodkov družine oziroma samske osebe, od katerih se lahko višina treh njenih oziroma njegovih minimalnih dohodkov dodeli le za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka. Izjemi - višina izredne denarne socialne pomoči v enem koledarskem letu za:

1. samsko osebo, ki je upravičena do varstvenega dodatka, ali družino, v kateri sta dva družinska člana upravičena do varstvenega dodatka, ne sme presegati višine njenega minimalnega dohodka,
2. družino, v kateri je le en družinski član upravičen do varstvenega dodatka, pa ne sme presegati višine dveh njenih minimalnih dohodkov.

Pri pripravi veljavnega zakona se je namreč izhajalo iz predpostavke, da upravičenci do varstvenega dodatka z le-tem mesečno prejemajo sredstva za kritje življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin, ipd.) in niso stroški za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb, torej sredstva, za kritje stroškov, katerim je namenjena izredna denarna socialna pomoč in lahko tako v enem koledarskem letu prejmejo izredno denarno socialno pomoč le v višini enega oziroma dveh njihovih minimalnih dohodkov ter le za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka, kot npr. za naravne nesreče, poplave, in podobno.

Zaradi problemov, ki so se pri izvajanju omenjene določbe pokazali v praksi (nerazumevanje in vsebinska neustreznost določbe »za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka«, diskriminacija med upravičenci do polnega varstvenega dodatka – skupaj dohodek 458,83 evrov - in osebami, ki so npr. upokojene in prejemajo pokojnino v enaki višini, zaradi česar do varstvenega dodatka niso upravičene – te osebe so glede na veljavne določbe lahko bile upravičene do izredne denarne socialne pomoči tudi npr. popravilo strehe, ogrevanje, plačilo položnic, medtem ko so bili lahko upravičenci do varstvenega dodatka z enakimi dohodki kot omenjene upokojene osebe, upravičeni do izredne denarne socialne pomoči samo za plačilo stroškov zaradi naravne nesreče, poplav, in podobno), predlagatelj predlaga, da se iz 33. člena veljavnega zakona črtajo določbe, ki se nanašajo na omejitve dodeljevanja izredne denarne socialne pomoči osebam, ki so upravičene do varstvenega dodatka.

Zaradi predloga novega petega odstavka 34. člena veljavnega zakona (glej obrazložitev k 23. členu) se predlaga, da se v 33. člen veljavnega zakona doda novi četrti odstavek, katerega namen je, da se osebam, ki so imele v prejšnji odločbi o upravičenosti do izredne denarne socialne pomoči status otroka, ob novi vlogi za izredno denarno socialno pomoč pa se štejejo kot samske osebe ali kot družinski člani nove družine, znesek izredne denarne socialne pomoči, prejete na podlagi prejšnje odločbe o izredni denarni socialni pomoči v »drugi družini«, ne šteje v maksimum izredne denarne socialne pomoči, ki jo lahko samska oseba ali družina prejme v enem koledarskem letu (tj. v višino petih minimalnih dohodkov).

K 23. členu:

V praksi se je pokazalo, da do izredne denarne socialne pomoči na podlagi 34. člena veljavnega zakona niso mogle biti upravičene osebe, ki so bile v izredni socialni stiski zaradi višje sile ali naravne nesreče iz razloga, ker je na njihovi strani obstajal krivdni razlog oziroma prepoved ponovne dodelitve izredne denarne socialne pomoči 14 mesecev po mesecu prejema izredne denarne socialne pomoči (ker upravičenec ni v zakonskem roku predložil dokazil o namenski porabi dodeljenih sredstev ali pa se je iz dokazil ugotovilo, da pomoč ni bila namensko porabljena ali ni bila porabljena v zakonskem roku). Predlagatelj zato predlaga, da so lahko osebe, ki so v socialni stiski zaradi naravne nesreče ali višje sile, kljub obstoju omenjenega krivdnega razloga, lahko upravičene do izredne denarne socialne pomoči.

V praksi se je pokazalo tudi, da osebe, ki so v prejšnji odločbi o upravičenosti do izredne denarne socialne pomoči družine kot celote imele status otroka in ker njihovi starši ali starš namenske porabe sredstev niso dokazali, ob novi vlogi za izredno denarno socialno pomoč, v kateri se je ugotovilo, da niso več del primarne družine oziroma družine svojih staršev ali enega od staršev, ampak so bile polnoletne in se niso šolale, zato so se štele kot samske osebe, ali v primeru, če so si ustvarile novo družino, kot družinski član nove družine, ali če so bile dodeljene v varstvo in vzgojo drugemu staršu (npr. mama je zapustila otroke in ni dokazala namenske porabe sredstev iz naslova izredne denarne socialne pomoči, zato so bili otroci dodeljeni očetu, oče pa za njih do izredne denarne socialne pomoči ni mogel biti upravičen, ker je na njihovi strani obstajal krivdni razlog), do izredne denarne socialne pomoči ponovno niso mogle biti upravičene, ker je tudi na njihovi strani obstajal krivdni razlog (do izredne denarne socialne pomoči je namreč upravičena družina kot celota, torej so upravičenci tudi otroci). Predlagatelj zato predlaga, da so otroci, ki postanejo samske osebe ali družinski člani druge družine, lahko upravičeni do izredne denarne socialne pomoči in torej krivdni razlog na njihovi strani odpade.

K 24. členu:

Glej obrazložitev pod točko 1.2.2.2.

K 25. členu:

Peti odstavek 36. člena veljavnega zakona določa pogoje za upravičenost do trajne denarne socialne pomoči. Predlaga se, da je do trajne denarne socialne pomoči lahko upravičena oseba, ki je v institucionalnem varstvu, saj se predpostavlja, da gre v večini primerov za starejše, onemogle osebe, ki jim obnavljanje vloge za denarno socialno pomoč predstavlja velik problem. Zaradi spremembe 54. člena veljavnega zakona, je treba v peti odstavek 36. člena veljavnega zakona, dodati sklicevanje na 54. člen tega zakona.

Šesti odstavek 36. člena veljavnega zakona določa, da mora center za socialno delo enkrat letno po uradni dolžnosti preveriti, ali upravičenci do trajne denarne socialne pomoči na 1. april še izpolnjujejo pogoje za upravičenost do socialno varstvenih pravic po tem zakonu in ali so nastopile spremembe, ki vplivajo na višino teh pravic. Pri izvajanju tega odstavka v praksi se je izkazalo, da obstaja pravna praznina glede določitve datuma vložitve vloge (ki je pomemben zaradi ugotavljanja lastništva in vrednosti premoženja, ki se ugotavljata na dan vložitve vloge) in določba, da lahko center za socialno delo, poleg ugotavljanja, ali so nastopile spremembe, ki vplivajo na višino teh pravic, ugotavlja tudi, ali

so nastopile spremembe, ki vplivajo na obdobje teh pravic. Če se namreč pri preverbi ugotovi, da je upravičenec še vedno upravičen do denarne socialne pomoči, ne izpolnjuje pa več zakonsko določenih pogojev za upravičenost do trajne denarne socialne pomoči, mora center za socialno delo denarno socialno pomoč dodeliti za krajše obdobje.

K 26. členu:

37. člen veljavnega zakona določa, da:

- o upravičenosti do denarne socialne pomoči na prvi stopnji na vlogo vlagatelja odloča center za socialno delo po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če posamezna vprašanja niso drugače urejena s tem zakonom;
- center za socialno delo lahko pri ugotavljanju družine vlagatelja vloge za denarno socialno pomoč preverja dejansko stanje tudi zunaj svojega delovnega časa, ogled lahko opravi tudi nenapovedano;
- pritožba zoper odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči ne zadrži izvršitve in da pritožbah zoper odločbe centrov za socialno delo odloča ministrstvo, pristojno za socialno varstvo.

Ker Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ureja enoten postopek uveljavljanja pravic iz javnih sredstev (med katere ta zakon uvršča tudi pravici do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka) in že vsebuje zgoraj omenjene določbe 37. člena veljavnega zakona, se predlaga črtanje omenjenega člena.

K 27. členu:

39. člen veljavnega zakona določa, da se denarna socialna pomoč dodeli kot ena denarna socialna pomoč za vso družino in se izplačuje vlagatelju ali njegovemu družinskemu članu, ki se upošteva pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, če izplačilo na transakcijski račun vlagatelja ni mogoče.

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ureja enoten postopek uveljavljanja pravic iz javnih sredstev (med katere ta zakon uvršča tudi pravici do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka) in že vsebuje določbe v zvezi z izplačevanjem, ne pa tudi določbe, da se denarna socialna pomoč dodeli kot ena denarna socialna pomoč za vso družino, zato se predlaga črtanje besedila »in se izplačuje vlagatelju ali njegovemu družinskemu članu, ki se upošteva pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, če izplačilo na transakcijski račun vlagatelja ni mogoče«.

K 28. členu:

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ureja enoten postopek uveljavljanja pravic iz javnih sredstev (med katere ta zakon uvršča tudi pravici do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka) in že vsebuje določbe v zvezi z dolžnostjo in rokom sporočanja sprememb, načinom upoštevanja sprememb, postopkom ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči in vračilom neupravičeno prejete denarne socialne pomoči, ne vsebuje pa določbe 46. člena veljavnega zakona, zato se predlaga, da se besedilo 43. člena veljavnega zakona spremeni na način, da se pri uveljavljanju pravice do denarne socialne pomoči v zvezi z dolžnostjo in rokom sporočanja sprememb, načinom upoštevanja sprememb, postopkom ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči in vračilom neupravičeno prejete denarne socialne pomoči, upoštevajo določbe zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, razen če ni s tem zakonom določeno drugače.

K 29. členu:

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ureja enoten postopek uveljavljanja pravic iz javnih sredstev (med katere ta zakon uvršča tudi pravici do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka) in že vsebuje določbe iz 44. in 45. člena veljavnega zakona (način upoštevanja sprememb okoliščin in postopek ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči), zato se predlaga črtanje

omenjenih členov.

K 30. členu:

Zaradi predloga o črtanju 45. člena veljavnega zakona, na katerega se sklicuje prvi odstavek 46. člena veljavnega zakona, se besedilo »iz prvega odstavka prejšnjega člena« nadomesti z besedilom »treh let po dokončnosti odločbe o upravičenosti do denarne socialne pomoči in ves čas prejemanja trajne denarne socialne pomoči«.

V tretjem odstavku 46. člena se za besedilom »pristojni organ odpravi« doda besedilo »in razveljavi«, saj trenutna določba (in tudi ostale določbe v zvezi z upoštevanjem sprememb po predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev) pokriva samo primere, ko posameznik prejme lastni dohodek za isto obdobje, kot mu je bila denarna socialna pomoč dodeljena, ne pa tudi primere, ko posameznik prejme lastni dohodek samo za del obdobja, za katerega mu je bila denarna socialna pomoč dodeljena.

K 31. členu:

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ureja enoten postopek uveljavljanja pravic iz javnih sredstev (med katere ta zakon uvršča tudi pravici do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka) in že vsebuje določbe iz 48. člena veljavnega zakona (vračilo neupravičeno prejete denarne socialne pomoči), zato se predlaga črtanje tega člena.

K 32. členu:

Zaradi prenosa določb Zakona o socialno varstvenih prejemkov, ki se nanašajo na upoštevanje premoženja (prihrankov), v Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (glej tudi obrazložitev k 2. in 3. členu), se predlaga, da prvi odstavek ne vsebuje več besede »prihranki«, ampak samo premoženje (prihranki so po Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev namreč premoženje), ter da se pri presoji upravičenosti do varstvenega dodatka dodatno tudi v zvezi z zmanjševanjem varstvenega dodatka, smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za denarno socialno pomoč po tem zakonu.

Iz enakih razlogov kot so navedeni zgoraj, se predlaga, da se drugi odstavek 52. člena veljavnega zakona spremeni na način, da se črta in ustrezno uredi v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

K 33. členu:

54. člen veljavnega zakona določa, da trajno nezmožnost za delo v postopku ugotavljanja upravičenosti do varstvenega dodatka ugotavlja invalidska komisija po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, trajno nezaposljivost pa ugotavlja rehabilitacijska komisija oziroma izvajalec zaposlitvene rehabilitacije po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oziroma drug ustrezen organ, po predpisih, ki urejajo status invalidov. V praksi se je pri izvajanju omenjenega člena izkazalo, da trenutno veljavni predpisi o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov ne poznajo pojma trajna nezaposljivost, ki je eden izmed pogojev za upravičenost do varstvenega dodatka, trenutno veljavni predpisi o predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa ne pojma trajna nezmožnost za delo ter da se določene osebe štejejo kot trajno nezmožne za delo brez mnenja invalidske komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Predlagatelj zato predlaga, da se vsebinsko opredeli, kdo se šteje kot trajno nezaposljiva oseba in katera oseba je trajno nezmožna za delo, in ne, kdo trajno nezaposljivost oziroma trajno nezmožnost za delo ugotavlja. Predlaga se, da se kot oseba, ki je trajno nezmožna za delo, šteje oseba, ki:

- ima status invalida I. kategorije ali
- je invalidsko upokojena (ZPIZ-2 je pri ureditvi invalidskega zavarovanja prinesel novost pri preimenovanju delne invalidske pokojnine v delno nadomestilo, iz namena, da se to

nadomestilo ne bi mešalo z invalidsko pokojnino. Tisti, ki ima pravico do invalidske pokojnine, je lahko tako upokojen zgolj za osem ur, invalidska pokojnina za polovični delovni čas pa se po ZPIZ-2 tako imenuje "delno nadomestilo") ali

- ima mnenje invalidskih komisij Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: invalidska komisija) o trajni nezmožnosti za delo ali
- ima status invalida po zakonu, ki ureja varstvo duševno in telesno prizadetih oseb.

Predlaga se, da invalidska komisija izdela mnenje na zahtevo osebe, ki uveljavlja pravico do varstvenega dodatka. V svojem mnenju ugotovi, ali je oseba trajno nezmožna za delo. Pri pripravi mnenja v zvezi s postopkom in ugotavljanjem trajne nezmožnosti za delo invalidska komisija smiselno uporablja določbe, ki veljajo za ugotavljanje trajne nezmožnosti za delo po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Oseba, ki potrebuje mnenje o trajni nezmožnosti za delo invalidske komisije, pa je sama dolžna plačati izdelavo le-tega.

Predlaga se tudi, da se kot trajno nezaposljiva oseba šteje oseba, ki razpolaga z odločbo o nezaposljivosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oziroma drugega ustreznega organa po predpisih, ki urejajo status invalidov, in ne z mnenjem rehabilitacijske komisije oziroma izvajalca zaposlitvene rehabilitacije. Rehabilitacijske komisije in izvajalci zaposlitvene rehabilitacije namreč izdelajo mnenje, na podlagi tega mnenja pa Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje izda odločbo.

K 34. členu:

Zaradi uvedbe posebne oblike izredne denarne socialne pomoči kot pomoč pri kritju pogrebnih stroškov (glej 23. člen predloga tega zakona oziroma novi 34.b člen) in zaradi preprečitve administrativnih ovir, ki bi se lahko pri uveljavljanju te pravice pojavile, tj. da bi stranke morale vlagati vloge in bi izplačilo pomoči prejele šele po določenem času, se predlaga, da se v 62. členu veljavnega zakona doda nov osmi odstavek. Ta pogrebnim podjetjem omogoča, da lahko za potrebe takojšnjega znižanja stroškov pogreba, tj. takoj ob izstavitvi računa osebi, ki je za pogreb poskrbela, v centralni zbirki podatkov iz 60. člena tega zakona, na podlagi podatka o osebnem imenu in EMŠO osebe, ki je poskrbela za pogreb, vpogleda v podatek o upravičenosti do socialno varstvenih pravic po tem zakonu, ki je eden izmed pogojev za upravičenost do te pravice. Zaradi varstva osebnih podatkov je določeno tudi, da sme pogrebno podjetje podatek o EMŠO osebe, ki je poskrbela za pogreb, pridobiti od te osebe samo za namen iz tega odstavka ter ga po pridobitvi podatka o upravičenosti do socialno varstvenih pravic po tem zakonu ne sme nadalje obdelovati.

K 35. členu:

Člen določa, da se za postopke ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka na podlagi vloženih vlog na prvi stopnji, o katerih do začetka uporabe tega zakona še ni bilo odločeno, uporabljajo prehodne določbe zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki določajo način dokončanja postopkov za pridobitev denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka.

K 36. členu:

Zaradi črtanja prvega, drugega, četrtega, petega, šestega, sedmega, osmega, devetega in desetega odstavka 152. člena Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 47/13, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I in 63/13 – ZJAKRS-A) in prenosom njihove ureditve v predlog zakona ter podaljšanjem njihove veljave je določeno, da se od uveljavitve tega zakona do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda, in ne več samo do 31. decembra 2014:

- ne glede na prvi odstavek 8. člena zakona osnovni znesek minimalnega dohodka določi v višini 265,22 eurov,
- ne glede na drugi odstavek 23. člena zakona občasni, neperiodični dohodki, ki jih je

upravičenec prejel pred obdobjem iz prvega odstavka 20. člena zakona, vendar v obdobju dvanajstih mesecev pred mesecem vložitve vloge, upoštevajo, če dosegajo ali presegajo višino 13.780 evrov,

- ne glede na 5., 6., 7., 8., 9. in 10. točko prvega odstavka 26. člena zakona višine minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka, povečajo za 0,1 osnovnega zneska minimalnega dohodka,
- ne glede na prvi odstavek 27. člena zakona denarna socialna pomoč ne dodeli samski osebi ali družini, ki ima premoženje, ki se upoštevajo po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki dosega ali presega 13.780 evrov,
- ne glede na četrti odstavek 32. člena zakona, 8.a člen in drugi odstavek 9.a člena Zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83 ter Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A; v nadaljnjem besedilu: ZDVTDP), višina transferjev za osebe, ki jih določa ZDVTDP, določi v višini, kot je določena s sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, veljavnim na dan 1. januarja 2014, za nadomestilo za invalidnost in za dodatek za tujo nego in pomoč,
- ne glede na 1. točko drugega odstavka 50. člena zakona višina minimalnega dohodka, določena v skladu s prvim odstavkom 50. člena zakona, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena zakona, poveča za 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka,
- ne glede na 2. točko drugega odstavka 50. člena zakona višina minimalnega dohodka, določena v skladu s prvim odstavkom 50. člena zakona, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena zakona, poveča za 0,36 osnovnega zneska minimalnega dohodka,
- ne glede na prvi odstavek in 1. točko četrtega odstavka 51. člena zakona višina varstvenega dodatka določi v višini 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka,
- ne glede na 2. točko četrtega odstavka 51. člena zakona višina varstvenega dodatka določi v višini 0,36 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

K 37. členu:

Določeno je, da gospodarsko rast v skladu s 33. členom tega zakona in 34.b členom zakona ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2 odstotka bruto domačega proizvoda, Vlada Republike Slovenije objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra leta, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka bruto domačega proizvoda.

K 38. členu:

Določeno je, da z dnem uveljavitve tega zakona v Zakonu za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 47/13, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I in 63/13 – ZJAKRS-A) prenehajo veljati prvi, drugi, četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti in deseti odstavek 152. člena, uporabljajo pa se do 31. decembra 2013. Omenjene določbe se zaradi njihovečasne narave, ki se s predlogom zakona podaljšuje do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2 odstotka domačega bruto proizvoda, umestijo kot spremembe členov zakona (glej 36. člen predloga zakona).

Zaradi ukinitve pravice do pogrebnine in posmrtnine kot pravici iz obveznega zdravstvenega zavarovanja je določeno tudi, da z dnem uveljavitve tega zakona v Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 - ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A in 63/13 – ZIUPTDSV) prenehajo

veljati:

1. 3. točka drugega odstavka 13. člena,
 2. peti odstavek 23. člena v delu, ki se nanaša na pogrebnino in posmrtnino,
 3. poglavje Pogrebnina in posmrtnina s členi 36., 37. in 38.,
 4. 2. in 4. točka 46. člena v delu, ki se nanaša na pogrebnino in posmrtnino,
 5. 2. točka prvega odstavka 47. člena v delu, ki se nanaša na pogrebnino in posmrtnino in
 6. 84. člen v delu, ki se nanaša na pogrebnino in posmrtnino,
- ki se uporabljajo do 31. decembra 2013.

K 39. členu:

Začasno, in sicer do nove ureditve omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v obliki varstvenega dodatka, oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika, v zakonu, ki ureja dedovanje, se ne glede na določbe 128. in 129. člena Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list SRS/I, št. 17/91-ZUDE, Uradni list RS, št. 13/94-ZN, 40/94-Odl.US, 82/94-ZN-B, 117/00-Odl.US, 67/01, 83/01-OZ, 73/04-ZN-C in 31/13-Odl.US) dedovanje premoženja te osebe, lahko omeji samo do višine 2/3 vrednosti prejete pomoči.

Če je oseba prejela pomoč v obliki denarne socialne pomoči, katere posebna oblika je tudi izredna denarna socialna pomoč, pa se ne glede na določbe 128. in 129. člena Zakona o dedovanju dedovanje zapustnikovega premoženja ne omeji, če je zapustnik to pomoč prejel za 12 ali manj mesecev. Če je zapustnik pomoč prejel za več kot 12 mesecev, se dedovanje zapustnikovega premoženja omeji tako, da se od prejete pomoči najprej odšteje 12 najvišjih mesečnih zneskov, nato pa še 1/3 od preostalih mesečnih zneskov prejete pomoči.

Dedovanje zapustnikovega premoženja se ne omeji za katero od dveh novih posebnih oblik izredne denarne socialne pomoči iz 23. člena predloga zakona oziroma iz novega 34.a oziroma 34.b člena.

K 40. členu:

Člen določa začetek veljavnosti zakona in začetek njegove uporabe. Zaradi nekaterih sprememb veljavnih določb in sprememb, predvidenih v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, s predlogom katerega je predlog tega zakona nerazdružljivo povezan, je potrebna zahtevna prilagoditev informacijskega sistema, ki je podpora pri odločanju o upravičenosti do pravic iz javnih sredstev, med katere sodita tudi denarna socialna pomoč in varstveni dodatek. Potrebna je tudi izvedba aplikativnih in vsebinskih izobraževanj centrov za socialno delo ter priprava sprememb pravilnikov. Zato je predviden zamik začetka uporabe tega zakona na 1. september 2014.

V predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev je določeno, da se določbe v zvezi z državno štipendijo, tj. uvedba državne štipendije za mladoletne dijake v polovičnem znesku, ki velja za polnoletne dijake, in določbe v zvezi z znižanjem otroškega dodatka za mladoletne dijake (oziroma ukinitve višjega otroškega dodatka za mladoletne dijake), začnejo uporabljati 1. januarja 2014, zato je treba glede na obrazložitev pod točko 1.2.4 Sprememba ekvivalenčne lestvice za določanje višine minimalnega dohodka za posamezne družinske člane določiti, da se v prvem odstavku 26. člena zakona točki 9. in 10., ki določata novi višini ponderjev za mladoletne dijake oziroma izenačitev ponderjev z ostalimi otroki, začneta uporabljati 1. januarja 2014. Določeno je tudi, da se 1. januarja 2014 začnejo uporabljati določbe, ki nimajo nobenih posledic na druge pravice in manjši vpliv na informacijski sistem, tj. sprememba 3. in 7. člena zakona, 9. in 10. točka prvega odstavka 26. člena zakona, sprememba 33. in 34. člena zakona, 34.a in 34.b člen zakona, sprememba

39., 54. in 62. člena zakona ter 39. člen.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V Zakonu o socialno varstvenih prejemkih:

1. člen

(vsebina zakona)

Ta zakon ureja pravico do denarne socialne pomoči in pravico do varstvenega dodatka, upravičence ali upravičenke (v nadaljnjem besedilu: upravičenci) po tem zakonu, pogoje za upravičenost do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, njuno višino, obdobje dodelitve, način usklajevanja in izplačevanja, postopek ugotavljanja neupravičeno prejete denarne socialne pomoči, njegove posledice in način vračila neupravičeno prejete denarne socialne pomoči, financiranje, nadzor in zbirko podatkov.

3. člen

(splošni pogoj)

(1) Upravičenci po tem zakonu so državljani ali državljanke (v nadaljnjem besedilu: državljani) Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, ter tujci ali tujke (v nadaljnjem besedilu: tujci), ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje in stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

(2) Poleg upravičencev iz prejšnjega odstavka lahko pravico do denarne socialne pomoči in varstveni dodatek uveljavljajo tudi osebe, ki ta socialno varstvena prejemka lahko uveljavljajo na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

5. člen

(upoštevanje zakona)

Pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka ter pri določanju njune višine se upoštevajo le osnove in merila, določena s tem zakonom.

6. člen

(upravičenec do denarne socialne pomoči)

(1) Vsakdo je po svojih sposobnostih dolžan skrbeti za dostojno preživetje sebe in svojih družinskih članov.

(2) Kdor si ne more preživetja zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanja, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, ali na drug način, določen s tem zakonom, ima pravico do denarne socialne pomoči v višini in pod pogoji, določenimi s tem zakonom.

(3) Do denarne socialne pomoči so upravičene osebe, ki si zase in za svoje družinske člane sredstev v višini minimalnega dohodka ne morejo zagotoviti iz razlogov, na katere niso mogle oziroma ne morejo vplivati, in so uveljavljale pravico do denarnih prejemkov po drugih predpisih in pravico do oprostitev in olajšav po tem zakonu ter izpolnjujejo druge pogoje po tem zakonu.

(4) Prejemnik ali prejemnica (v nadaljnjem besedilu: prejemnik) denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka ne more biti v ugodnejšem socialnem položaju od tistega, ki si sredstva za

preživetje zagotavlja z delom ali na podlagi pravic iz dela.

7. člen

(upravičenec do varstvenega dodatka)

Do varstvenega dodatka so upravičene osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali so starejše od 63 let ženske oziroma od 65 let moški in so upravičene do denarne socialne pomoči oziroma bi do nje lahko bile upravičene ali katerih lastni dohodek oziroma lastni dohodek družine, ugotovljen na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu, presega višino njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine, ugotovljenega na način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu, ne presega pa višine njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine za varstveni dodatek, ter izpolnjujejo druge pogoje po tem zakonu.

1. Način ugotavljanja materialnega položaja

1.1 Osebe, ki se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja

9. člen

(družina vlagatelja)

(1) V družino po tem zakonu se štejejo naslednje osebe oziroma družinski člani:

1. zakonec oziroma oseba, ki živi z osebo, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, v življenjski skupnosti, ki je po zakonu, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti,

2. otroci osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler jih je ta dolžna preživljati v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja,

3. pastorki ali pastorki (v nadaljnjem besedilu: pastorki) osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ima ta z enim od njegovih staršev, ki je dolžan preživljati svojega otroka, sklenjeno zakonsko zvezo ali živi z njim v življenjski skupnosti iz 1. točke tega odstavka,

4. mladoletni vnuki ali vnukinje (v nadaljnjem besedilu: vnuki), nečaki ali nečakinje (v nadaljnjem besedilu: nečaki) in bratje ali sestre osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, ali osebe iz 1. točke tega odstavka, če ta oseba preživlja svoje mladoletne vnuke, nečake, brate ali sestre, ki so brez staršev.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se v družino po tem zakonu šteje tudi odrasla oseba, ki jo je na podlagi zakona ali drugega pravnega naslova v pretežnem delu dolžan preživljati kateri od članov družine, če nima lastnih dohodkov oziroma premoženja, ki se upošteva po tem zakonu, v višini minimalnega dohodka.

(3) Samska oseba je oseba, ki nima družinskih članov po tem zakonu, in odrasla oseba, ki je v celodnevnem institucionalnem varstvu.

(4) Domneva se, da obstaja med dvema osebama, ki nista sklenili zakonske zveze, zunajzakonska skupnost, ne glede na njen čas trajanja, če se jima je rodil skupni otrok ali sta posvojili otroka in ne gre za enostarševsko družino in ni razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska skupnost neveljavna.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek lahko upravičenec izpodbija zakonsko domnevo obstoja zunajzakonske skupnosti tako, da dokazuje, da ne živi v zunajzakonski skupnosti.

(6) V primeru iz prejšnjega odstavka mora organ, ki odloča o pravici po tem zakonu, sam rešiti predhodno vprašanje obstoja zunajzakonske skupnosti. Odločitev o tem predhodnem vprašanju ima pravni učinek samo v zadevi, v kateri je bilo rešeno.

(7) Za enostarševsko družino po tem zakonu se šteje skupnost enega od staršev z otroki, kadar je drugi od staršev umrl in otrok po njem ne dobiva prejemkov za preživljanje, ali je drugi od staršev neznan, ali kadar otrok po drugem od staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne dobiva.

10. člen

(osebe, ki niso družinski člani vlagatelja)

Ne glede na določbo prejšnjega člena se v družino po tem zakonu ne štejejo:

1. zakonec osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, ki v življenjski skupnosti ni več dejansko povezan z družino, in če je začel postopek za razvezo zakonske zveze,
2. otroci, ki ob razvezi zakonske zveze ali skupnosti iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena niso bili dodeljeni v vzgojo in varstvo osebi, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, ali osebi iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena, ter
3. otroci in pastorki iz 2. in 3. točke prvega odstavka prejšnjega člena, ki se poročijo ali živijo v življenjski skupnosti iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena ali postanejo roditelji ter skrbijo za otroka.

1.2 Družinski člani, ki se ne upoštevajo pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči

11. člen

(družinski člani, ki se ne upoštevajo)

Ne glede na določbo 9. člena tega zakona se pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči ne upoštevajo:

1. otroci in pastorki iz 2. in 3. točke prvega odstavka 9. člena tega zakona, ki so v rejništvu, in
 2. osebe, ki so v celodnevem institucionalnem varstvu,
- niti njihovi dohodki.

12. člen

(upoštevanje dohodka)

(1) V lastni dohodek po tem zakonu se štejejo naslednji dohodki in prejemki:

1. obdavčljivi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine,
2. pokojninske rente in odkupne vrednosti, izplačane v skladu z zakonom, ki ureja prvi pokojninski sklad Republike Slovenije in preoblikovanje pooblaščenih investicijskih družb ter dodatne starostne pokojnine, v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
3. dohodki, razen povračil stroškov, prejeti na podlagi pogodbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka in na podlagi pogodbe o vojaški službi v rezervni sestavi, razen nadomestila plače oziroma izgubljeni zaslužek ter razen dohodkov za čas opravljanja vojaške službe (v miru ter v izrednem in

vojnem stanju),

4. preživnina, nadomestilo preživnine in drugi prejemki, prejeti na podlagi izvršilnega pravnega naslova z namenom kritja življenjskih stroškov otrok in pastorkov iz 2. in 3. točke 9. člena tega zakona, do višine minimalnega dohodka, ki bi jim pripadal, če ne bi imeli drugih dohodkov, razen v primeru dokazila, da jih upravičenec iz razlogov, na katere ne more vplivati, ne prejema,

5. nagrada skrbnici ali skrbniku (v nadaljnjem besedilu: skrbnik) v skladu z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja,

6. plačilo dela rejnici ali rejniku (v nadaljnjem besedilu: rejnik), ki se izplačuje iz proračuna v skladu z zakonom, ki ureja rejniško dejavnost,

7. starševski dodatek,

8. otroški dodatek,

9. dodatek za aktivnost po predpisih, ki urejajo zaposlovanje,

10. varstveni dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,

11. dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja zagotavljanje socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ,

12. rente iz življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo,

13. veteranski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih veteranov,

14. invalidski dodatek in družinski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih invalidov ali invalidk (v nadaljnjem besedilu: invalidi),

15. sredstva za nego in pomoč ter druge oblike denarnih nadomestil, ki jih dobiva oseba, za katero skrbi oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, ali njen družinski član,

16. prejemki za delo pripornikov ali pripornic in obsojencev ali obsojenk,

17. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od organizacij, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja humanitarne organizacije, status humanitarne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega ali zdravstvenega varstva, in od organizacij, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja invalidske organizacije, status invalidske organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju invalidskega varstva, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posameznemu upravičencu oziroma družinskemu članu, če ne bi imel drugih dohodkov,

18. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih pomoči potrebne osebe prejmejo od dobrotelčnih ustanov, katerih ustanovitve in poslovanje je v skladu z zakonom, ki ureja ustanove, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posameznemu upravičencu oziroma družinskemu članu, če ne bi imel drugih dohodkov,

19. pomoči, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od lokalne skupnosti v skladu z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posameznemu upravičencu oziroma družinskemu članu, če ne bi imel drugih dohodkov,

20. plačila za vodenje knjigovodstva na kmetijah po uradni metodologiji Evropske unije za zbiranje računovodskih podatkov o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki so namenjena vodenju knjigovodstva v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kot sta

določeni z zakonom, ki ureja dohodnino,

21. dediščine,

22. volila,

23. denarna sredstva, prejeta kot darilo, od fizične osebe, ki ni delodajalka ali delodajalec (v nadaljnjem besedilu: delodajalec) prejemnika (ali z delodajalcem povezana oseba) ali delodajalec osebe, ki je povezana s prejemnikom,

24. dobitki od iger na srečo po zakonu, ki ureja igre na srečo,

25. izplačila, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zavarovanja za primer bolezni, poškodbe ali invalidnosti, katerih zakon, ki ureja zavarovalništvo, ne določa, kot obvezno zavarovanje,

26. drugi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ne glede na to, ali so oproščeni plačila dohodnine.

(2) Podrobnejšo opredelitev podatkov o dohodkih iz 1. točke prejšnjega odstavka določi ministrica ali minister, pristojen za socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: minister, pristojen za socialno varstvo), v soglasju z ministrico ali ministrom, pristojnim za finance (v nadaljnjem besedilu: minister, pristojen za finance).

(3) Ne glede na 26. točko prvega odstavka tega člena se v lastni dohodek ne štejejo:

1. subvencije, ki se v skladu s posebnimi predpisi izplačujejo iz proračuna za določene namene, razen subvencij, ki jih posameznik prejme v zvezi z doseganjem dohodkov iz dohodka iz zaposlitve, dejavnosti, osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjskih pravic, kapitala,

2. subvencija, ki pripada mladi družini kot spodbuda za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja po zakonu, ki ureja nacionalno stanovanjsko varčevalno shemo in subvencije mladim družinam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja,

3. enkratna denarna pomoč po zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, zakonu o obrambi in zakonu o notranjih zadevah,

4. enkratna solidarnostna pomoč, ki jo izplača sindikat svojim članom z namenom nudenja materialne pomoči v primerih socialne ogroženosti ter v primerih reševanja izjemnih razmer (kot so smrt, naravne in druge nesreče), če je izplačana pod pogoji, ki so določeni z aktom, ki ga sprejme reprezentativni sindikat na ravni države,

5. povračila škode za sredstva, ki jih je zavezanka ali zavezanec (v nadaljnjem besedilu: zavezanec) dal na razpolago za obrambne potrebe in za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu z zakonom, ki ureja obrambo, zakonom, ki ureja materialno dolžnost, in zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi nesrečami,

6. dohodki, povezani s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ki jih kot izjeme določi minister, pristojen za socialne zadeve, v soglasju z ministrico ali ministrom, pristojnim za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: minister, pristojen za kmetijstvo), in ki ne predstavljajo dohodka oziroma nadomestila za izpad dohodka, ampak so namenjeni povračilu stroškov, povezanih z opravljanjem dejavnosti,

7. štipendije in drugi prejemki, izplačani osebi, ki je vpisana kot učenka ali učenec (v nadaljnjem besedilu: učenec), dijakinja ali dijak (v nadaljnjem besedilu: dijak) ali študentka ali študent (v nadaljnjem besedilu: študent) za polni učni ali študijski čas, v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem na podlagi posebnih predpisov, in sicer iz proračuna ali sklada, ki je financiran iz proračuna in od navedenih prejemkov, ki jih financira tuja država ali mednarodna organizacija oziroma izobraževalna, kulturna ali znanstveno-raziskovalna ustanova, razen prejemkov, ki so prejeti kot nadomestilo za izgubljeni

dohodek ali v zvezi z opravljanjem dela oziroma storitev, in dodatka glede na dohodek k družini štipendista k Zoisovi štipendiji,

8. prejemki, izplačani za kritje šolnine in stroškov prevoza ter prebivanja osebi, ki je vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas, ki jih izplača pristojni organ za zaposlovanje, ustanova, ustanovljena z namenom štipendiranja, ki ni povezana oseba ali sedanji, prejšnji ali bodoči delodajalec prejemnika ali osebe, ki je povezana s prejemnikom,

9. prejemki, ki so namenjeni plačilu izobraževanja ali usposabljanja,

10. prejemki, namenjeni pokritju stroškov prehrane med delom in prevoza na delo in stroškov v skladu z 2., 3., 4. in 5. točko 107. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 28/10 – uradno prečiščeno besedilo).

(4) Najemnina kot dohodek iz 1. točke prvega odstavka tega člena se upošteva najmanj v višini neprofitne najemnine za primerljivo stanovanje ali stanovanjsko hišo (v nadaljnjem besedilu: stanovanje) v občini, kjer stanovanje leži.

(5) Neprejemanje prejemkov iz 4. točke prvega odstavka tega člena se ugotavlja z ustreznim dokazilom o vložitvi pravnega sredstva za pridobitev ali izterjavo preživitve.

(6) Če v primeru iz 15. točke prvega odstavka tega člena oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, oziroma njen družinski član dokaže, da nego in pomoč nudi v drugačni vrednosti, se v lastni dohodek šteje višina sredstev v tej vrednosti.

15. člen

(dohodek iz dejavnosti)

(1) Dohodek iz dejavnosti se pri ugotavljanju lastnega dohodka upošteva v skladu z metodologijo o upoštevanju dohodka iz dejavnosti, ki jo podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance.

(2) Če je upravičenec dejavnost šele začel opravljati ali če je njegov mesečni dohodek iz dejavnosti nižji od višine bruto minimalne plače, se kot njegov dohodek upošteva dohodek v višini 75 odstotkov bruto minimalne plače.

16. člen

(dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti)

(1) Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti se v lastni dohodek šteje v skladu z metodologijo, ki jo podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, in ministrom, pristojnim za finance.

(2) Če je upravičenec dejavnost šele začel opravljati ali če je njegov mesečni dohodek iz dejavnosti nižji od višine bruto minimalne plače, se kot njegov dohodek upošteva dohodek v višini 75 odstotkov bruto minimalne plače.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se v primeru, ko je upravičenec vključen v prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in je prijavljen pri pristojnem organu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb, dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti v lastni dohodek šteje v skladu z metodologijo iz prvega odstavka tega člena.

(4) V primerih starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške, bolezni, invalidnosti ali drugih osebnih lastnosti upravičenca, na katere upravičenec ni mogel vplivati oziroma jih ni mogel preprečiti in zaradi katerih kmetijsko oziroma gozdno zemljišče ni obdelovano, dohodka pa s prodajo ali oddajo v

najem ali zakup Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije ali drugi pravni ali fizični osebi ni mogoče pridobiti, se šteje, da dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti ni oziroma ni bilo.

(5) Nezmožnost obdelovanja zemljišča do starosti 63 let za ženske in do 65 let za moške ugotavlja invalidska komisija po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Starost nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške se šteje za utemeljen razlog uveljavljanja nezmožnosti obdelovanja zemljišča.

17. člen

(upoštevanje preživnine osebam, ki so jih starši dolžni preživljati)

(1) Osebam, ki so poročene, živijo v življenjski skupnosti iz 1. točke prvega odstavka 9. člena tega zakona ali postanejo starši in skrbijo za otroka in so jih zaradi šolanja dolžni preživljati starši, se ob izpolnjevanju drugih pogojev po tem zakonu v lastni dohodek šteje preživnina, ki jo prejema na podlagi izvršljivega pravnega naslova.

(2) Če višina preživnine ni določena z izvršljivim pravnim naslovom, se osebam iz prejšnjega odstavka v lastni dohodek šteje preživnina v višini dejansko prejetih sredstev.

(3) Kadar višina preživnine, določena na podlagi izvršljivega pravnega naslova ali dogovora, ali dejansko prejeta preživnina ne dosega višine minimalnega dohodka, ki bi posamezniku pripadal, če ne bi imel drugih dohodkov, mora oseba iz prvega odstavka tega člena dokazati, da ji preživninski zavezanec v skladu z njegovo oziroma njihovo zmožnostjo preživnine ne more oziroma ne morejo izplačevati v višji višini oziroma da je za uveljavljanje pravice do preživnine v višini minimalnega dohodka, ki bi ji pripadal, če ne bi imela drugih dohodkov, vložila ustrezno pravno sredstvo, z izjavo, kje je vložila ustrezno pravno sredstvo.

(4) Če pristojni center za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: center za socialno delo) ugotovi, da starši k preživljanju oseb iz prvega odstavka tega člena ne prispevajo, jih pozove k sklenitvi oziroma izvrševanju dogovora ali sporazuma o preživljanju.

18. člen

(upoštevanje preživnine osebam z družinskimi člani, ki ne izpolnjujejo splošnega pogoja)

(1) Osebam, katerih družinski člani nimajo prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji ali kot tujci nimajo dovoljenja za stalno prebivanje in stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, se ob izpolnjevanju drugih pogojev po tem zakonu v lastni dohodek šteje preživnina na enak način, kot je določeno za osebe v prejšnjem členu.

(2) Osebam, katerih družinski člani iz prejšnjega odstavka prebivajo v Republiki Sloveniji, se, če preživnina ni določena z izvršljivim pravnim naslovom, ob izpolnjevanju drugih pogojev po tem zakonu, v lastni dohodek šteje dohodek tega družinskega člana, zmanjšan za 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

1.4 Izračun višine lastnega dohodka

20. člen

(obdobje in neto princip)

(1) Kot lastni dohodek samske osebe, ki je podlaga za določitev višine denarne socialne pomoči, se upoštevajo povprečni mesečni dohodki in prejemki, ugotovljeni za samsko osebo, v obdobju treh koledarskih mesecev pred mesecem vložitve vloge.

(2) Kot lastni dohodek družine, ki je podlaga za določitev višine denarne socialne pomoči, se upoštevajo povprečni mesečni dohodki in prejemki, ugotovljeni za družino, v obdobju treh koledarskih mesecev pred mesecem vložitve vloge.

(3) Pri ugotavljanju lastnega dohodka se vsi dohodki in prejemki iz prvega odstavka 12. člena tega zakona upoštevajo po zmanjšanju za normirane stroške oziroma dejanske stroške, priznane po zakonu, ki ureja dohodnino, ter za davke in obvezne prispevke za socialno varnost, odtegnjene od teh dohodkov.

(4) Pri ugotavljanju lastnega dohodka, kjer se upoštevajo dohodki na letni ravni, se upoštevajo podatki iz odločb o odmeri dohodnine, podatki iz davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, podatki, ki jih davčnemu organu posredujejo osebe, zavezane za dajanje podatkov, in podatki, potrebni za izračun akontacije dohodnine. Pri ugotavljanju lastnega dohodka, kjer se upoštevajo dohodki za obdobje iz prvega odstavka tega člena, se uporabijo podatki, ki so jih davčnemu organu posredovale osebe, zavezane za dajanje podatkov, iz obračunov davčnega odtegljaja.

21. člen

(prenehanje in začetek prejemanja periodičnega dohodka)

(1) Kadar je iz ugotovljenega dejanskega stanja razvidno, da je upravičenec ostal brez rednega periodičnega dohodka, se ta pri ugotavljanju lastnega dohodka ne upošteva.

(2) Če je upravičenec v obdobju iz prejšnjega člena periodični dohodek šele začel prejemati, se kot višina njegovega lastnega dohodka upošteva višina zadnjega prejetega mesečnega dohodka.

(3) Periodični dohodki po tem zakonu so plače, pokojnine, preživnine, rente in drugi dohodki, ki jih upravičenec prejema v enakih ali podobnih zneskih v enakih ali podobnih časovnih obdobjih.

22. člen

(priložnostni dohodki)

(1) Priložnostni dohodki prejeti v obdobju iz 20. člena tega zakona se upoštevajo samo v višini razlike med povprečno mesečno višino priložnostnega dohodka in:

1. 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona za dohodke, ki jih je upravičenec prejel za opravljeno delo največ dvakrat in ki niso dohodki iz 2. in 3. točke tega odstavka,

2. 0,38 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona za dohodke iz naslova dela, ki se lahko v skladu z zakonom opravlja le v omejenem obsegu ur na letni ravni in od katerega se plačujejo prispevki za socialno varnost in ki ga je opravila oseba s statusom študenta ali dijaka ali statusom brezposelne osebe po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti ali druga neaktivna oseba v skladu z zakonom, ki ureja malo delo,

3. 0,48 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona za dohodke iz naslova dela, ki se lahko v skladu z zakonom opravlja le v omejenem obsegu ur na letni ravni in od katerega se plačujejo prispevki za socialno varnost in ki ga je opravila upokojena oseba.

(2) Priložnostni dohodki po tem zakonu so dohodki, ki jih je upravičenec v obdobju iz 20. člena tega zakona prejel za opravljeno delo največ dvakrat, dohodki iz naslova dela preko študentskega servisa in dohodki iz naslova dela, ki se lahko v skladu z zakonom opravlja le v omejenem obsegu ur na letni ravni in od katerega se plačujejo prispevki za socialno varnost.

1.5 Premoženje in prihranki

24. člen

(premoženje, ki se ne upošteva)

(1) Kot premoženje po tem zakonu se ne upoštevajo:

1. stanovanje, v katerem posameznik oziroma družina živi, do vrednosti primerne stanovanja,
2. premoženje, ki daje dohodke višje od bruto minimalne plače, ki se po tem zakonu upoštevajo pri ugotavljanju lastnega dohodka,
3. premoženje, za katero ima oseba sklenjen finančni najem ali poslovni najem (lizing),
4. predmeti, ki so po predpisih o izvršbi in zavarovanju izvzeti iz izvršbe, razen gotovine iz 5. točke 79. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07 in 28/09),
5. osebni avtomobil ali enosledno vozilo v vrednosti do višine 28 osnovnih zneskov minimalnega dohodka,
6. osebni avtomobil ali enosledno vozilo prilagojeno prevozu težko gibalno oviranih oseb,
7. poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premično premoženje, ki ga posameznik ali posamezni družinski član uporablja za pridobivanje dohodka iz dejavnosti oziroma pri njem, dokler ta dohodek iz dejavnosti dosega vsaj višino minimalnega dohodka, ki bi mu pripadal, če ne bi imel drugih dohodkov,
8. sredstva iz naslova dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisana na osebem računu zavarovanca ali zavarovanke (v nadaljnjem besedilu: zavarovanec) pri skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja oziroma pri pokojninskem skladu ali zavarovalnici, ki izvaja prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

(2) Pri ugotavljanju velikosti primerne stanovanja se upošteva število oseb, ki imajo na naslovu tega stanovanja stalno prebivališče in na tem naslovu tudi dejansko prebivajo. Primerna velikost stanovanja je dvakratnik največje površine, določene s predpisom, ki ureja dodelitev neprofitnega stanovanja v najem, pri kateri ni plačila lastne udeležbe in varščine. Če je uporabna površina stanovanja iz prejšnjega odstavka večja od uporabne površine primerne stanovanja, se kot premoženje upošteva razlika med posplošeno tržno vrednostjo tega stanovanja, izračunana po metodologiji množičnega vrednotenja nepremičnin, in vrednostjo primerne stanovanja. Vrednost primerne stanovanja se izračuna tako, da se primerna velikost stanovanja pomnoži z vrednostjo m² stanovanja glede na posplošeno tržno vrednost stanovanja. Vrednost m² stanovanja glede na posplošeno tržno vrednost tega stanovanja se izračuna tako, da se posplošena tržna vrednost stanovanja deli z m² uporabne površine tega stanovanja. Podatki o posplošeni tržni vrednosti stanovanja in podatki o m² uporabne površine stanovanja se pridobijo iz zbirke podatkov, ki vsebuje podatke o vrednosti nepremičnin.

25. člen

(način ugotavljanja prihrankov in premoženja)

Način ugotavljanja prihrankov in premoženja po tem zakonu oziroma njihove vrednosti, razen način ugotavljanja vrednosti premoženja iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena, podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo.

1.6 Merila za določitev višine minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana

26. člen

(merila za določitev višine minimalnega dohodka)

(1) Višina minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana se v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona določi po naslednjih merilih:

1. prva odrasla oseba: 1,
2. prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec: 1,28 (vsota osnovnega ponderja 1 in dodatka za delovno aktivnost 0,28),
3. prva odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec: 1,56 (vsota osnovnega ponderja 1 in dodatka za delovno aktivnost 0,56),
4. samska oseba med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, prijavljena pri pristojnem organu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi: 0,7,
5. samska oseba, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali starejša od 63 let ženska in 65 let moški, ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oziroma dejansko prebiva z njimi: 0,7,
6. odrasla oseba, ki je v celodnevnem institucionalnem varstvu: 1,
7. vsaka naslednja odrasla oseba: 0,5,
8. vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec: 0,78 (vsota osnovnega ponderja 0,5 in polovičnega ponderja dodatka za delovno aktivnost prve odrasle osebe, ki je delovno aktivna v enakem obsegu ur na mesec, 0,28),
9. vsaka naslednja odrasla oseba, ki je delovno aktivna v obsegu od 60 do 128 ur na mesec: 0,64 (vsota osnovnega ponderja 0,5 in polovičnega ponderja dodatka za delovno aktivnost prve odrasle osebe, ki je delovno aktivna v enakem obsegu ur na mesec, 0,14),
10. prvi otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, ki je najstarejši in nima statusa dijaka: 0,7,
11. vsak naslednji otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, in nima statusa dijaka: 0,6,
12. prvi otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, ki je najstarejši in ima status dijaka: 0,89,
13. vsak naslednji otrok osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, in ima status dijaka: 0,79.

(2) V primeru dodelitve otroka v skupno varstvo in vzgojo se višina minimalnega dohodka za otroka v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka določi v polovični višini merila iz prvega odstavka tega člena.

(3) Kot prva odrasla oseba se šteje:

1. samska oseba,
2. mladoletna oseba brez staršev, razen v primerih iz 4. točke prvega odstavka 9. člena tega zakona, in

3. polnoletna oseba, dokler so jo starši v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, dolžni preživljati in ki v življenjski skupnosti zaradi nasilja v družini, zaradi katerega so sproženi ali tečejo postopki v skladu s predpisi, ki urejajo nasilje v družini, ni več dejansko povezana z njimi.

(4) Kot prva odrasla oseba v družini se:

1. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti iz 1. točke prvega odstavka 9. člena tega zakona, od katerih nobena nima statusa aktivne osebe ali imata obe status aktivne osebe, šteje tista oseba, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči,

2. v primeru zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti iz 1. točke prvega odstavka 9. člena tega zakona, od katerih ima ena status aktivne osebe, šteje tista oseba, ki ima status aktivne osebe,

3. v primeru enostarševske družine, v kateri je družinski član iz drugega odstavka 9. člena tega zakona, šteje tista oseba, ki je roditelj,

4. v primeru ostalih enostarševskih družin, šteje tista oseba, ki je roditelj.

(5) Za naslednjo odraslo osebo v družini se šteje polnoletna oseba, ki se po tem zakonu šteje v družino in ki ni otrok iz 10., 11., 12. in 13. točke prvega odstavka tega člena.

(6) Kot aktivna oseba se šteje oseba, ki je zaposlena ali nezaposlena in je zmožna za delo.

(7) Dodatek za delovno aktivnost je dodatek k minimalnemu dohodku delovno aktivne samske osebe ali posameznega družinskega člana, namenjen spodbujanju k delu ali ohranjanju motivacije za delo.

(8) Kot delovno aktivne osebe se štejejo zaposlene osebe, osebe, ki opravljajo dejavnost, ter osebe, ki so vključene v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in programe psihosocialne rehabilitacije, katerih cilj je zaposlitev.

(9) Za osebe, ki so vključene v programe psihosocialne rehabilitacije iz prejšnjega odstavka, se šteje, da so delovno aktivne v obsegu od 60 do 128 ur na mesec.

(10) Za osebe, ki opravljajo dejavnost, se štejejo osebe, ki opravljajo katerokoli samostojno dejavnost, kot so samostojni podjetniki posamezniki ali samostojne podjetnice posameznice po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, osebe, ki z osebnim delom samostojno opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno dejavnost, osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost s področja zdravstva, socialne varnosti, znanosti ali zasebno veterinarsko dejavnost, osebe, ki opravljajo odvetniško ali notarsko dejavnost, osebe, ki opravljajo duhovniško oziroma drugo versko službo.

(11) Za osebe, ki opravljajo dejavnost, se šteje, da so delovno aktivne v obsegu več kot 128 ur na mesec, razen če se iz ustreznih dokazil ugotovi drugače.

(12) Šteje se, da imajo osebe iz 5. točke prvega odstavka tega člena, ki niso družinski člani po tem zakonu, dovolj lastnih sredstev za preživljanje, če njihov lastni dohodek presega minimalni dohodek, ki bi jim pripadal, če ne bi imele drugih dohodkov.

(13) V primeru otroka iz sedmega odstavka 9. člena tega zakona se višina minimalnega dohodka za enostarševsko družino za vsakega takega otroka poveča za 10 odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona.

1.7 Razlogi za nedodelitev ali neupravičenost do denarne socialne pomoči

27. člen

(izključitveni razlog z izjemama)

(1) Ne glede na določbe tega poglavja se denarna socialna pomoč ne dodeli samski osebi ali družini, ki ima prihranke oziroma premoženje, ki se upoštevajo po tem zakonu, ki dosega ali presega višino 48 osnovnih zneskov minimalnega dohodka.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se denarna socialna pomoč dodeli samski osebi ali družini, ki ima v lasti stanovanje, v katerem samska oseba ali družina živi, katerega vrednost nad vrednostjo primerne stanovanja, določene po drugem odstavku 24. člena tega zakona, presega višino iz prejšnjega odstavka:

1. in v zadnjih 18 mesecih denarne socialne pomoči ni prejela ali jo je prejela največ dvanajstkrat ali

2. je v zadnjih 18 mesecih denarno socialno pomoč prejela več kot dvanajstkrat in soglaša z vpisom prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, katere lastnik ali lastnica (v nadaljnjem besedilu: lastnik) je, v zemljiško knjigo v korist Republike Slovenije ter izpolnjuje ostale pogoje za upravičenost do denarne socialne pomoči po tem zakonu.

(3) V zvezi s prepovedjo odtujitve in obremenitve nepremičnin iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo določbe 36. člena tega zakona.

28. člen

(krivdni razlogi)

(1) Do denarne socialne pomoči ni upravičena oseba, ki ne dosega minimalnega dohodka iz razlogov, na katere je mogla vplivati oziroma lahko vpliva, ali ki brez utemeljenih razlogov zavrača, se izogiba ali opušča aktivnosti, ki bi lahko oziroma lahko privedejo do zaposlitve oziroma do drugega načina izboljšanja socialnega položaja zanjo ali njene družinske člane.

(2) Za razloge iz prejšnjega odstavka štejejo zlasti:

1. prenehanje delovnega razmerja, razen če gre za popolno nezmožnost za delo, v primerih:

– sporazumne razveljavitve pogodbe o zaposlitvi,

– izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi po delodajalcu prenosniku, ker je delavka ali delavec (v nadaljnjem besedilu: delavec) odklonil prehod in dejansko opravljanje dela pri delodajalcu prevzemniku,

– redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delavca,

– redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi delavcu po delodajalcu, dane zaradi delavčevih kršitev pogodbene ali druge obveznosti iz delovnega razmerja (odpoved iz krivdnega razloga na strani delavca),

– odpovedi pogodbe o zaposlitvi po delodajalcu, ker delavec ni sprejel predloga delodajalca za sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za ustrezno delo in za nedoločen čas,

– izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi po delodajalcu iz razlogov na strani delavca,

– če sodišče ugotovi, da je odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu nezakonita, pa delavec ni želel nadaljevati delovnega razmerja,

– odpovedi pogodbe o zaposlitvi v nasprotju z 89., 113., 115., 116. in 117. členom Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02, 103/07 in 83/09 – odločba US), če zavarovanec ni zahteval

arbitražne odločitve ali sodnega varstva,

– če starejšemu delavcu ni zagotovljena pravica do denarnega nadomestila iz zavarovanja za primer brezposelnosti do izpolnitve minimalnih pogojev za starostno upokožitev, pa je dal pisno soglasje k odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga,

– ko voljenemu ali imenovanemu nosilcu javne ali druge funkcije v organih zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti v Republiki Sloveniji ali v organih lokalne samouprave preneha funkcija ali imenovanje, pa ni uveljavljal pravice do vrnitve na delo skladno s predpisi, ki to omogočajo;

2. odjava iz obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti zavarovanca, ki ni bil zavarovan na podlagi delovnega razmerja, ki ni bila posledica objektivnih razlogov, zlasti dalj časa trajajoče bolezni zavarovanca, elementarne nesreče, večje materialne škode na premoženju zavarovanca, izgube poslovnega prostora ali izgube poslovnega partnerja ali poslovne partnerke (v nadaljnjem besedilu: poslovni partner), na katerega je bilo v celoti vezano poslovanje;

3. razlogi, zaradi katerih pristojni organ za zaposlovanje osebo preneha voditi v evidenci brezposelnih oseb, in sicer če:

– se sama odjavi iz evidence brezposelnih oseb ali iz evidence oseb, vključenih v program aktivne politike zaposlovanja,

– odkloni vključitev v ukrep aktivne politike zaposlovanja ali krši obveznosti, sprejete s pogodbo o vključitvi v ukrep aktivne politike zaposlovanja,

– odkloni ustrezno ali primerno zaposlitev ali si pri pogovoru za zaposlitev ne prizadeva za njeno pridobitev,

– dela ali je zaposlena na črno,

– ni aktivni iskalec ali iskalka zaposlitve, razen če je te obveznosti oproščena z zaposlitvenim načrtom,

– brez utemeljenih razlogov odkloni podpis zaposlitvenega načrta;

4. razlogi, zaradi katerih pristojni organ za zaposlovanje osebo preneha voditi v evidenci iskalcev zaposlitve, in sicer če:

– se sama odjavi iz evidence iskalcev zaposlitve,

– krši obveznosti, sprejete z vključitvijo v evidenco iskalcev zaposlitve;

5. neprijavljenost pri pristojnem organu za zaposlovanje, kadar bi se oseba po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti lahko štela za brezposelno osebo;

6. neprijavljenost pri pristojnem organu za zaposlovanje, kadar bi se oseba po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti lahko vpisala v evidenco iskalcev zaposlitve;

7. neutemeljena opustitev uveljavljanja pravice, ki bi vplivala na socialni položaj te osebe oziroma njenih družinskih članov;

8. nepripravljenost za poziv k sklenitvi dogovora o preživetju iz 19. člena tega zakona;

9. zavrnitev sklenitve oziroma neizvrševanje dogovora o aktivnem reševanju svoje socialne problematike;

10. prestajanje zaporne kazni;

11. izguba sredstev za preživljanje oziroma katerega koli dohodka, ne glede na to, ali se po tem zakonu šteje v lastni dohodek ali ne, iz razlogov, na katere je sama vplivala;

12. neuspešno opravljeno poskusno delo iz razlogov, zaradi katerih se lahko odpove pogodba o zaposlitvi iz krivdnih razlogov;

13. nepredloženega dokazila o vložitvi ustreznega pravnega sredstva po tretjem odstavku 17. člena tega zakona oziroma nesporočen podatek o tem, kje se to dokazilo nahaja.

(3) Osebe, pri katerih obstajajo razlogi iz prvega in drugega odstavka tega člena, se pri ugotavljanju minimalnega dohodka družine ne upoštevajo, upoštevajo pa se njihovi dohodki.

31. člen

(1) Center za socialno delo lahko odloči, da se denarna socialna pomoč ne dodeli ali se dodeli v nižjem znesku samski osebi ali družini, za katero je mogoče sklepati, da ji je dohodek v višini minimalnega dohodka v celoti ali delno zagotovljen, ker:

1. ima prihranke, ki omogočajo preživetje (samska oseba v višini nad 500 evrov in družina v višini nad 1.500 evrov), oziroma premoženje, ki se upošteva po tem zakonu, ki ne dosega višine prihrankov ali vrednosti premoženja iz 27. člena tega zakona,

2. je najmanj 30 dni v bolnišnici ali drugi ustanovi, v kateri ji je zagotovljena celodnevna oskrba, in sama ni zavezana k plačilu ali je zavezana k delnemu plačilu stroškov,

3. živi z osebami oziroma ji pri preživljanju pomagajo osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu, ali je njeno preživetje zagotovljeno na drug način.

(2) Center za socialno delo pri tem upošteva osnovni namen denarne socialne pomoči tako, da od denarne socialne pomoči, ki bi pripadala samski osebi ali družini:

1. v primeru 1. točke prejšnjega odstavka odšteje tretjino prihrankov oziroma vrednosti premoženja,

2. v primeru iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka odšteje mesečno vrednost osnovne oskrbe, ugotovljeno v skladu z metodologijo iz tretjega odstavka tega člena, ki jo ima upravičenec zagotovljeno (bivanje, prehrana).

(3) Razloge iz prvega odstavka tega člena in način njihovega ugotavljanja ter metodologijo upoštevanja vrednosti iz 2. točke prejšnjega odstavka podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo.

32. člen

(1) Upravičencu do denarne socialne pomoči, ki mu je zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti za opravljanje osnovnih življenjskih potreb nujna pomoč druge osebe in ne prejema dodatka za tujo nego in pomoč po drugih predpisih, se denarna socialna pomoč poveča za dodatek za pomoč in postrežbo.

(2) Potrebo po nujni pomoči druge osebe ugotavlja invalidska komisija po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(3) Višina dodatka za pomoč in postrežbo se določi v višini dodatka za pomoč in postrežbo, ki bi upravičencu pripadal, če bi bil do njega upravičen po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se višina dodatka za pomoč in postrežbo za osebe, ki jih

določa zakon, ki ureja družbeno varstvo telesno in duševno prizadetih oseb, določi:

1. v višini 0,84 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona, če jim je za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba,

2. v višini 0,56 osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona, če jim je za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb potrebna stalna pomoč in postrežba.

(5) Center za socialno delo lahko invalidski komisiji iz drugega odstavka tega člena poda predlog za ponovno ugotavljanje potrebe po nujni pomoči druge osebe upravičencu do dodatka za pomoč in postrežbo po tem zakonu, če oceni, da se mu je zdravstveno stanje izboljšalo v taki meri, da je upravičen do nižjega dodatka za pomoč in postrežbo ali ga ne potrebuje več.

33. člen

(namen in dodelitev)

(1) Ne glede na določbe tega poglavja se lahko samski osebi oziroma družini kot posebna oblika denarne socialne pomoči dodeli izredna denarna socialna pomoč, če se ugotovi, da se je samska oseba ali družina iz razlogov, na katere ni mogla ali ne more vplivati, znašla v položaju materialne ogroženosti oziroma, če izkazuje izredne stroške, ki so vezani na preživljanje, ki jih z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti.

(2) Izredna denarna socialna pomoč se glede na potrebe samske osebe ali družine dodeli v enkratnem znesku ali za obdobje iz drugega in tretjega odstavka 36. člena tega zakona.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se lahko izredna denarna socialna pomoč glede na potrebe samske osebe, ki je upravičena do varstvenega dodatka, ali družine, v kateri sta dva družinska člana upravičena do varstvenega dodatka, dodeli le za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka.

(4) Višina izredne denarne socialne pomoči mesečno ne sme presegati višine enega minimalnega dohodka samske osebe ali družine, v enem koledarskem letu pa ne sme presegati višine petih njenih minimalnih dohodkov, od katerih se lahko višina treh njenih minimalnih dohodkov dodeli le za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka višina izredne denarne socialne pomoči v enem koledarskem letu za:

1. samsko osebo, ki je upravičena do varstvenega dodatka, ali družino, v kateri sta dva družinska člana upravičena do varstvenega dodatka, ne sme presegati višine njenega minimalnega dohodka,

2. družino, v kateri je le en družinski član upravičen do varstvenega dodatka, pa ne sme presegati višine dveh njenih minimalnih dohodkov.

34. člen

(dokazovanje namenske porabe)

(1) V vlogi za izredno denarno socialno pomoč mora vlagateljica ali vlagatelj (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) natančno navesti, za kakšen namen potrebuje pomoč in opredeliti višino sredstev, ki jih potrebuje.

(2) Upravičenec do izredne denarne socialne pomoči je dolžan prejeto pomoč porabiti za namen, za katerega mu je bila dodeljena, v roku 30 dni po prejetju pomoči oziroma do vložitve nove vloge, če je ta vložena pred potekom tega roka.

(3) Upravičencu, ki je iz opravičenih razlogov zamudil rok iz prejšnjega odstavka, se na njegov predlog dovoli vrnitev v prejšnje stanje v skladu z določbami zakona o splošnem upravnem postopku.

(4) Dokazila o porabi sredstev je upravičenec dolžan predložiti pristojnemu centru za socialno delo v roku 45 dni po prejetju izredne denarne socialne pomoči oziroma najkasneje ob vložitvi nove vloge za izredno denarno socialno pomoč, če je novo vlogo vložil pred potekom roka iz drugega odstavka tega člena. Če upravičenec tega ne stori ali pa se iz dokazil ugotovi, da pomoč ni bila namensko porabljena ali ni bila porabljena v roku iz drugega odstavka tega člena, ni upravičen do izredne denarne socialne pomoči 14 mesecev po mesecu prejema izredne denarne socialne pomoči.

(5) Če upravičenec prejete pomoči ne porabi v celoti za namen, za katerega mu je bila dodeljena, mora preostanek teh sredstev vrniti v proračun Republike Slovenije v 15 dneh po poteku roka iz drugega odstavka tega člena, drugače se šteje, da namenska poraba ni izkazana.

36. člen

(obdobje dodelitve)

(1) Denarna socialna pomoč se dodeli za določen čas glede na okoliščine, ki so podlaga za dodelitev in določitev višine denarne socialne pomoči.

(2) Denarna socialna pomoč se prvič lahko dodeli največ za obdobje treh mesecev.

(3) Denarna socialna pomoč se lahko dodeli ponovno, če so okoliščine, ki so podlaga za dodelitev in določitev višine denarne socialne pomoči, v času prve oziroma prejšnje in ponovne odločitve nespremenjene. Ponovno se lahko dodeli največ za obdobje šestih mesecev.

(4) Ne glede na določbe drugega in tretjega odstavka tega člena se denarna socialna pomoč lahko dodeli največ za obdobje enega leta, če zaradi starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške, bolezni ali invalidnosti ali drugih okoliščin ni mogoče pričakovati izboljšanja socialnega položaja upravičenca.

(5) Upravičencu, ki je trajno nezaposljiv ali trajno nezmožen za delo ali v starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške ter je brez premoženja, ki se upošteva po tem zakonu, in se ne nahaja v institucionalnem varstvu in tudi njegovi družinski člani izpolnjujejo pogoje iz tega odstavka, se dodeli trajna denarna socialna pomoč.

(6) Center za socialno delo enkrat letno po uradni dolžnosti preveri, ali osebe iz prejšnjega odstavka na 1. april še izpolnjujejo pogoje za upravičenost do socialno varstvenih pravic po tem zakonu in ali so nastopile spremembe, ki vplivajo na višino teh pravic, in v primeru sprememb izda novo odločbo.

(7) Če je upravičenec do trajne denarne socialne pomoči ali upravičenec, ki je v zadnjih treh letih pred vložitvijo vloge prejel denarno socialno pomoč najmanj štiriindvajsetkrat, lastnik nepremičnine, se mu z odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnik je, v korist Republike Slovenije.

(8) O prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine v korist Republike Slovenije center za socialno delo odloči v izreku odločbe o upravičenosti do denarne socialne pomoči.

(9) Prepoved odtujitve in obremenitve se zaznamuje v zemljiški knjigi na podlagi dokončne odločbe iz prejšnjega odstavka.

(10) Za zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja zemljiško knjigo, o zaznambi prepovedi odtujitve in obremenitve.

37. člen

(pristojni organ)

(1) O upravičenosti do denarne socialne pomoči na prvi stopnji na podlagi vloge vlagatelja odloča center za socialno delo. Vloga za uveljavljanje denarne socialne pomoči se vloži na posebnem obrazcu, kateremu morajo biti priloženi dokazi o izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice. Vsebino in obliko obrazca in vrste dokazov predpiše minister, pristojen za socialno varstvo.

(2) Center za socialno delo lahko pri ugotavljanju družine vlagatelja vloge za denarno socialno pomoč preverja dejansko stanje tudi zunaj svojega delovnega časa v okviru določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek, ki veljajo za vabilo in vročanje. Ogled lahko opravi tudi nenapovedano.

(3) Pritožba zoper odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči ne zadrži izvršitve.

(4) O pritožbah zoper odločbe centrov za socialno delo odloča ministrstvo.

39. člen

(komu se izplačuje)

Denarna socialna pomoč se dodeli kot ena denarna socialna pomoč za vso družino in se izplačuje vlagatelju ali njegovemu družinskemu članu, ki se upošteva pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, če izplačilo na transakcijski račun vlagatelja ni mogoče.

1.17 Sprememba okoliščin, uskladitev dodeljene denarne socialne pomoči in neupravičeno prejeta denarna socialna pomoč

43. člen

(dolžnost in rok sporočanja sprememb)

(1) Upravičenec mora pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči izpolnjevati tudi ves čas prejemanja denarne socialne pomoči.

(2) Upravičenec je centru za socialno delo dolžan sporočiti vse dohodke in prejemke, prejete v času od vložitve vloge do poteka obdobja, za katero mu je bila denarna socialna pomoč dodeljena, in dejstva in okoliščine oziroma vse spremembe, ki vplivajo na pravico do denarne socialne pomoči, njeno višino in obdobje prejemanja.

(3) Upravičenec mora spremembe iz prejšnjega odstavka sporočiti pisno ali ustno na zapisnik v osmih dneh od dne, ko je zanje izvedel.

(4) Center za socialno delo o spremembi odloči z ustrezno odločbo v roku 30 dni od dneva, ko je prejel predlog za spremembo.

44. člen

(način upoštevanja sprememb okoliščin)

(1) Če se v času vložitve vloge do poteka obdobja, za katero je bila denarna socialna pomoč dodeljena, spremeni lastni dohodek upravičenca oziroma družine, se posamezni spremenjeni dohodki upoštevajo tako, da se na enak način kot za obdobje iz 20. člena tega zakona ugotavljajo za obdobje preteklih treh koledarskih mesecev, pri čemer se kot prvi koledarski mesec šteje mesec sprememb dohodka.

Nespremenjeni dohodki, ugotovljeni v obdobju iz 20. člena tega zakona, se upoštevajo v že ugotovljeni oziroma enaki višini.

(2) V primeru drugega posameznega spremenjenega dejstva ali okoliščine, ki vpliva na pravico do denarne socialne pomoči, se ponovno ugotavlja le posamezno spremenjeno dejstvo oziroma okoliščina.

(3) V primeru iz 3. in 4. točke drugega odstavka 28. člena tega zakona se za spremembo okoliščin šteje dan, s katerim se brezposelna oseba preneha voditi v evidenci brezposelnih oseb ali v evidenci iskalcev zaposlitve.

45. člen

(postopek ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči)

(1) Center za socialno delo lahko v roku treh let po dokončnosti odločbe o upravičenosti do denarne socialne pomoči in ves čas prejemanja trajne denarne socialne pomoči po uradni dolžnosti začne postopek ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči, kadar ugotovi, da so nastopile okoliščine, zaradi katerih bi bilo treba izdati drugačno odločbo o upravičenosti do denarne socialne pomoči, ker upravičenec ni bil upravičen do denarne socialne pomoči ali je bil upravičen v nižjem znesku ali za krajše obdobje, ker je podatke prikazoval lažno ali jih je zamolčal ali ni pravočasno sporočil podatkov in ravnal po 43. členu tega zakona ali je sporočil neresnične podatke ali zaradi drugih razlogov. V tem postopku izda odločbo, s katero razveljavi odločbo, s katero je bila upravičencu dodeljena denarna socialna pomoč, in ugotovi prenehanje upravičenosti do denarne socialne pomoči ali določi drugo višino denarne socialne pomoči ali določi drugo obdobje prejemanja denarne socialne pomoči.

(2) O spremembah iz prejšnjega odstavka odloči center za socialno delo s prvim dnem naslednjega meseca po nastopu okoliščin.

(3) Če center za socialno delo, ki odloča, ugotovi, da je upravičenec podatke prikazoval lažno ali jih je zamolčal ali je sporočil neresnične podatke že pred oziroma ob izdaji odločbe, s katero mu je bila dodeljena denarna socialna pomoč, ali je bila odločba izdana na podlagi drugega nedovoljenega ravnanja upravičenca, to odločbo odpravi.

(4) V primeru iz prejšnjega odstavka polnoletni upravičenec šest mesecev po dnevu vročitve odločbe o neupravičenosti do denarne socialne pomoči ni upravičen do denarne socialne pomoči.

46. člen

(prejem dohodka za isto obdobje, kot je bila osebi dodeljena denarna socialna pomoč)

(1) Pristojni organ lahko v roku iz prvega odstavka prejšnjega člena po uradni dolžnosti začne postopek ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči tudi, če upravičenec po izdaji odločbe prejme lastni dohodek za isto obdobje, kot mu je bila denarna socialna pomoč dodeljena.

(2) Upravičenec je pristojnemu centru za socialno delo prejem novega dohodka dolžan sporočiti pisno ali ustno na zapisnik v roku osmih dni od prejema dohodka.

(3) Pristojni organ odpravi odločbo, s katero je bila denarna socialna pomoč dodeljena in o upravičenosti do denarne socialne pomoči za to obdobje odloči z novo odločbo. V tem primeru se šteje, da ima upravičenec lastni dohodek v višini sorazmernega dela dohodka, ki ga je prejel v tem obdobju, glede na število mesecev, za katere je prejel dohodek.

48. člen

(vračilo neupravičeno prejete denarne socialne pomoči)

(1) Denarna socialna pomoč, ki jo je upravičenec prejel na podlagi odločbe centra za socialno delo, ki je bila na podlagi 45. in 46. člena tega zakona ali na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek, odpravljena ali razveljavljena, je v višini razlike med prejeto denarno socialno pomočjo in denarno socialno pomočjo, do katere je upravičen na podlagi odločbe, izdane v postopku odprave oziroma razveljavitve, neupravičeno prejeta denarna socialna pomoč in jo je upravičenec dolžan vrniti.

(2) Center za socialno delo odloči o vračilu neupravičeno prejete denarne socialne pomoči v primeru odprave ali razveljavitve odločbe iz prejšnjega odstavka v istem postopku.

(3) Neupravičeno prejeto denarno socialno pomoč je upravičenec dolžan vrniti v roku 30 dni od dokončnosti odločbe, po tem roku pa z zakonitimi zamudnimi obrestmi.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko center za socialno delo in upravičenec skleneta dogovor o načinu in času vračila neupravičeno prejete denarne socialne pomoči, pri čemer se upošteva višina lastnega dohodka upravičenca in njegov socialni položaj. Odlog plačila se lahko dogovori največ za čas treh let. V času odloga obresti ne tečejo. Upravičenec je dolžan centru za socialno delo v skladu z dogovorom o vračilu denarne socialne pomoči redno predložiti dokazila o izvrševanju obveznosti. Če upravičenec zamudi s plačilom obroka, je dolžan plačati zakonite zamudne obresti.

(5) Ministrstvo lahko na predlog upravičenca po predhodnem mnenju centra za socialno delo odloči, da se njegov dolg deloma ali v celoti odpiše, vendar največ do višine vrednosti predmetov in prejemkov, ki so po zakonu, ki ureja davčni postopek, izvzeti iz izvršbe. Vlogo za odpis ali delni odpis, ki mora vsebovati podatke o lastništvu premoženja, prihrankih in dohodkih upravičenca in njegovih družinskih članov, upravičenec vloži pri centru za socialno delo. Center za socialno delo na podlagi podatkov iz svojih evidenc in podatkov iz evidenc drugih organov ter predloženih dokazov upravičenca poda mnenje in ga skupaj z vlogo v roku 20 dni od prejema popolne vloge pošlje v odločitev ministrstvu. Dolg se odpiše po kriterijih za odpis davčnega dolga davčnim zavezancem – fizičnim osebam.

50. člen

(merila za določitev višine minimalnega dohodka za varstveni dodatek)

(1) Višina minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana za ugotavljanje upravičenosti do varstvenega dodatka se v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona določi na enak način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu.

(2) Osebi iz prejšnjega člena, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali starejša od 63 let ženska oziroma 65 let moški in pri kateri ni podan krivdni razlog iz 28. člena tega zakona, se višina minimalnega dohodka, določena v skladu s prejšnjim odstavkom, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena tega zakona poveča za:

1. 0,56 osnovnega zneska minimalnega dohodka:

– za samsko osebo,

– za edino odraslo osebo v družini in

– za odraslo osebo v družini, v kateri njen odrasli družinski član izpolnjuje pogoje iz prejšnjega člena in mu pripada nižji minimalni dohodek;

2. 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka:

– za odraslo osebo v družini, v kateri njen odrasli družinski član izpolnjuje pogoje iz prejšnjega člena in

mu pripada višji minimalni dohodek ali ima status aktivne osebe.

51. člen

(način določitve višine varstvenega dodatka)

(1) Višina varstvenega dodatka za samsko osebo, ki izpolnjuje pogoje iz 49. člena tega zakona in nima lastnega dohodka, se določi v višini 0,56 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(2) Višina varstvenega dodatka za samsko osebo, ki izpolnjuje pogoje iz 49. člena tega zakona in ima lastni dohodek, se določi v višini razlike med minimalnim dohodkom za varstveni dodatek, ki pripada tej osebi, in njenim lastnim dohodkom.

(3) Višina varstvenega dodatka za osebo, ki izpolnjuje pogoje iz 49. člena tega zakona in se nahaja v družini, se določi kot razlika med seštevkom minimalnih dohodkov za varstveni dodatek, ki pripadajo posameznim družinskim članom družine, in lastnim dohodkom družine.

(4) Ne glede na prvi, drugi in tretji odstavek tega člena se višina varstvenega dodatka za upravičence do denarne socialne pomoči oziroma za osebe, ki bi do denarne socialne pomoči lahko bile upravičene ter izpolnjujejo pogoje iz 49. člena tega zakona, določi v višini:

1. 0,56 osnovnega zneska minimalnega dohodka:

– za samsko osebo,

– za edino odraslo osebo v družini in

– za odraslo osebo v družini, v kateri njen odrasli družinski član izpolnjuje pogoje iz 49. člena tega zakona in mu pripada nižji minimalni dohodek;

2. 0,28 osnovnega zneska minimalnega dohodka:

– za odraslo osebo v družini, v kateri njen odrasli družinski član izpolnjuje pogoje iz 49. člena tega zakona in mu pripada višji minimalni dohodek ali ima status aktivne osebe.

52. člen

(smiselna uporaba določb, ki veljajo za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči)

(1) Pri presoji upravičenosti do varstvenega dodatka se v zvezi z ugotavljanjem družine oziroma družinskih članov, lastnega dohodka, upoštevanjem premoženja in prihrankov, dodeljevanjem, izplačevanjem in povečanjem varstvenega dodatka za dodatek za pomoč in postrežbo, spremembo okoliščin, uskladitvijo višine dodeljenega varstvenega dodatka, zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, katere lastnik je upravičenec do varstvenega dodatka, v korist Republike Slovenije, pristojnostjo organa, ugotavljanjem razlogov za nedodelitev oziroma neupravičenost ter neupravičenim prejetjem varstvenega dodatka, smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči po tem zakonu.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se pri presoji ugotavljanja upravičenosti do varstvenega dodatka samske osebe ali družine ne upoštevajo prihranki v višini treh minimalnih dohodkov, ki pripada upravičencu, oziroma seštevka minimalnih dohodkov, ki pripadajo posameznim upravičencem oziroma družinskim članom, ugotovljen na način iz 26. člena tega zakona.

54. člen

(ugotavljanje trajne nezmožnosti za delo in trajne nezaposljivosti)

Trajno nezmožnost za delo v postopku ugotavljanja upravičenosti do varstvenega dodatka ugotavlja invalidska komisija po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, trajno nezaposljivost pa ugotavlja rehabilitacijska komisija oziroma izvajalec zaposlitvene rehabilitacije po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oziroma drug ustrezen organ, po predpisih, ki urejajo status invalidov.

62. člen

(obdelovanje podatkov)

(1) Ministrstvo in centri za socialno delo lahko osebne podatke, o katerih vodijo zbirke podatkov po tem zakonu, in podatke, ki jih pridobivajo od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz prejšnjega člena, obdelujejo samo za potrebe postopka odločanja in vodenja evidenc po tem zakonu, ministrstvo pa tudi za izvajanje centralnega izplačila, izvrševanje nadzora, spremljanje stanja, analize ter znanstvenoraziskovalne in statistične namene. Uslužbenci ali uslužbenke ministrstva in centrov za socialno delo lahko dostopajo le do tistih osebnih podatkov, ki so potrebni za izvrševanje njihovih delovnih nalog.

(2) Ministrstvo lahko kot upravljavec centralne zbirke podatkov o denarnih socialnih pomočeh in varstvenem dodatku primerja osebne podatke, pridobljene iz različnih virov, z namenom nadzora nad dodeljevanjem pravice do denarne socialne pomoči in do varstvenega dodatka ter ugotovitve posreduje pristojnemu centru za socialno delo, ki začne postopek ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po uradni dolžnosti v skladu s tem zakonom.

(3) Inštitut za socialno varstvo brezplačno pridobiva podatke iz centralne zbirke podatkov in jih uporablja za analize ter znanstvenoraziskovalne in statistične namene v obliki, ki onemogoča identifikacijo posameznikov.

(4) Ministrstvo, DURS-u za potrebe ugotovitve in presoje dejstev v zvezi z vodenjem postopkov oziroma za odločanje v postopkih iz njegove z zakonom predpisane pristojnosti, na zahtevo v elektronski obliki posreduje podatke o osebah, ki so jim bile priznane pravice po tem zakonu, in sicer osebno ime, EMŠO te osebe, podatek o vrsti te pravice, podatek o višini zneska priznane pravice in obdobju priznanja te pravice. DURS-u se omogoči tudi neposredni elektronski vpogled v te podatke. DURS v zahtevi za posredovanje podatkov ali ob neposrednem elektronskem vpogledu v navedene podatke navede osebno ime in EMŠO osebe, katere podatke zahteva.

(5) Ministrstvo, Carinskemu uradu Republike Slovenije za potrebe ugotovitve in presoje dejstev v zvezi z vodenjem postopkov oziroma za odločanje v postopkih iz njegove z zakonom predpisane pristojnosti, po uradni dolžnosti v primeru izvršilnih postopkov po predpisih, ki urejajo splošni upravni postopek, posreduje podatke o osebah, ki so dolžne vrniti neupravičeno prejeta sredstva iz naslova denarnih socialnih pomoči ter varstvenega dodatka.

(6) Ministrstvu, pristojnemu za finance, ministrstvo za potrebe ugotovitve in presoje dejstev v zvezi z vodenjem postopkov oziroma za odločanje v postopkih iz njegove z zakonom predpisane pristojnosti, brezplačno po uradni dolžnosti posreduje podatke iz centralne zbirke podatkov, ki jih potrebuje za izdajo soglasja za odpis dolga iz naslova neupravičeno prejetih denarnih socialnih pomoči ter varstvenega dodatka, in sicer osebno ime, EMŠO te osebe, podatek o vrsti te pravice, podatek o višini zneska priznane pravice in obdobju priznanja te pravice, višino obresti od zneska neupravičeno prejete denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka do dne podaje predloga za soglasje k odpisu zneska neupravičeno prejete pravice, ter drugih socialno ekonomskih okoliščinah, ki vplivajo na odpis. Ministrstvu, pristojnemu za finance, se omogoči tudi neposredni elektronski vpogled v te podatke.

(7) Za potrebe uveljavljanja terjatev iz naslova denarnih socialnih pomoči in varstvenega dodatka v zapuščinskih postopkih lahko pristojni organi, ki zbirajo podatke za potrebe tega postopka in ga vodijo, brezplačno pridobivajo podatke iz centralne zbirke podatkov.

152. člen

(izjeme glede višine določenih socialno varstvenih prejemkov)

(1) Ne glede na prvi odstavek 8. člena Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10 in 40/11; v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre), osnovni znesek minimalnega dohodka od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 znaša 260 eurov.

(2) Ne glede na drugi odstavek 23. člena ZSVarPre se od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 občasni, neperiodični dohodki, ki jih je upravičenec prejel pred obdobjem iz prvega odstavka 20. člena ZSVarPre, vendar v obdobju dvanajstih mesecev pred mesecem vložitve vloge, upoštevajo, če dosegajo ali presegajo višino 13.780 eurov.

(3) Ne glede na 5. točko prvega odstavka 24. člena ZSVarPre se od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 kot premoženje po ZSVarPre ne upoštevajo osebni avtomobili ali enosledna vozila v vrednosti do višine 8.060 eurov.

(4) Ne glede na 5., 10., 11., 12. in 13. točko prvega odstavka 26. člena ZSVarPre se od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 višine minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka, povečajo za 0,1 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(5) Ne glede na prvi odstavek 27. člena ZSVarPre se od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 denarna socialna pomoč ne dodeli samski osebi ali družini, ki ima prihranke oziroma premoženje, ki se upoštevajo po ZSVarPre, ki dosega ali presega 13.780 eurov.

(6) Ne glede na četrti odstavek 32. člena ZSVarPre, 8.a člen in drugi odstavek 9.a člena Zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83 ter Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A; v nadaljnjem besedilu: ZDVDTP), se od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 višina transferjev za osebe, ki jih določa ZDVDTP, določi v višini, kot je določena s Sklepom o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od 1. julija 2011 (Uradni list RS, št. 57/11), za nadomestilo za invalidnost in za dodatek za tujo nego in pomoč.

(7) Ne glede na 1. točko drugega odstavka 50. člena ZSVarPre se višina minimalnega dohodka, določena v skladu s prvim odstavkom 50. člena ZSVarPre, v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena ZSVarPre, od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 poveča za 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(8) Ne glede na 2. točko drugega odstavka 50. člena ZSVarPre se višina minimalnega dohodka, določena v skladu s prvim odstavkom 50. člena ZSVarPre, od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka iz 8. člena ZSVarPre, poveča za 0,36 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(9) Ne glede na prvi odstavek in 1. točko četrtega odstavka 51. člena ZSVarPre se višina varstvenega dodatka od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 določi v višini 0,73 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

(10) Ne glede na 2. točko četrtega odstavka 51. člena ZSVarPre se višina varstvenega dodatka od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2014 določi v višini 0,36 osnovnega zneska minimalnega dohodka.

V Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju:

13. člen

Obvezno zavarovanje obsega:

1. zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela;
2. zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

Z obveznim zavarovanjem se zavarovanim osebam zagotavlja v obsegu, ki ga določa ta zakon:

1. plačilo zdravstvenih storitev;
2. nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela;
3. pogrebna in posmrtnina;
4. povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev.

23. člen

Z obveznim zavarovanjem je zavarovanim osebam zagotovljeno plačilo zdravstvenih storitev:

1. v celoti:

- sistematični in drugi preventivni pregledi otrok, učencev, dijakov in študentov do dopolnjenega 26. leta starosti, žensk v zvezi z nosečnostjo in drugih odraslih oseb v skladu s programom, razen pregledov, ki jih na podlagi zakona zagotavljajo delodajalci,
- preprečevanje, presejanje in zgodnje odkrivanje bolezni, skladno s programom, ki ga sprejme Zdravstveni svet,
- svetovanje, izobraževanje, usposabljanje in pomoč za spreminjanje nezdravega življenjskega sloga,
- zdravljenje in rehabilitacija otrok, učencev in študentov, ki se redno šolajo in otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter otrok in mladostnikov z nezgodno poškodbo glave in okvaro možganov,
- zdravstveno varstvo žensk v zvezi s svetovanjem pri načrtovanju družine, kontracepcijo, nosečnostjo in porodom,
- preprečevanje, odkrivanje in zdravljenje infekcije HIV in nalezljivih bolezni, za katere je z zakonom določeno izvajanje ukrepov za preprečevanje njihovega širjenja,
- obvezna cepljenja, imunoprofilaksa in kemoprofilaksa skladno s programom,
- zdravljenje in rehabilitacija malignih bolezni, mišičnih in živčno-mišičnih bolezni, paraplegije, tetraplegije, cerebralne paralize, epilepsije, hemofilije, duševnih bolezni, razvitih oblik sladkorne bolezni, multiple skleroze in psoriaze,

- celovita obravnava z zdravljenjem in rehabilitacijo slepote in slabovidnosti v skladu z veljavno klasifikacijo Svetovne zdravstvene organizacije, popolne ali zelo težke okvare sluha po Mednarodni klasifikaciji okvar, invalidnosti in oviranosti Svetovne zdravstvene organizacije (1980), cistične fibroze in avtizma in oseb po nezgodni poškodbi glave in okvari možganov,
- zdravljenje in rehabilitacija zaradi poklicnih bolezni in poškodb pri delu,
- zdravstveno varstvo v zvezi z dajanjem in izmenjavo tkiv in organov za presaditev drugim osebam,
- nujna medicinska pomoč, vključno z nujnimi reševalnimi prevozi,
- patronažni obiski, zdravljenje in nega na domu ter v socialnovarstvenih zavodih,
- zdravila s pozitivne liste, potrebna za zdravljenje oseb in stanj iz četrte do trinajste alinee te točke, medicinski pripomočki v zvezi z zdravljenjem oseb in stanj iz prve do trinajste alinee te točke,
- zdravila in živila za posebne zdravstvene namene s pozitivne in vmesne liste za otroke, učence, dijake, vajence in študente ter osebe z motnjami v telesnem in duševnem razvoju,
- živila za posebne zdravstvene namene s prilagojeno sestavo hranil za zdravljenje zavarovanih oseb z vrojenimi motnjami presnove,
- sobivanje enega od staršev v zdravstvenem zavodu z bolnim otrokom do starosti otroka vključno 5 let,
- predhodni in obdobjni zdravstveni pregledi za športnike, ki nastopajo na uradnih tekmovanjih nacionalnih panožnih športnih zvez.

2. najmanj 90% vrednosti:

- storitev v zvezi s presaditvijo organov in z drugimi najzahtevnejšimi operativnimi posegi ne glede na razlog,
- zdravljenja v tujini,
- storitev v zvezi z intenzivno terapijo, radioterapijo, dializo in drugimi nujnimi najzahtevnejšimi diagnostičnimi, terapevtskimi in rehabilitacijskimi posegi;

3. najmanj 80% vrednosti za:

- storitve v zvezi z zagotavljanjem in zdravljenjem zmanjšane plodnosti in umetno oploditvijo, sterilizacijo in umetno prekinitvijo nosečnosti,
- specialističnoambulantne, bolnišnične in zdraviliške storitve kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, razen za poškodbe izven dela,
- nemedicinski del oskrbe v bolnišnici in zdravilišču v okviru nadaljevanja bolnišničnega zdravljenja, razen za poškodbe izven dela,
- storitve v osnovni zdravstveni dejavnosti, ki niso zajete v 1. točki, ter zdravljenje zobnih in ustnih bolezni,
- medicinske pripomočke, razen v primerih iz 1. in 4. točke tega odstavka;

4. najmanj 70% vrednosti za:

- specialističnoambulantne, bolnišnične in zdraviliške storitve kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja in nemedicinski del oskrbe v bolnišnici in zdravilišču kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, medicinske pripomočke v zvezi z zdravljenjem poškodb izven dela,
- zdravila s pozitivne liste, razen za primere iz 1. točke tega odstavka.

5. največ do 60% vrednosti za:

- reševalne prevoze, ki niso nujni, zavarovanih oseb, ki so nepokretne ali rabijo prevoz na in z dialize ali v drugih primerih, ko bi bil prevoz z javnim prevoznim sredstvom ali osebnim avtomobilom za njihovo zdravje škodljiv, ali zaradi svojega zdravstvenega stanja potrebujejo spremstvo zdravstvenega delavca,
- zdraviliško zdravljenje, ki ni nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja;

6. največ do 50% vrednosti za:

- zdravila in živila za posebne zdravstvene namene z vmesne liste,
- zobnoprostetično zdravljenje odraslih,
- medicinske pripomočke za izboljšanje vida.

Zagotavljanje pravic in programov preventivnih in sistematičnih pregledov in storitev zgodnjega odkrivanja dejavnikov tveganja za nastanek kroničnih bolezni, vključno s presejalnimi testi ter storitev s področja krepitve zdravja iz prve, druge in tretje alinee 1. točke prejšnjega odstavka ter navodila za njegovo izvajanje, določi minister, pristojen za zdravje, na predlog Zdravstvenega sveta. Za izvajanje teh programov lahko njihovi izvajalci osebne podatke o zavarovancih, ki so vključeni v te programe pridobijo od Zavoda ali iz Centralnega registra prebivalstva. Določanje cen programov in obseg sredstev za njihovo izvajanje, zagotavljanje učinkovitosti, kakovosti in nadzora se zagotovijo skladno s tem zakonom in dogovorom iz 63. člena tega zakona.

Odstotke iz 2. do 6. točke prvega odstavka tega člena določi Zavod v soglasju z Vlado Republike Slovenije. Odstotki za posamezne vrste storitev ali pri posameznih boleznih v okviru teh točk so lahko različni.

Zavod lahko določi pogoj predhodnega zavarovanja do šest mesecev za pravice do zobnoprostetičnih in medicinskih pripomočkov, razen za pravice iz 1. točke prvega odstavka tega člena.

Zavarovanci iz 22. točke prvega odstavka 15. člena tega zakona imajo omejeno pravico do proste izbire zdravnika v zdravstvenem zavodu, ki jo uresničujejo v skladu s predpisi s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Ti zavarovanci nimajo pravice do zdravljenja in nege na domu, zdravljenja v tujini, zdraviliškega zdravljenja in nadomestila za začasno zadržanost od dela, čeprav delajo v režijskih obratih, nege ožjega družinskega člana, pogrebne in posmrtnine ter povračil potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev. Prav tako se po teh zavarovancih ne morejo zavarovati njihovi družinski člani.

36. člen

Za pogrebnino in posmrtnino so zavarovani zavarovanci iz 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 15., 16., 19., 19.a, 20., 23., 24. in 25. točke prvega odstavka 15. člena tega zakona in njihovi ožji družinski člani.

Zavarovanci iz 7. točke prvega odstavka 15. člena tega zakona in njihovi ožji družinski člani imajo pravico do pogrebne in posmrtnine, če plačujejo prispevek za zdravstveno varstvo od osnove, določene za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Pravica do pogrebnine in posmrtnine se zagotavlja ob pogoju predhodnega zavarovanja, ki ga določi Zavod s splošnim aktom in ne more biti daljše od šest mesecev.

37. člen

Ob smrti zavarovane osebe pripada pogrebnina osebi, ki je poskrbela za pogreb.

Pogrebnina pripada tudi ob smrti osebe, ki je umrla v 30. dneh po prenehanju delovnega razmerja ali opravljanja druge dejavnosti.

Pogrebnina pripada tudi ob smrti družinskega člana osebe, ki je na služenju vojaškega roka, če je bilo družinskemu članu v tem času zagotovljeno zdravstveno varstvo.

Višino pogrebnine določi zavod s splošnim aktom, upošteva nujne stroške pogreba.

38. člen

Družinski člani zavarovanca, ki jih je ta preživel do svoje smrti, imajo pravico do posmrtnine kot enkratne denarne pomoči ob smrti zavarovanca.

Višino posmrtnine določi zavod v višini najmanj 100% in največ 150% zjamčene plače.

46. člen

Za zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela se plačujejo:

1. prispevek za vse pravice;
2. prispevek za pravice do zdravstvenih storitev, povračila potnih stroškov, pogrebnino in posmrtnino;
3. prispevek za zdravstvene storitve in povračila potnih stroškov;
4. prispevek za nadomestila, pogrebnino in posmrtnino;
5. prispevek za pravice z omejitvami v skladu s petim odstavkom 23. člena tega zakona.

47. člen

Za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni se plačuje:

1. prispevek za vse pravice;
2. prispevek za pravice do zdravstvenih storitev, povračila potnih stroškov ter pogrebnino in posmrtnino;
3. prispevek za pravice z omejitvami v skladu s petim odstavkom 23. člena tega zakona.

84. člen

O pravici do nadomestila, pogrebnine, posmrtnine, povračila potnih stroškov, pridobitvi, spremembi ali izgubi lastnosti zavarovane osebe, pravici proste izbire zdravnika in drugih pravic iz tega zakona ter drugih zahtevah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja odloča:

- na I. stopnji območna enota Zavoda,
- na II. stopnji Direkcija Zavoda.

V. PRILOGA

- je ni, bodo pa osnutki podzakonskih predpisov, ki jih je treba zaradi predloga zakona spremeniti, pripravljeni pred začetkom uporabe predloga zakona.